

ოლე

მწერალთა ასოციაცია
„ლიტერატურული კახეთის“ გამოცემა

The Literary Magazine OLE

ჟურნალი გამოდის 2004 წლის ივნისიდან
ISSN 1512-3995

ოლე – ბრყენა, გინა მოგრძე ტყე ველთა შუა
სულხან საბა

ოლე – ახომი საჩრდილობლად დატოვებული
ხე
ქართული ენის განმარტებითი ლექსიკონი

ოლე – გიორგი ლეონიძის პოეტური შედეგები

მთავარი რედაქტორი
აკაკი დაუშვილი
რედაქტორები
ფარნა რაინა
ნუნუ ძამუკაშვილი
მხატვრული რედაქტორი
სოფიო ქელიძე

მისამართი: 2200 თელავი
ერეკლე II-ის გამზირი №6
III სართული
მობ: 555 46 44 29
მწერალთა ასოციაცია
„ლიტერატურული კახეთი“
მობ: 558 48 24 80

„ოლეს“ რედაქციაში შემოსული მასალა
არ რეცენზირდება და ავტორს არ უბრუნდება

მასალების გამოგზავნა შეგიძლიათ
ელექტრონული ფოსტით
E-mail: akakidau@mail.ru

ჟურნალ „ოლეს“ წინა ნომრების წაკითხვა
შეგიძლიათ საქართველოს პარლამენტის
ეროვნული ბიბლიოთეკის საიტზე www.nplg.gov.ge —
ციფრული ბიბლიოთეკა „ივერიელის“
ვებგვერდზე.

შემოქმედებითი
საპარტველო

№4, (51), 2021

ოქტომბერი

გამოდის სამ თვეში ერთხელ

„ოლე“ ლიტერატურული ჟურნალი

შინაარსი

მხატვრული ლიტერატურა

- 2. **ფარნა რაინა.** ლექსები
- 6. **ფიქრია ჟუჟიტაშვილი.** ქოხი ტყის პირას. პიესა
- 17. **ელგუჯა ციგროშვილი.** ლექსები
- 20. **ლანა მანველი.** სად არის ბედნიერება. რომანი
- 23. **კახაბერ კავლიაშვილი.** ორი მოთხრობა
- 26. **მარიამ კოზმანიშვილი.** ლექსები
- 30. **მაია კაკაურიძე.** დაუპატიჟებელი სტუმრები. მოთხრობა
- 34. **ივანტა კავლიაშვილი.** ორი მოთხრობა
- 37. **ელდარ ჭიჭიაშვილი.** ლექსები
- 40. **მარიამ კამუკაშვილი.** მოთხრობა
- 44. **თინათინ თელაველი.** ორი მოთხრობა

გავრცელებისთვის საკითხავი

- 46. **ნუნუ კამუკაშვილი.** საბავშვო ლექსები

თარგმანი

- 49. **დინო გუცატი.** სასიყვარულო წერილი. მოთხრობა. იტალიურიდან **თარგმნა მაია ტურაბელიძემ**
- 52. **XIX და XX საუკუნის რუსული ლირიკა.** რუსულიდან **თარგმნა ციცინო მარკოზაშვილმა**

კრიტიკა

- 55. **როინ ჭიკაძე.** ხალხური სასაუბრო ენის ლექსიკურ-ფრაზეოლოგიური და ინტონაციური ოპუსები თამრი ფხაკაძის მოთხრობებში

წერილები

- 59. **მაყვალა მიქაელაძე.** ოთარ ქილაძის ლიტერატურული პორტრეტისათვის
- 62. **ზაალ გოტკოველი.** სამშობლოს გამორჩეული ცრემლი

გარეკანის პირველ გვერდზე
ზაზა კოლალიშვილის პორტრეტი,
მხატვარი ვანო გოცირიძე

დაიბეჭდა გამომცემლობა „მერიდიანში“

კახეთი...

სურათი
ცადატყორცნილი —
მთები,
რა მთები! —
მზის ნაფერები,
კოცნით
ნანთები...
ველი — ალაზნის, —
ველი,
რა ველი,
გადაპენტილი
ნისლის
კრაველი...

23. 04. 2021

თუ, არის —
ვინმე,
აი, ეს არი!..

*სრულიად საქართველოს
კათოლიკოს პატრიარქს,
ილია II-ს*

მის გულს სძრავს:
ცეცხლი, —
ყველა
მკვნესარის,
დრო გვერგო —
ეგ ზომ,
ფლიდი და...
მკაცრი...
თუ, არის —
ვინმე,
აი,
ეს არი:
მამულისათვის,
დამდნარი
კაცი!..

3. 05. 2021

მამული ჩემი —
ოლიმპოა, —
გენიოსების...

მნამს, —
მზექართველი
უკვდავებით
შეიმოსების,
ჩემს ჯიშს და ჯილაგს
უილაჯოთ

ვარნა რაინა

დრო ვერ მიათვლის...
მამული ჩემი
ოლიმპოა, —
გენიოსების,
თუმცა,
არა ჰყავს
მას, არც ერთი —
ნობელიანტი.

8. 04. 2021

როგორც —
არასდროს!!!..

მეობამ... ხვეჭამ
როგორ —
დაგვათრო?!..
მზაკვრობა,
მტრობა
გვიგზავნის —
სხვა ნამს!!!..
და... დღეს —
სიფხიზლე,
როგორც —
არასდროს!!!
ამ, საბაღნაროს
დავკარგავთ,
სანამ!!!..

10. 07. 2021

მხოლოდ და...
მხოლოდ!!!..

ჩვენი — სიცოცხლე,
ჩვენი — რწმენა,
ჩვენი სიკეთე:
მამულისათვის,
ხალხისათვის, —
ვფიქრობთ, თუ,
ვიბრძვით!!!..

თუ, გვსურს —
გადავრჩეთ,
თუ, მომავლის
ნათელს ვიკეთებთ,
მხოლოდ და...
მხოლოდ:
ილიას —
გზით!!!..
ილიას —
სიბრძნით!!!..

19. 07. 2021

საქართველოა —
ხალხის პარტია...

საქართველოა:
სულშიც,
გულშიც
თვალთა გუგებშიც,
ცხოვრება, თუმცა,
ხან — მაისი,
ხან კი მარტია...
საქართველოა:
ჩვენი — მზეც და...
ჩვენი — ნუგეშიც,
საქართველოა, —
ერთადერთი,
ხალხის პარტია...

P.S.
ხალხი ეწევა
ერის ჭაპანს, —
მუდამ,
ვით, ხარი,
ასი პარტია
ვის სჭირდება?! —
ერთი —
მითხარით!!!..

გტკიოდეს
სხვათა —
იარაჯ...

არ ება —
თავის
მონურ კლდეს,
გტკიოდეს
სხვათა
იარაჯ...
ქვეყანას უნდა
მოუკვდე,
მარტო,
თავის თავს
კი არა?!..

22. 06. 2021

თუ, რამე,
მიყვარს...

გაფრინდა მარტი,
ზამთრის ცრემლი —
კვალდაკვალ,
მიჰყვა...
ბუნებამ, მეფურ,
მზის გვირგვინი
დაადგა —
აპრილს...
თუ, რამე,
მიყვარს, —
აპრილი და...
მაისი
მიყვარს,
სიცოცხლის —
ძღვევამოსილება, —
ყვავილთა
აფრით...

17. 03. 2021

კატრენი...

ლაყვარდში, ვითარ,
სიცოცხლის —
მზეი...
და...
უკვდავების —
დღეთა
ათვლები...
მინდა:
კატრენი,
რომ ჰგავდეს —
ზეიმს, —
მარადიული სიბრძნის
ნათების...

2. 01. 2021

მგოსანს...

უნდა ზემიზნით
მარადისი სიცოცხლე
იქოს,
თვალსაწიერში მოაქციო
პლანეტის —
სივრცე...
ყოველ — გულისთქმას,
ყოველ — სიტყვას
და... ყოველ —
სტრიქონს,
სიბრძნის,

სიკეთის,
სიყვარულის
თილისმა —
მისცე...

9. 08. 2021

მზეძალა, — უფრო...

რად უნდა განსჯა?! —
ჭოგრიტი და...
რად უნდა —
ფიცი?!..
მე, რასაც ვამბობ,
დავიმონმებ —
პლანეტის მკვიდრებს...
მე —
ასე მჯერა,
ასე მწამს და...
უმტკიცეს
ვიცი:
მზეძალა, უფრო,
არ არსებობს,
პოეტის ვიდრე.

15. 08. 2021

ტკივილი...

მესმის —
პლანეტის გულის
კივილი,
დარდი —
ძმურად მხვევს
მკლავს...
რა სათქმელია:
ჩემი —
ტკივილი?..
ხალხის ტკივილი
მკლავს...

25. 02. 2021

სურათი

ნისლების ზენარს
ფრთა
გაჰკრა სიომ,
მთებს სიხარული
მძაფრი დაუვლის...
ისე მოადგა მზე —
კავკასიონს,
როგორც, ბახტრიონს —
გაფრინდაული...

6. 03. 2021

არ ვაპატიებ!!!..

ღმერთო!
რა მოგვდის?!..
რა გვჭირს?!..
რა გვრევს?!..
და... ნუთუ,
ვცოდავთ?!..
სიკეთეს ვთესავთ
და... სიავეს —
რად?!..
რატომ,
ისხამს?!..
მე შემძლია
ვაპატიო —
ჩემს მკვლელსაც, —
ცოდვა,
არ ვაპატიებ:
მამულის მტერს —
იოტს და...
მისხალს!!!..

17. 08. 2021

ვფიქვავ...

ალავერდს ვფიცავ,
სიონს და
სხალთას,
უსაზღვრო სევდა
შემომხვევს —
მკლავებს...
მეც —
ვდნები,
ვექრები
და...
ვკვდები,
სხვათა —
ნიჭსა და სიბრძნეს,
როდესაც —
კლავენ...

12. 06. 2021

სიბრძნეთა სიბრძნე...

რაიც კი ძალგდის,
ხე — სიავის:
კაფე,
გადაჭერ...
ვინ, ბოროტებით —
ზეიმობს და...
ნეტარ,
ივსება...
რამდენჯერ მითქვამს? —

ხუთჯერ,
ათჯერ,
ასჯერ,
ათასჯერ
მხოლოდ, –
სიკეთით იზომება —
ყველა,
ღირსება...

13. 06. 2021

ჭომოლუნგმაჯ* ღა... კილიმანჯაროჯ**.

ვანთივარ,
ვდნები,
ვინვი და...
ვიბრძვი,
ვიტყვი — ნრფელად და...
ვიტყვი — საჯაროდ...
დავიპყარ,
სულის,
სიტყვის და...
სიბრძნის:
ჯომოლუნგმაც და...
კილიმანჯაროჯ...

25. 05. 2021

*ევერესტი — დედამიწის
უმაღლესი მწვერვალი, –
სიმაღლე — 8848 მეტრი, –
ჰიმალაის მთებში, ნეპალისა და
ჩინეთის საზღვარზე.
**სუჰაილის ენაზე „სიცივის
ღვთაების მთა“, – აღმოსავლეთ
აფრიკაში, – ტანზანიაში,
რომლის სიმაღლე, თოვლიანი
მწვერვალი — 5895 მეტრია.

სიჯოჯხლე...

სიჯოჯხლე —
სიბრძნის,
სიყვარულის
დედად ვინამე,
სიჯოჯხლით ფასობს
სამყაროზე —
სამოთხის
ბალი...
რაც სიმდიდრე და
განძი არის —

დედამიწაზე,
მე, თუ, მკითხავენ,
ერთი ნამის
სიჯოჯხლედ
არ ღირს...

2021

თვალეძზე — ძილი

არ მეკარება...

XXI საუკუნის ტკივილი

მსოფლიო —
ახლა,
ამ გულზე
დადის,
მაქვს ღმერთთან
ზეცის
არე — კარებად...
ხვალეზე:
ფიქრით,
განცდით და...
დარდით,
თვალეძზე —
ძილი
არ მეკარება...

P.S.
გული განიცდის,
გული ფიქრობს,
და... გული — მითრთის, –
არ დააჭიროს
ჯოდვის ღილაკს —
უთავომ
თითი!!!*

10. 9. 2021

*ღღეს, მთელ დედამიწაზე,
კაცობრიობისათვის, მარტო,
„კოვიდი“ კი არ არის საშიში,
არამედ, უფრო, ზეცალის,
ატომური იარაღი, რომლითაც
– გადატენილ – გადაძეძგილია
ჩვენი პლანეტა და... არავინ
იცის: როდის, რომელი, უთავო
დააჭერს თითს ჯოდვის
ღილაკს?!..

თუ, ხარ — ჯოჯხალი...

სიჯოჯხლეს —
სულის,
გულის გზა
შვენის...
არ უნდა გქონდეს:
სვე და...
ზნე — სვავის...
თუ, ხარ —
ჯოჯხალი,
სიჯოჯხლით —
შენი,
უნდა —
სიკეთედ ენთო, –
მზესავით...

P.S.
სიჯოჯხლე, –
ასჯერ,
რომ მოგცენ —
ასი,
უმზეოდ, ნამსაც,
არა აქვს —
ფასი...

9. 9. 2021

ნუ მოგვიძალოს: რწმენაჯ, იმედიჯ!!!..

ველარ ვენვეით
ერი, ნუთუ:
საქვეყნო —
გუთანს?!..
ჯვარცმით,
ჯახირით,
ჩვენს მიზანთან
ველარ — მივედით...
რწმენა,
იმედი
არის, მიწყვი
ნუგეში —
გულთა,
ნუ მოგვიძალოს —
ღმერთმა ხვალის:
რწმენაჯ,
იმედიჯ!!!..

12. 08. 2021

ფრთხილად დებს კუნძზე, ერთხანს დაჰყურებს ეკრანს, რომელიც ნელ-ნელა ქრება)...

– ასე ველოდები მთელი ცხოვრება!.. მე რე იტყვიან, რომ ქალი სუსტია და მამაკაცი ძლიერი... ტყუილი, ტყუილი! – პაპიროსი – პირში!.. (შეტყობინება მოდის და მობილური წკრიალით ინათებს, ტელეფონის ეკრანს დახედავს) ეს დრო!.. დრო... დრო... „დრო დროზე სწრაფად მიჰქრის!“... ..კი არ მიჰქრის, მიფრინავს, უკან-მოუხედავად, თავქუდმოგლეჯილი!.. რა სიტყვაა – თავქუდმოგლეჯილი... მოდი აბა, და ვნახოთ ჩვენი თავქუდმოგლეჯილები და გემრიელები...

(სოკოს ერთად აგროვებს კუნძზე, რომელიც სავარაუდოდ მაგიდის ფუნქციას ითავსებს და გარჩევას იწყებს... თან არჩევს და თან იქვე დაგდებულ ჯოხზე აგებს როგორც შამფურზე სამწვადეს)...

– ახლა მოვა და დამინყებს ბოდიშობანას... „Хотелось как лучше, а получилось как всегда!“... მეც თავს ვიტყუებ!.. იმიტომ, რომ ასე უფრო იოლია!.. იმიტომ, რომ ორივეს გვანყობს ეს ლამაზი და უწყინარი ტყუილი... ან ვინ დაადგინა, რომ ტყუილი მხოლოდ ბოროტი უნდა იყოს?! ის მოდის დაღლილი, ათასი საფიქრალ-საზრუნავით დაქანცული და გამოფიტული, მინიმუმ ორთვიანი გიჟური მარათონის ორთქლს უშვებს, რთული და დაძაბული დღეების რუტინას ჩამოირეცხს, ახალი ენერჯით ივსება და ბრუნდება თავის ბუნაგში ორჯერ უფრო მსუბუქი, ლალი და თავისუფალი... თავისუფალი ყველა პასუხისმგებლობისაგან... ღმერთო ჩემო, რამდენჯერ მიფიქრია წერტილის დასმა!.. აი, ერთ მშვენიერ დღეს აღარ არსებობს და მორჩა... იყო და არა იყო რა!.. მაგრამ არა! – მაინცადამაინც იმ ერთ მშვენიერ დღეს ხდება ისეთი რამ!.. (ტელეფონი რეკავს, ქალი დახედავს, მაგრამ არ პასუხობს... ტელეფონი ისევ ჯიუტად რეკავს და ბოლოს დუმდება) ახია!.. ახი!.. ზღაპარი მე გამოვიგონე და „ჭირი-იქა, ლხინი-აქაც!“ ჩემი თავში სახლელია და სანამ წერტილს დავსვამ ...თავადაც შესანიშნავად ვიცი, რომ არავითარი წერტილი არ არსებობს – არც – ასეთი და არც – ისეთი!.. (ქალი ახალ ნაფოტებს აყრის ცეცხლს და მორიგ ჯოხს იმარჯვებს სოკოს ასაგებად) არის მხოლოდ მრავალწერტილი... და ბევეერი რთული ქვენყობილი წინადადება... ღმერთო ჩემო, რამ შემაყვარა ეს გრამა-

**ფიქრია
ყუბიტაშვილი**

ტიკა?! (ჩანთიდან ისევ მათარას იღებს და ისევ იყუდებს, კვლავ იჯლანება, ოღონდ, ამჯერად ნაკლებად) რაც კარგია, კარგია!.. ასე! არც გავცივდები და არც რა!.. ნეტა მოიფიქროს და ცოტა სასმელიც წამოაყოლოს... თუმცა მანქანაში მუდამ რამე გემრიელი და მაგარი აქვს ასეთი დღისთვის გადანახული!.. ეს სოკოც მზადაა და ახლა ცოტა ხელის შევლება აქაურობისათვის... და „Как в лучших домах Парижа!“... და საერთოდ, რა

ცოტა უნდა ადამიანის ბედნიერებას?! (ინყებს ინტერიერის მონესრიგებას) ვიღებთ თანაბარი პროპორციით სიკეთეს, ღიმილს, სათნოებას, სიყვარულს, ქველმოქმედებას, და ვაზავებთ ერთ ყლუპ პასუხისმგებლობაში, აქვე ყურადღება გემოვნებით და საფირმო კერძი ისეთია, თითებს ჩაიკვნეტო!.. „გიფიქრიათ, რამხელა მნიშვნელობა აქვს სიმყუდროვეს სახლში, სამსახურში, კაფეში, მაღაზიაში, კინოთეატრში ყველგან სადაც არ უნდა გაიხედოთ? ოთახების განლაგება, გადანაწილება, ისე რომ, ფართობის არც ერთი კვადრატული სანტიმეტრი აუთვისებელი არ დარჩეს – ეს ნამდვილი ხელოვნებაა... ამიტომ აქ და ახლა მე შემოგთავაზებთ თანამედროვე დიზაინის ნამდვილ ტრენდს – „ქოხი ორისათვის“, სადაც თქვენ გაატარებთ დაუფინყარ საღამოს!“... არა! სა-ლა-მოებს! იმიტომ... იმიტომ, რომ... მე ასე მსურს!.. იმიტომ, რომ... ძალიან... ძალიან... ძალიან მჭირდებათ!..

(ისმის ჭექა-ქუხილის ხმა და მოსდევს გაელვება, დღესავით ინათებს, ქალი კარისკენ ტრიალდება... კაცი ქოხის ღია კარში დგას... თურმე უჩუმრად, ღიმილით ადევნებდა თვალს ქალს, რომელიც შესაძლებლობის ფარგლებში ცდილობდა, რომ წესრიგში მოეყვანა არეული ინტერიერი, ღილინითა და ცეკვა-ცეკვით დაჰქროდა ქოხის ერთი კუთხიდან მეორეში და ვერ ამჩნევდა მომღიმარ კაცს, სანამ პირისპირ არ შეეფეთა)

ქალი – (შემცბარი) დიდი ხანია მოხვედი?..

კაცი – არც ისე... (არ იშორებს ღიმილს სახიდან) ეს რა გაბედული მყოლიხარ?! – ამდენი წელია გიცნობ და თითქოს, ყოველ ჯერზე თავიდან აღმოგაჩენ...

ქალი – (უხერხულად წითლდება და ცდილობს აისხლიტოს ქათინაური) ძალიან დასველდი?

კაცი – ძალიან!..

ქალი – მერე? რაღას უცდი, სასწრაფოდ!.. ცეცხლთან!.. **(აყრის დარჩენილ ნაფოტებს და ხის მონაჭრებს)** გაშირი... ასე გაცივდები... და-ვინყო სოკოს შენვა თუ?..

კაცი – „თუ!“... ისეთი შეგრძნება მაქვს, რომ ცა რომ ჩამოიქცეს, მიწა რომ იძრას და ქარიშხალმა რომ წაილოს აქაურობა, მე მაინც არაფერი მომივა... უფრო სწორედ, მინდოდა მეტქვა, ჩვენ!.. **(იხდის სველ სპორტულ საწვინ-მარს და ხის ძელზე კიდებს)** მოვდიოდი და ვფიქრობდი, რომ...

ქალი – **(აწყვეტინებს)** ჰო... „ჩვენ!“... კარგი სიტყვაა!.. დამავინყდა მეტქვა, სასმელი ნამოგეყოლებინა... ცოტა მეც მაქვს, მაგრამ...

კაცი – მე არადროს მავინყდება ის, რაც არ უნდა დამავინყდეს!.. აი, აჩვენე დიასახლისური მასტერკლასი! **(ანვდის ქალაღდის პარკებს)** ამ ამინდში?! მარტო?! ტყეში?! არა, ამას მარტო შენ თუ გაბედავდი!

ქალი – ბევრი არაფერი!.. წვიმა მიყვარს... ტყეც ნაცნობია და ქოხიც... და თანაც... სწორედ ამ ამინდში, ტყეში, მივარდნილ ქოხში სხვა ვინ სულელი მოეხეტებოდა თუ არა მე? თან მთავარი!.. მთავარი დაგავინყდა! – დღეს...

კაცი – დღეს? რამე განსაკუთრებული დღეა?

ქალი – აჰამ! აბა, დაძაბე მეხსიერება!

კაცი – რა დღეა?.. მაისის 28... ხუთშაბათი... პანია მინიშნება!

ქალი – აბა, დახმარება თუ ზარი ახლობელთან?

კაცი – ზარი ახლობელთან!.. **(იღებს მობილურს, კრეფს ნომერს... ქალის ტელეფონი რეკს დიდხანს და მონოტონურად... ქალი და კაცი ღიმილით შეჰყურებენ ერთმანეთს... ზარის ნაცვლად მობილურიდან ცნობილი ჰიტის მუსიკა ისმის... ქალი პასუხობს და მუსიკაც წყდება)**

კაცი – რა დღეა დღეს?

ქალი – ჩვენი გაცნობის დღე!

კაცი – აააა... შესანიშნავია! დიდი მადლობა, წითელქუდას სულისმიერო მეგობარო, ჩემო მშვენიერო მწვანებლუზა, ამ პასუხისათვის და ნება მიბოძე მაგ ჭკვიან შუბლზე გეამბორო შარლ პეროსა და ძმათა მისთა ნაცვლად! **(საკოცნელად იწევს)**

ქალი – **(თვალეში უმზერს)** და რატომ გაქვს ასეთი დიდი თვალეები?

კაცი – იმიტომ რომ კარგად დაგინახო!.. **(კოცნის თვალეებზე)**

ქალი – **(სახეზე ხელებს ხვევს)** და რატომ გაქვს ასეთი დიდი ყურები?

კაცი – იმიტომ რომ კარგად მოგისმინო!

(კოცნის ყურის ძირებში)

ქალი – და რატომ გაქვს ასეთი დიდი ხელები?

კაცი – **(ენერგიულად მიიზიდავს და ჩაეხუტება)** იმიტომ რომ კარგად მოგეხვიო და არასოდეს აღარ გაგიშვა! **(კოცნით უფარავს სახეს, თვალეებს, ყელს, მხრებს, მკერდს... ერთხანს ასე ჩახვეულნი დგანან, თითქოს ერთმანეთის გულის ცემას უგდებენ ყურს)**

ქალი – არასოდეს არ თქვა არასოდეს!..

კაცი – ძალიან მომენატრე!..

ქალი – მეც...

კაცი – მაინც როგორ?

ქალი – როგორც ბავშვობაში...

კაცი – **(ინყებს სოკოს შენვას)** ბავშვობაში?.. ეგ რაღაც ახალია!.. რა მოიფიქრე?

ქალი – ბავშვობაში ვიღაც რომ ძალიან მომენატრებოდა, ჩავიფიქრებდი და ვმარჩიელობდი: **(ალაგებს პარკებიდან პროდუქტს და კუნძზე იმპროვიზირებულ სუფრას შლის)** ან საფეხურებს ვითვლიდი, ან ნაბიჯებს, ან მანქანებს, ან ქოლგებს წვიმაში... და თუ იღბალი გამიღიმებდა, უთუოდ შევხვდებოდი, თუნდაც სულ ერთი წუთით, ვნახავდი და მორჩა!..

კაცი – და ამჯერად რა დავითვალეთ?..

ქალი – სოკოები...

კაცი – სოკოები?

ქალი – ლუნი თუ კენტი... ლუნი – მოვა...

კენტი – არ მოვა... ლუნი – მოვა... კენტი – არ მოვა!..

კაცი – შენ რა, მართლა ამბობ?.. სოკოებს ეკითხებოდი, მოვიდოდი თუ არა?

ქალი – მე არადროს ვცრუობ...

კაცი – არ ცრუობთ, მაგრამ სამაგიეროდ, თქვენ ცდებით, მემ!.. ამ ტუტრუცუნა სოკოებს როგორ მიანდე ჩემისთანა სოლიდური, რესპექტაბელური და დარბაისელი კაცის ბედი?.. ამან!.. აი, ამან?! **(დაჰყურებს ცალი მხრიდან შებრანულ სოკოებიან ჯობ-შამფურს)** და რაო, რა გითხრა ამ ქუდბედიანმა?

ქალი – **(მხრებს იჩეჩავს)** მოვაო და შენც მოხვედი...

კაცი – **(ატრიალებს შამფურს და ახლა მეორე მხრიდან უმარჯვებს ნაკვერჩხალს)** მოვედი და ავასრულე ერთი გოგოს ნატვრა!..

ქალი – გოგო!.. **(იციინის)** რა სასაცილოა?! მე და გოგო!..

კაცი – ნო-ნო-ნო-ნო! ძალიან გთხოვთ!.. ჭრილობაზე ნუ დაგვაყრით მარილს! ამისთვის სხვა უფრო შესაფერისი და მიზანშეწონილი აქტორებიც არსებობს!

ქალი – ხო, პატარა გოგო-ბიჭი დიდი ხა-

მხატვარი სოფიო ქელიძე

ნია აღარ ვართ!

კაცი – ჰოდა, ძალიანაც კარგი, რომ აღარ ვართ!..

ქალი – ადამიანს ასაკის მატებასთან ერთად დასდევს კითხვა, რაღა დროს...

„რაღა დროს მისი სიყვარულია?!“.. – „რაღა დროს მისი მისი მაკიაჟია?!“.. – „რაღა დროს მისი ასეთი ჩაცმა?!“.. – „რაღა დროს მისი სიცილია?!“... ამ ყველაფერზე ტაბუს ადებენ და დუმბილს იყენებენ ხოლმე, შენც ნელ-ნელა იკეტები, პატარავდები, ჩუმდები და გულში ამბობ: – „რაღა დროს ჩემი ასეთებია?!“... მიდიხარ, მიყვები წლების დინებას, უყურებ სახეზე შენი ცხოვრების ყველა ხაზს, სათითაო ნაოჭს და გული გწყდება: ნეტა არ არსებობდეს, ეს რაღაც ჯანდაბა „რაღა დროს“, და მერე ამ „რაღა დროს“ მომენტში თუკი მოკვდები, ისევ იტყვიან – „რა დროს მისი სიკვდილი იყო“... ადამიანებს არასოდეს ელევათ „რაღა დროს“... შენი თავი შენ არ გეკუთვნის რადგან შენ ხომ „რაღა დროს“ ადამიანი ხარ... ცხოვრება მიდის და რაღა დროს შენი ბედნიერებაა?!.

კაცი – ხო, ძალიან სევდის მომგვერლია ეს ყოველივე...

ქალი – გიფიქრია, ადრე რომ გაგეცანი?

კაცი – ვიცი გენყინება, მაგრამ... შენ

წარმოიდგინე, არ მიფიქრია...

ქალი – აი ეგენი ხართ კაცები!

კაცი – მაინც?

ქალი – ფანტაზიისაგან დაცლილები...

კაცი – და რატომ ასე მკაცრად?.. ეგება და, სხვა მიმართულებით გვაქვს განვითარებული ფანტაზია?!

ქალი – მაგ მიმართულებით, იცოცხლე!.. ჩემი ბავშვობის კალმისტრებივით ხართ ყველანი?

კაცი – კალმისტრებივით?

ქალი – არ გახსოვს? მეღნიანი კალმისტარი რომ იყო, კეკლუცი ნაშორკა რომ იჯდა პლასტმასის გამჭვირვალე ტარში და გადაატრიალებდი, შიშვლდებოდა, გადმოატრიალებდი იმოსებოდა... ბოზანდარა!.. **(ორივეს სიცილი წასკდება)**

კაცი – ახლა არ მითხრა, რომ იმ კალმისტრის ნაშორკაზე ეჭვიანობ?!

ქალი – მე არადროს ვეჭვიანობ – დაიხსომე ერთხელ და სამუდამოდ!

კაცი – გამორიცხულია!

ქალი – რატომ არის გამორიცხული?

კაცი – იმიტომ რომ ვიცი, რომ ეჭვიანობ და აღიარება არ გინდა?

ქალი – და ვინ არის ის უჩინარი, ვიზუც ვეჭვიანობ?

კაცი – ჩემი ცოლი!..

(ხანგრძლივი და უხერხული პაუზა)

ქალი – (თითქმის ჩურჩულით) თუ სწორად მახსოვს, ჩვენ ერთხელ შევთანხმდით, რომ ჩვენი შეხვედრებისას ცოლზე, ქმარზე და წლიურ საპროცენტო განაკვეთზე არ ვილაპარაკებდით!

კაცი – მაპატიე! უნიჭოდ ვიხუმრე!.. სხვათა შორის, მეც მქონდა ეგ კალამი და მთელი კლასის ბიჭები სასტავად დამდევდნენ, გვათხოვეო... მამაჩემმა ჩამომიტანა ბულგარეთიდან... ერთხელ ღამე დამესიზმრა... შიშველი და ლამაზი... და დილით რომ გავიღვიძე, ისეთი აჭარხლებული ვიყავი, დედამ სამჯერ გამიზომა სიცხე და სკოლაში არ გამიშვა...

ქალი – დაინვება (დასწვდება შამფურს)

კაცი – „მიმიშვით ღუმელთან!“

ქალი – (გახურებულ შამფურზე ხელი ეწვება და კუნძზე დებს უხერხულად) მე შენ ვერადროს გაჯობებ მზარეულობაში...

კაცი – ჩემი ცოლიც ამას ამბობს!..

ქალი – ისევ?

კაცი – ჰო... ისევ წამომცდა... და შენც ისევ იეჭვიანე!.. თუმცა წამდვილად ამბობს და ამ სასტიკ რეალობას სჯობს თვალი გავუსწოროთ...

ქალი – კარგი!.. რაკი დათქმა შეცვალე, სიტყვაზე გიჭერ! – იყოს ნება შენი!.. კიდეც რას ამბობს შენი ცოლი? (იღებს შემწვარ სოკოს და დაფენილ ქალაღის პარკზე გაშლილ ერთჯერად თეფშებზე ანაწილებს, შამფურს კი ნაკვერჩხალზე აგდებს... შამფურს ცეცხლი ედება და კაცი სასწრაფოდ ხელს სტაცებს და ახლა მას ეწვება ხელი)

ქალი – აი ახლა ბარი-ბარში ვართ!

კაცი – გასაოცარი ქალი ხარ!.. არანორმალურად აუტანელი!..

ქალი – ჰო... ჩემი ქმარიც ზუსტად ასე ამბობს!

კაცი – მიწვევ? კი, ბატონო, ვიღებ გამოწვევას, და რას გულისხმობს შენი ქმარი?!

ქალი – რომ ამდენი წელია მისი ცოლი ვარ და დღემდე არ იცის, როდის რა მახარებს და რა მწყინს...

კაცი – მომიტევოს, მაგრამ ცუდი ფსიქოლოგი ყოფილა...

ქალი – და შენ... სამაგიეროდ... იცი ჩემს შესახებ ყველაფერი?! რა თავდაჯერებულობაა?!

კაცი – (დაფიქრდება) არა, მე თავს ვერაფერზე დავდებ, მაგრამ მგონია, რომ რაღაც დოზით გიცნობ!

ქალი – მიცნობ?

კაცი – შეიძლება ხმამაღალი ნათქვამია, მაგრამ...

ქალი – რამდენი წელია მიცნობ?

კაცი – არ დამითვლია, მაგრამ ალბათ ასე 10-15... რა? არა?..

ქალი – დიდი ცდომილებაა, ფსიქოლოგო!

კაცი – კი, გეთანხმები... თუმცა 5 წელი სამყაროსათვის ერთი გაელვებაა, აი, ზუსტად თვალის ერთი დახამხამება...

ქალი – (კაცის მიერ მოტანილი პარკიდან იღებს პურს, ზეთისხილსა და კონიაკის ბოთლს, და ჭიქებს და იმპროვიზირებულ სუფრას უმატებს) რა სამწუხაროა?!

კაცი – კი, მაგაშიც გეთანხმები!.. სამწუხარო რეალობაა... ამიტომ, მოდი, რამე სასიამოვნოზე ვილაპარაკოთ...

ქალი – (უყურებს თვალეში დიდხანს) იცი, რამდენჯერ წარმომიდგენია, რა მოხდებოდა უფრო ადრე რომ გამეცანი...

კაცი – (ღიმილით) რა? ხომ მაინც შემოგეყარე ყივჩაღით?

ქალი – არა, მართლა... რამდენი დრო დავკარგეთ ფუჭად? ამოდ? დრო... დაკარგული დრო... ბედნიერების დრო... სასტიკი დრო!..

კაცი – ჰოდა, მოდი ახლა მაინც ნუ დავკარგავთ... (მკლავებში მოაქცევს, რომ აკოცოს)

ქალი – არა... ახლა და ასე არა!..

კაცი – (გალიზიანებით) აბა როდის და როგორ?

ქალი – არ ვიცი...

კაცი – ბავშვები ხომ არ ვართ?.. ბოლოს და ბოლოს, ქმარი გყავს, ცოლი მყავს, შვილები... პასუხისმგებლობები... პრობლემები... ვღებთ საკუთარ გეგმებს... ვიპარავთ ცხოვრების პატარა მონაკვეთს... დროს!.. დროს ვიპარავთ საკუთარ თავს... გავურბივართ საკუთარ პასუხისმგებლობებს... ხან იმ საკუთარ თავსაც... მოვდივართ აქ და თინეიჯერების ექსკურსიასავით ვაჯაზებთ რაღაცას...

ქალი – ნანობ?

კაცი – მერედა ვინ გითხრა, რომ ვნანობ?.. მე არაფერსაც არ ვნანობ... რას უნდა ვნანობდე? რაც არ ყოფილა?!

ქალი – თუ ნანობ ჩვენს ურთიერთობას, დავიშალოთ... „იყო და არა იყო რა!“

კაცი – მაგრამ მე მოვედი და მგონი, სამარჩიელო არაფერია!.. თანაც სოკოებზე...

ქალი – მოსვლას მაყვადრი?

კაცი – მართალია შენი ქმარი – არანორმალურად აუტანელი ხარ!

ქალი – ყველა ქალი ხომ ერთნაირია!..

კაცი – ისევე როგორც ყველა კაცი!..
ქალი – და რა გსურთ კაცებს?. კარიერა? ოჯახი? სიყვარული? ფული? ...ბედნიერება? ...მერე და სად არის ეგ თქვენი ბედნიერება? ფაააა-ფუ!

კაცი – სხვათა შორის, ჩემისთანა კაცებს მცირედიც აბედნიერებს – მაგალითად, კარგი საფეხბურთო მატჩი ხარისხიან ტელევიზორში და პანია სასუსნავი – ლუდის ობოლი კათხა ერთი პეშვი მიწის თხილით...

ქალი – მშურს შენი!

კაცი – შენ წარმოიდგინე, ზოგჯერ მეც მშურს საკუთარი თავის...

ქალი – და შენი ცოლი?

კაცი – რა ცოლი?

ქალი – რას ამბობს როცა შენ ამ მცირედით ბედნიერს გხედავს?

კაცი – მინდა გითხრა, 31 წლის ცოლქმარი ვართ და დღემდე ვერ ეგუება ჩემს სისუსტეებს... ნერვიულად იწყებს სახლის ლაგებას და სამზარეულოში ბღღვირს ადენს გასარეცხ ჯამ-ჭურჭელს...

ქალი – სისუსტეებს? ...და კიდევ რა სისუსტეები გაქვს?

კაცი – ოოოო, ეგ უნდა გამოიცნო! This is queztion-one million dollars!..

ქალი – სულაც არ მჭირდება გამოცნობა... ისეც ვიცი!

კაცი – მართლა? მაინც?

ქალი – გეშინია...

კაცი – მეშინია?

ქალი – ცუდად ვთქვი... კი არ გეშინია, უბრალოდ ზედმეტად ფრთხილი ხარ და პრაგმატული და გგონია, რომ შეგეჩვევი და მერე მოთხოვნილებად მექცევი და უჰაერობა მომკლავს...

კაცი – D' not worry and take life easy. Everything gonna be alright with us or without us.

ქალი – როგორ?

კაცი – ძალიან თავში ნუ აიგდებ, ძვირფასო, რამეთუ ყველაფერი მაინც ძალიან კარგად იქნება, ჩვენთან ერთად ან უჩვენოდ...

ქალი – ეგეც ვიცი...

კაცი – ჰოდა, სწორედ მაგიტომაც...

ქალი – ხო, მიდი, დაასრულე!...

კაცი – რატომ ართულებ?

ქალი – არ ვართულებ, უბრალოდ, „თუ გინდა არაფერი დასრულდეს, არც არაფერი არასოდეს უნდა დაიწყო!“...

კაცი – ეგ რაღაც ახალია...

ქალი – არა, პირიქით, ძალიან, აი, ძაან ძველია!...

კაცი – მოდი ჩემთან...

ქალი – არა, ჯერ მათქმევინე...

კაცი – რა, აღსარების საღამო გვაქვს, თუ რა ხდება?

ქალი – პირველად, როცა აქ, ამ ქოხში მოვხვდი, ვიფიქრე, რომ ჩემზე იღბლიანი ქალი დედამინაზე არ დადიოდა... იცი, თავი ზღაპრის პერსონაჟი მეგონა და მარტო ერთს ვნატრობდი, რომ რაც შეიძლება დიდხანს გაგრძელებულიყო ეს განცდა...

კაცი – შენ მუდამ ზედმეტად ემოციური იყავი, ჩემო კარგო...

ქალი – მერე დიდხანს ვცდილობდი გამეხსენებინა იმ პირველი შეხვედრის საღამო, მაგრამ ეტყობა ისე ვიყავი დაძაბული, ვერაფერი გავიხსენე რამდენიმე გაუთლელი ფრაზის გარდა...

კაცი – ბედნიერი ქალი ხარ!.. მე არაფერიც არ მახსოვს...

ქალი – რამდენიმე ლიმიტირებული ფრაზა საერთო მარაგიდან...

კაცი – სულ ტყუილად ცდილობ, ჩემს გრძობათა სიმეზზე შემოქმედებას... ჩვენ ერთხელ უკვე შევთანხმდით და თავად შევექმენით თამაშის საერთო წესები...

ქალი – მართალია... თავად შევადგინეთ საკუთარი პროტოკოლი და ახლა თავად ვცდილობთ მის დარღვევას, როგორც დისიდენტები ებრძვიან სახელმწიფო მანქანას...

კაცი – ჰო, მე და შენ ნამდვილი დისიდენტები ვართ, იატაკქვეშეთიდან ვმოქმედებთ და ჩვენი საიდუმლო პაროლებიც გვაქვს: „თქვენსკენ გათოხნილია?!“ – „არა, წვიმებმა შეგვიშალეს ხელი!“ (იციინის)

ქალი – იცი როგორ მშურს შენი?

კაცი – სახსხელდობრრრრ, რისი?

ქალი – ნებისმიერ თემაზე, ნებისმიერ დროს რომ შეგიძლია მსუბუქად შეხედო ამბებს...

კაცი – ნუ გავინწყდება, ჩემო მწვანებლუზა, რომ მე საკმარისად ვიცხოვრე ამ ქვეყნად და პირადი გამოცდილების საფუძველზე, შევძელი და ავნიე ჩემი რეაგირების და, შესაბამისად, დავნიე ეგრეთ წოდებული, „დაკიდების“ ზღურბლი. ამის ხარჯზე თითქმის ყოველთვის მშვენივრად ვარ. ისე ხანდახან „წნევები“ მანუხებს და ეგ არის.

ქალი – (იციინის) ისე მოსწრებულად მპასუხობ, მთლიანად განმაიარალებ...

კაცი – მე ფაციფისტი ვარ მოწოდებით! ...ჰოდა, რას ვამბობ?.. კაი რა, ძლივს გამოვალნიეთ და ვისაუბროთ რაიმე უფრო სასიამოვნოზე... მაგალითად?

ქალი – მაგალითად?

კაცი – თუნდაც როგორ მოგენატრე... ან საერთოდ, მოგენატრე თუ არა? საშინლად მომშივდა... შენ არ გშია?... **(იღებს პურის ნაჭერს და ზეთისხილის ქილას თავს ხსნის და ერთ ლუკმად ყლაპავს ზეთისხილის მარცვალს)** შენ მართალი ხარ... შავს მწვანე ზეთისხილი სჯობს!..

ქალი – შენ ხუმრობ, მაგრამ მე მართლა მომენატრე... და საერთოდაც როცა ერთად ვართ, მაშინაც მენატრები...

კაცი – ეგ ცოტა რთული გასაგებია ჩემისთანა არაპოეტური ნატურისათვის, მაგრამ... პრინციპში... შემძლია გაგიგო, ოღონდ წმინდა ფილოსოფიურად...

ქალი – შენ არ იცი მთავარი...

კაცი – მთავარი? მოიცა, რაც აქამდე ითქვა, მეორეხარისხოვანი იყო? და არსებობს ჩვენს ურთიერთობაში მთავარი და მეორადი?... ჩვენ ისე იშვიათად ვახერხებთ ასე განმარტობას, ყველასა და ყველაფრისაგან გამოქცევას და დამალვას, მგონია, რომ ყველა წუთი და წამი მთავარია...

ქალი – დამპირდი, რომ მომისმენ და არ გამანყვეტინებ...

კაცი – **(შემცბარი)** ხომ იცი, რომ არ მიყვარს დაპირებები...

ქალი – ხო, მაგრამ ამ შემთხვევაში ეს არანაირ პასუხისმგებლობას არ გავალებს...

კაცი – მით უმეტეს...

ქალი – ისედაც მიჭირს დანყება...

კაცი – სიმხნევისთვის დავლიოთ?

ქალი – სანამ მოხვიდოდი, გაციების შემეშინდა და წინასწარ ცოტა დავლიე...

კაცი – არა, ერთად დალევას სულ სხვა ეშხი აქვს **(ხსნის ბოთლს და კონიაკს ჭიქებში ასხამს)** აბა, რას გაუმარჯოს?

ქალი – **(მცირედი ყოყმანის შემდეგ)** მოდი, ჩვენ არშემდგარ თანაცხოვრებას გაუმარჯოს!

კაცი – ოოოო, სულ მახეები გაქვს დამალული კარგი მონადირესავით... უკვე გითხარი – ცხოვრებას მარტივად შეხედე-თქო...

ქალი – სწორედ იმიტომ, რომ მარტივად შევხედე, გაუმარჯოს იმ წლებს, რომლებიც უერთმანეთოდ გაფრინდა... ზოგჯერ ვფიქრობ, ნეტა სულ არ გამეცანი...

კაცი – „კარგი იყო არ გამეცან თავიდან“... გაუმარჯოს! **(წამლერებით, დუდუნით სვამს სულმოუთქმელად)** „ვის შევჩივლო რუსთაველი მკვდარია?!“...

ქალი – მე სულ ვიცოდი, რომ ადამიანები ამ ქვეყნად შემთხვევით არ ხვდებიან ერთმანეთს... მაშინაც ვიცოდი, როცა ამის შესახებ არაფერი მქონდა ნაკითხული და განც-

დილი... სულ მქონდა შეგრძნება, რომ ჩვენი ბედისწერა სადღაც დიდ წიგნშია ჩანერილი, როგორც ფილმის სცენარი და ჩვენ უბრალოდ, როგორც მსახიობები, ვასრულებთ ჩვენს როლებს...

კაცი – ცოტა ფილოსოფიურია, ცოტა მისტიურ-ეზოთერული და ვნება-შეპარულსექსუალური... და ძალიან საინტერესო! **(ხელმეორედ ისხამს კონიაკს)** ...სხვათა შორის, მე ამ რეცეპტს ერთ წვეთ „პეპლის ეფექტსაც“ დავუმატებდი, როცა საჭირო დროს, საჭირო სივრცეში ორბიტები კვეთენ ერთმანეთს... მოდი, ახლა პერსონალურად შენ გაგიმარჯოს და იმ ნერტილს მე და შენ რომ გადავიკვეთეთ!...

ქალი – **(თითქოს არ უსმენს)** მე რე და მე რე ბევრი რამ წავიკითხე და გავიგე და საბოლოოდ დავრწმუნდი, რომ ჩვენ უპირობოდ უნდა შევხვედროდით... უბრალოდ, ცოტა დროში და სივრცეში ავცდით ერთმანეთს და არავინ იცის, ასე რომ არ მომხდარიყო, რა იქნებოდა...

კაცი – გინდა გითხრა, პოტენციური წარსული? **(ქალი შეხედავს მდუმარედ)**... არ გადავიკვეთებოდი... უბრალოდ, ასე პარალელურ ორბიტებზე ვიმოდრავებდით – შენ შენთვის, მე – ჩემთვის...

ქალი – როგორ?

კაცი – ნახე: ადამიანი ხომ „მუდმივა“ არაა... ის სულ იცვლება, იზრდება, ვითარდება, ყალიბდება... ახლა მე რომ მახსენდება, რა „სასტავი“ მომწონდა ხოლმე...

ქალი – გრცხვენია საკუთარი გემოვნების?

კაცი – არა, უბრალოდ, მეცინება... დედაჩემმა იცოდა ხოლმე თავის ქმარზე – ჯეე-ლობაში თოხის ტარზე რომ ნაჭერი ჩამოგეცვა, ქალი ეგონა და მისდევდაო... **(ეცინება)** აცხონოს უფალმა ორივე – მაგარი ხალხი იყო...

ქალი – ხო, სხვა ამტანობისა და გაგების... თან რა დროში იცხოვრეს?

კაცი – არა, მე არ მჯერა ამ თეორიის – დრო მუდამ დროა თავისი სირთულეებითა და სიკეთეებით და ადამიანი თავისი დროის პროდუქტია... იმათ თავიანთი ამბავი ჰქონდათ, ჩვენ – ჩვენი...

ქალი – მე მოვეწონებოდი დედაშენს?

კაცი – ვიცი, შეიძლება გენყინოს, მაგრამ ალბათ, უფრო – არა... როგორც ყველა ყვავს თავისი ბახალა მოსწონს და ქალბატონი ანეტას ღრმა რწმენით, ჩემი შესაფერისი ქვეყნად არ დადიოდა...

ქალი – სამწუხაროა... დედაჩემს მოეწონე-

ბოდი, რადგან ჩემი აზრი მისთვის უმთავრესი იყო...

კაცი – (ისხამს კონიაკს) ჰოდა, გაუმარჯოს ჩვენებს დედაშენის თამალობით... სადაც არიან და როგორც არიან!..

ქალი — (უხმოდ სვამს) უცნაური დრო იყო... მკაცრი და თან ადამიანური...

კაცი – არა, უფრო მარტივი და პროგნოზირებადი... წინასწარ განერილი საბანკო გეგმა-გრაფიკით...

ქალი – გამოდის, რომ ჩვენ ამ შეხვედრით რაღაც დავანგრეთ, ამოვატრიალეთ, წავშალეთ საყრდენი წერტილი...

კაცი – ჰო, მდინარის სანინალმდეგოდ გავცურეთ... თან მაშველი რგოლის გარეშე... წასულელებზე გაჩერება არ ვარგაო... ამიტომ ახლა მოდი ჩვენს საიდუმლო შტაბ-ბინას გაუმარჯოს თავისი ბინადრებით... სრული სიგიჟეა, მაგრამ აქ რომ მოვდივარ, წინასწარ თინეიჯერივით ველავ... (უსხამს კონიაკს) ვერა და ვერ შევეგუე... არა, ვერა და ვერ გავიზარდე... თუმცა, მაგრად მომწონს ეს შეგრძნება...

ქალი – (ჭიქას გვერდზე სწევს) მე აღარ დამისხა... ისედაც მომეკიდა...

კაცი – მერე მაგას რა სჯობია?! ეხლა დაგათრობ და ყველა საიდუმლოს დატყუებ...

ქალი – (იციინის) და თუ საიდუმლო არ მაქვს?..

კაცი – ეგეთი ადამიანი არ არსებობს...

ქალი – მაშინ... დაე, გულახდილობის სალამო იყოს!.. დავიწყო?

კაცი – მიდი!.. ჯანი გავარდეს!.. მოიცა, ზარებს გადავამოწმებ, რომ უფრო გემრიელად მოგისმინო... (დასწვდება ტელეფონს და ამონებს ეკრანზე შემოსულ შეტყობინებებს)

ქალი – აი, ჯერ არ დამინცია და უკვე გამირბიხარ...

კაცი – არაფერსაც არ გაგირბივარ! უბრალოდ, ჩვენს ასაკში პასუხისმგებლობა ყველაზე უწინარესია, ამიტომ ამ სამყაროს კანონებით უნდა იცხოვრო – სხვანაირად ვერ გაქაჩავ და მორჩა!..

ქალი – (ანვევტინებს) რატომ გიყვარვარ, შეგიძლია, მითხრა?.. მე ხომ არც განსაკუთრებით ლამაზი ვარ, არც...

კაცი – კაცს უყვარს არა თვითონ ქალი, არამედ საკუთარი მდგომარეობა მასთან ერთად.

ქალი – ანუ „როგორც წესი ყოველი იდიოტის უკან დიდებული ქალი დგას“...

კაცი – (სახეში შეჰყურებს მღუმარედ) დარწმუნებული ხარ?

მხატვარი სოფიო ქელიძე

ქალი – არა, ეს ჯონ ლენონმა თქვა... ან იოკომ მოიგონა და ჯონ ლენონს მიაკერა...

კაცი – ვერაფერს იტყვი, იოკო ონო მართლაც დიდებული ქალი გამოდგა... ნახე? (ტელეფონში მელოდის ეძებს და ქალს ხელს უწვდის საცეკვაოდ... ისმის ბლუზის მელოდიური მუსიკა და წყვილი მის რიტმებში ნელ როკვას იწყებს) ...ამიტომ ნამდვილი ქალი, ეს სულაც არ არის ყველაზე ლამაზი, ან ყველაზე ჭკვიანი და არც ყველაზე წარმატებული. ნამდვილი ქალი ჩუქნის კაცს არა ჭკუას, არა სილამაზეს, არა სხეულს, არა წარმატებებს, არამედ მდგომარეობას. ამიტომ... ქალი რომელიც უქმნის კაცს განსაკუთრებულ მდგომარეობას – ყოველთვის ეყვარებათ. და ეს განსაკუთრებული მდგომარეობა კაცს მიიზიდავს, როგორც მაგნიტი, სამუდამოდ. ჩემი სიტყვები არ გეგონოს – მეც ალ პაჩინოს მოვპარე, თუმცა სრულიად ვეთანხმები... (ეხვევა და კოცნის... ერთხანს ასე ცეკვავენ ჩახვეულები, სანამ სატელეფონო ზარი არ წყვეტს მუსიკის რიტმებს)

კაცი – გისმენ... კი... ცოტა შემავიანდება... არა, არ დამელოდოთ, უჩემოდ ივანშმეთ... საქმეა... რა მნიშვნელობა აქვს? რაღაც სასწრაფო... როდის აქეთია, ჩემი სამსახურის საქმეებით ინტერესდები? მაცდენ!.. გასაგებია!.. დაასრულე? ძალიან კარგი!..

ქალი – შენი ცოლია...

კაცი – რა მნიშვნელობა აქვს?

ქალი – რადგან გეკითხები, ალბათ, აქვს...

კაცი – და რომ ჰკითხო, ვითომ არ ეჭვიანობს! **(დარჩენილ კონიაკს ბოთლით მოიყუდებს)** რა მოიგონე კიდევ?..

ქალი – არ მოვიგონე... უბრალოდ, როცა ერთად ვართ, შენ მუდამ გირეკავენ, მე – არასოდეს...

კაცი – უბრალოდ, შენ ჩემზე მაგარი და ყოჩაღი ხარ და საქმის უმტკივნეულოდ და უპრობლემოდ მოგვარების დიდოსტატი... **(ცდილობს მიიზიდოს და აკოცოს)**

ქალი – **(თავს არიდებს)** გადანყვეტილება მივიღე...

კაცი – გადანყვეტილებები სამსახურშიც მიეყოფა... ყელამდე ვარ უკვე!

ქალი – რა უცებ ავარდი... ადრე ასე არ გემართებოდა!

კაცი – დაგავიწყდა გეთქვა „ფინთი გომივით!“ რას ვიზამთ? – ასაკი თავისას შვრება!..

ქალი – ნუ წუნუნებ...

კაცი – მე არადროს ვწუნუნებ!.. უფრო მეტიც, მე მუდამ მივდივარ და ვიღებ მას, რაც მე მეკუთვნის...

ქალი – და თუ ეს ქურდობაა?

კაცი – მორალის კითხვისა და დიდაქტიკის ასაკიდან სწორედაც რომ კაი ხანია გამოვედი... რა? რას ამბობდი, გადანყვეტილება მივიღეო?

ქალი – ხო, გადავწყვიტე, პირველმა დავსვა წერტილი...

კაცი – და მე არაფერს მეკითხები?!. თუმცა, შენ სულ მუდამ იყავი კორექტურის ლომი! გრამატიკა და პუნქტუაცია ხო შენი სტიქიაა?!. მაგრამ გავიწყდება, რომ არსებობს „ორწერტილი“... „მრავალწერტილი“, „ფრჩხილები“, „ბრჭყალები“ და კატეგორია „მრავლობითი რიცხვი“ და „შორისდებული“, რომელიც ისე ცვლის კონტექსტს, შენი მოწონებული...

ქალი – დავიღალე...

კაცი – დაიღალე? და რამ დაგღალა, ხომ ვერ მეტყვი, შემთხვევით?!

ქალი – ქურდის ტყავში ცხოვრებამ...

კაცი – ახლა, არა?! ამდენი წლის შემდეგ... დიუმას თემაა რა! – 10 წლის შემდეგ! 20 წლის შემდეგ... ვიკონტ...

ქალი – ველარ ვქაჩავ...

კაცი – და ესაა სულ, რაც შეგიძლია მითხრა?

ქალი – თუ დამაცდი...

კაცი – რატომაც არა?! — „Why not?!“ – ბრძანე, პირობას ვდებ, ყურადღებით მოგისმენ...

ქალი – აკი არ მიყვარს, პირობების მიცემაო?!

კაცი – ახლა მთლად საფლავში ნუ ჩამომყვები!..

ქალი – მომშვიდა და შემეცვიდა!.. **(ბოთლს გაჰყურებს)** სულ დალიე?..

კაცი – ხო, შემომწერუპა...

ქალი – უნდა მქონდეს კიდევ ცოტაოდენი. **(იღებს ჩანთიდან მათარას და სვამს)** ჩემები ბრაზობენ, როცა ვსვამ...

კაცი – არც ჩემი ცოლი ეცემა ჩემს ალკოტრენინგებზე...

ქალი – მაგრად გაუგებდნენ ერთმანეთს! **(იცინის)** როგორ თქვი ალკოტრენინგი?! უნდა დავიმახსოვრო – მაგარი სიტყვაა!

კაცი – ამაზე სასაუბროდ ვართ აქ, მე და შენ... ამ წვიმაში და ჯანდაბაში, რომ ვარჩიოთ ვისი...

ქალი – **(ხელისგულით აჩუმებს)** არ გინდა ასე უხეზად...

კაცი – არა, აუტანელი ქალი ხარ!.. აბსოლუტურად აუტანელი!..

ქალი – ჰოდა, უნდა გაგათავისუფლო!..

კაცი – ეგებ არ მჭირდება თავისუფლება...

ქალი – გჭირდება! მე ვიცი...

კაცი – ხო, შენ მუდამ ყველაფერი იცი და, საერთოდაც, ქალებს ხომ ფანტასტიკური ინტუიცია გაქვთ!.. მხოლოდ ვერ გავიგე, სად დააგროვეთ ამდენი არქეტიპი... სტერეოტიპი... ამდენი სიბრძნე...

ქალი – ვიცი, რადგან როცა ურთიერთობა რუტინის ნაწილი ხდება უნდა დასვა წერტილი და გზა განაგრძო...

კაცი – ასე მარტივია? დასვა წერტილი!.. თუ ასეთი იოლია ეს ყველაფერი, ამის თქმა ტელეფონითაც შეგეძლო!.. რა საჭირო იყო აქ, ამ თავსხმაში „რამანიაკა“...

ქალი – მაპატიე, თუ საყვარელ ფეხბურთს მოგწყვიტე!..

კაცი – შენ რა ჩემი ცოლივით მელაპარაკები?!..

ქალი – ეს პირველად მესმის შენგან...

კაცი – მაიძულე და წამომცდა...

ქალი – შენ, არაპოეტური, ამას ვერ მიხვდები...

კაცი – ხო, მე ხომ კრეატივი მაკლია... ამიხსენი, ბატონო, ეგება გამეხსნას ეს მესამე თვალი კეფაზე და ამ ვარსკვლავებიანი ცის მულამს მაინც მივხვდე, რაკი მორალურ კანონს ვერ ჩასწვდა ჩემი ინტელექტი...

ქალი – მე ზედმეტად მიყვარხარ იმისათვის, რომ დაგტანჯო... ესაა და ეს!..

კაცი – და რაზე შემატყვევებს ეს ტანჯულობა: ხმაზე, ქცევაზე თუ პაუზებზე... რაც შეეხება პიროვნულ well-being-ს, მემ, რა გესწავლება, რომ ყველას თავისი ჯოჯოხეთი აქვს. აქ მნიშვნელოვანია მხოლოდ გოგირდის კონცენტრაცია და კუპრის ტემპერატურა. სწორედ ეს იძლევა მცირე სენსორულ განსხვავებას პიროვნების მიერ რეალობის აღქმისას.

ქალი – „ჩვენი შეცდომები ეს ცხოვრების სასვენი ნიშნებია, ურომლისოდაც ცხოვრების ნიგნის ტექსტი აზრს დაკარგავდა“....

კაცი – უმბერტო ეკო?

ქალი – მურაკამი...

კაცი – მაინც კარგია!...

ქალი – ჰოდა, ბოლომდე კარგი რომ იყოს, მე გიშვებ ჩემი ცხოვრებიდან თავისუფლებაზე...

კაცი – მე ვიცი, უყურადღებო ვარ... გულმავინყი... დაუდევარი... ზოგჯერ გამაღიზიანებელი... უცოდველი ბატკანი ვარ-თქო არც არასდროს მითქვამს...

ქალი – ნუ იქნებით ძალიან მომთხოვნი საყვარელი ადამიანის მიმართ. თუ ფიქრობთ, რომ საკმარის დროს არ უთმობს თქვენს ურთიერთობას, გაიხსენეთ, როგორი დაკავებული გრაფიკი აქვს და მიხვდებით, რომ ამას განზრახ სულაც არ აკეთებს.

კაცი – კოელიო?

ქალი – მიშა ცაგარელი...

კაცი – ვარსკვლავები მუდამ ჩემი სუსტი ნერტილი იყო...

ქალი – ვიცი, ციფრებია შენი სტიქია...

კაცი – ასეთია ფინანსისტი ბედი!...

ქალი – რა ქნას, როცა გონების ნაცვლად სალარო აქვს და გულის ნაცვლად – ფინანსური ანგარიში...

კაცი – ახლა ერთბაშად მიხდი მრავალწლის საფინანსო სამაგიეროს?..

ქალი – პირიქით – თავისუფლებას განიჭებ!

კაცი – მკითხე – მინდა ეს ჯადოსნური განძი?

ქალი – თავისუფლება ყველას უნდა, უბრალოდ, ნაკლებად აცნობიერებენ ადამიანები...

კაცი – დასტაევსკი?

ქალი – არა, ანდრო დგებუაძე...

კაცი – თითს ვკაკვავ შენი ინფორმირებულობის წინაშე... რაც მთავარია, ამ ინფორმაციას ოპერატიულ მესსიერებაში ინახავ და ნებისმიერ მომენტში ამოწევ... მქუხარე აპლოდისმენტები...

ქალი – მადლობა!.. არადროს მქონია ამის განსაკუთრებული ამბიცია...

კაცი – და მაინც, ქალებს გიყვართ როცა ყოველთვის ყველაფერი იცით: ვინ? სად? ვისთან? რამდენჯერ...

ქალი – კაცებიც კაი ჭორიკნები ხართ – ნუ გეშინია!..

კაცი – ვიჩხუბოთ?

ქალი – არც ვაპირებ...

კაცი – არც მე... ისედაც საგიჟეთი მქონდა დღეს... სულ გამომწოვეს მთელი ენერგია... მტვერსასრუტივით...

ქალი – ჰოდა დავლიოთ! დავთვრეთ და... დავშორდეთ!...

(რეკავს კაცის მობილური)

კაცი – (დაჰყურებს ეკრანს) მაპატიე... უნდა ვუპასუხო... (კაცი იღებს მობილურს და ქოხის პარმალზე ემოციური საუბრით სცემს ბოლთას)

ქალი – ესეც ასე! (სუფრიდან ნარჩენებს ქალაღლის პარკში ყრის და შუაღცეცხლს წყალს ასხამს) Finita la komedia!

კაცი – (შემობრუნდება) აბა? რაზე გავჩერდით?..

ქალი – განშორებაზე... (ისმის გრგვინვა და ისევ ნათდება ქოხი)

კაცი – ერთი მაგარი პოსტი წავიკითხე იმ დღეს: თურმე ახალ გვინეაში, რომელიღაც კუნძულზე, რომელიღაცა ეროტიული მცენარის ყვავილობისას ოჯახურ წყვილებს ერთი ღამით სხვა პარტნიორის არჩევის უფლება აქვთ, მოგვიანებით კი ამ ღამის შთაბეჭდილებებს ერთმანეთს უზიარებენ... აზრზე ხარ ჩვენთან რო ეგეთი ადათი იყოს, რა მოხდებოდა?

ქალი – (იცინის) კიდევ კარგი, თორემ...

კაცი – (ეხვევა) თორემ რა?

ქალი – არაფერი!..

კაცი – მაინც?

ქალი – გადარჩენილები ვართ!..

კაცი – ჰო... მაგაში გეთანხმები!.. ადრე თუ გვიან შეგვძულდებოდა ერთმანეთი...

ქალი – შეგვძულდებოდა?

კაცი – არა, მთლად შეძულებით შეიძლება არა, მაგრამ აუცილებლად დავშორდებოდით...

ქალი – აბა რატომ გიკვირს, რომ გათავისუფლებ?..

კაცი – მე მგონი სიძულვილსა და თავისუფლებას შორის დიდი განსხვავებაა...

ქალი – გააჩნია რა შემთხვევაში... თუმცა, მართალი ხარ!.. აქ სიძულვილი არაფერ შუაშია... სწორედ იმიტომ, რომ არ მინდა შეგიძულო, გათავისუფლებ... (თითს აბჯენს მკერდზე,

კაცი იღებს მის ხელს და ხელისგულზე კოცნის)

კაცი – რა ცივი თითები გაქვს... მიდი, კიდევ დალიე, თორემ გაცივდები...

ქალი – ნახე, სადღაც ამოვიკითხე: **(მობილურის ეკრანიდან უკითხავს ტექსტს)**

„რად გვინდა მამაკაცები?... მათ აქვთ თბილი ხელისგულები, ჩვენ კი – ცივი თითები...

მათ აქვთ პრინციპები... უუხ, რა მკაცრი პრინციპები?!“

სიმაღლეში ჩვენზე მაღლები ხან არიან და ხანაც არა, და მაინც, ყოველთვის შეუძლიათ ჩამოგვიღონ სტელაჟის ზედა თაროდან სასურველი ნიგნი...

როცა ამბობენ „მე შენ მიყვარხარ“, პეპელები იწყებენ ფარფატს თავში, გულში, მუცელში და ვგრძნობთ, რომ ცხოვრება მშვენიერია...

ყველაფერს გვპატიობენ, მიუხედავად იმისა, რომ ჩვენ მათ არაფერს ვპატიობთ...

ისინი ჩუმად არიან, როდესაც ჩვენ სისულელეებს ვამბობთ, თუმცა როცა ჭკვიანურს ვამბობთ, მაშინაც სდუმან...

ისინი ვერ ამჩნევენ გაფუჭებულ მაკიაჟს, თვალნასულ წინდას, გადაცლილ მანიკურს...

ისინი ფიქრობენ, რომ არის რალაცეები, რასაც ჩვენ ვერასოდეს გავიგებთ, მაგრამ ამ დროს ჩვენ მაინც ყველაფერს ვიგებთ...

ისინი გვინვდიან ხელს და ამბობენ, „რა პრობლემაა?!“ და პრობლემაც ქრება...

ისინი მიდიან მაღაზიაში, როცა წვიმს... ისინი მიდიან ომში, როცა ომია.

მათ შეუძლიათ მარტივად აღიარონ ის, რომ მათი ცხოვრების ერთადერთი მიზანია ჩვენთან დანოლა... მათ უყვართ ჩვენი ხმა და არანაირი მნიშვნელობა არ აქვს, ამ ხმით რას ვამბობთ... ისინი ჩუმად არიან როცა ჩვენ ვყვირით... ისინი ანგარიშობენ ჩვენზე უფრო სწრაფად. ფაქტია!.. ისინი აკეთებენ იმას, რითაც ჩვენ ვამაყოფთ.

ისინი გვკოცნიან შუბლზე, როცა არ შეუძლიათ დარჩენა. როცა ისინი მიდიან, ჩვენ ვრჩებით...”

კაცი – უცნაური ქალი ხარ... ამდენ სიტყვებში მთავარს არადროს ამბობ...

ქალი – მაინც რას?

კაცი – ელემენტარულს – რომ გიყვარვარ...

ქალი – სიყვარული ვერადროს იქნება ელემენტარული... მე გათავისუფლებ – აი რა არის ელემენტარული...

კაცი – როგორც ჩანს, შენ დღეს ცუდ

ფეხზე ადექი... არ უნდა დაგვეთქვა ეს პაემანი...

ქალი – შეგიძლია ნახვიდე – წლიური ბალანსი გექნება დასათვლელი...

კაცი – დამცინი... ყველაფერი დღესავით ნათელია... ნავალ, მაგრამ ინანებ ამ დღეს!

ქალი – დაიხსომე – მე არადროს ვცრუობ და არადროს ვნანობ **(ისმის გამაყრუებელი გრუსუნის და მუხის ჩამოვარდნის ხმა...)**

ლია კარიდან შემოდის მანათობელი ბურთი და გარს უვლის წყვილს, ქალი თითქოს მედიტაციაში ვარდება, ჯერ ირინდება, მერე ჩანთიდან იღებს მომცრო ზომის დანას და შლის, კაცი ირინდება და შემდება, მერე ნელ-ნელა ანგარიშგაუნეველად უახლოვდება ქალს და დანის წვერს წამოეგება) აი, ასე! არ არსებობენ კარგი გოგონები, რომლებიც გაფუჭდნენ – არსებობენ ცუდი გოგონები, რომლებმაც თავი გამოავლინეს. **(გაოგნებული ქალი სოკოს ჯობ-შამფურს ცეცხლს უკიდებს და მანათობელი ბურთისკენ მიმართავს, ალი მომენტალურად ედება ჭერსა და კედლებს)** არადა... რეალურად კაცს სჭირდება ორი რამ: საშიშროება და სათამაშო. სწორედ ამიტომ ირჩევს ქალს. **(კაცის უსულო სხეულს გვერდზე გადააჩოჩებს და იქვე ყურთან ჩასჩურჩულებს)** ცეცხლი მამაკაცის აღმოჩენილია, ცეცხლთან თამაში – ქალის... **(დანას ისვამს მაჯაზე და კაცის გვერდით იმუხლებს)** მე მიყვარს ჩემი საბრალო მტრები – მხიარული ცელქობის ხასიათზე მაყენებენ მუდამ და მეტ თავდაჯერებულობას სძენენ ჩემს სიამრთლეს... ასეთ დროს სისხლის სუნი მცემს, პრეისტორიული წინაპრის, მიძინებული ავანტიურისტის სული იღვიძებს ჩემში და მზად ვარ, როგორც მამაცი მონადირე ჯიმ კორბეტი თვით კუმაონის კაციჭამიაზე გავიდე სანადიროდ... იცი, იმ დღეს სადღაც ამოვიკითხე და ძალიან მომეწონა: „ყველა, ვინც მოკვდა, სიცოცხლეს სასწაულით გადაურჩა“... მაჰმუდ დარვიში... ხო, მაგარია?!.. დიახ, ბავშვობისას ხელს რომ გავიჭრიდი ან მუხლს გადავიფცქვნიდი ნაქცევისას, მეუბნებოდნენ, ქორწილამდე დაგავიწყდებო... სისულელეა... მათ უბრალოდ არ იცოდნენ, რომ ეს მამაკაცები ივიწყებენ, მაგრამ არასოდეს პატიობენ... ქალი... ქალი პატიობს... მაგრამ არასოდეს ივიწყებს... **(თავს ადებს მკერდთან და მორჩილად ელის როდის მისწვდება ცეცხლის ალი მათ სხეულებს...)**

დასასრული

არ გავიმეტეთ გული საყანედ,
სიყვარულის თესლს სთესავდი როცა,
მსაჯულად გექცა ბრბო მოყაყანე,
ერთგულების ნილ... იუდას კოცნა.

არ მოგექეცით რიდით და კრძალვით,
გაგხადეთ ღირსი გვემის და ფურთხის...
ბოროტს სუყველა გვერდს უვლის მალვით,
კეთილს? წესია, არავინ უფრთხის.

ბრმებს ვინაც მადლით უხელდი თვალებს,
თავზე დაგადგით გვირგვინი ეკლის...
„რატომ?“ ეს კითხვა მტანჯავს, მანვალებს,
პასუხი არ მაქვს და სუნთქვა მეკვრის.

ჩვენ ხომ შენდობის ღირსებიც არ ვართ,
და ერთურთს ვერცხლზე დღემდისა ვყიდით...
საოცარია: რატომ გიყვარვართ?
შენ მადლს გვითესდი, ჩვენ ცოდვას ვმკიდით!

ხომ მოხვალ?

დღეები უშენოდ გადიან და...
ვერ ვნახე მე მყუდრო სამლოცველო,
ეს გულიც სულ დამიდარდიანდა,
ხომ მოხვალ, გულს დარდის გადამყრელო?

ნეტავ დრო უკულმა დააბრუნა,
ის გზები თავიდან გაგვატარა...
როგორ გიხდებოდა ჩემზე ზრუნვა,
რა დიდი იყავ და... რა პატარა.

უკვე ამერია ანგარიში,
ვატყობ, განახევრდა სულში ძალა...
მერე აღარ შევლის ვაი-ვიში,
თუ კაცმა გზა სწორად ვერ გაკვალა.

ნაუკითხავ ნიგნს ჰგავს ის დღეები,
ბედმა უჩვენოდ რომ გადაშალა...
მე ისევ ჯიუტად გელოდები,
სადა ხარ, ჩემო ლამაზთვალა?!

დღეები უშენოდ გადიან და...
ვერ ვნახე მე მყუდრო სამლოცველო,
ეს გულიც სულ დამიდარდიანდა,
ხომ მოხვალ, გულს დარდის გადამყრელო?

P.S.

ხომ მოხვალ?!
მოხვალ! მოხვალ!

წუთისოფელი

წუთისოფელი, როგორც აფთარი,
ნაიარევებს მიტოვებს ულევს...
მე კი ჯიუტად, ზაფხულ-ზამთარი,
მურა ძალღვივით ვილოკავ წყლულებს.

მადლობა, უფალს, არსება ჩემი,
კვლავ გეტრფის როგორც იდუმალ მუზას...
ვით ხეტიალით დაღლილი გემი,
მოვალ და შენთან ჩავუშვებ ლუზას!

იმ ქვიშის მშურდა...

ბრუნავს საწუთრო, როგორც წესია,
თან-თან მალღდება დროის კედელი...
მოგონებები შემომესია,
მარად ანცი და უბერებელი!

ვიყავი ზღვაზე... მოთენთილ მზერით
ჰორიზონტამდის ვუსვამდი მკლაურს
და მზის პალიტრა, ათასგვარ ფერით,
შეზავებოდა ტალღების ხმაურს.

უცებ... ჩემს ახლოს გაჩერდა ქალი,
ტანად ვით ალვა და კვიპაროსი...
ისე ლამაზი, როგორც მზისთვალი,
როგორც ფერია სხვა სამყაროსი.

შემოიძარცვა სამოსი კრთომით,
ყველა ვუცქერდით პირდაფრენილი...
და იდგა, როგორც ხე შემოდგომით,
ტანზე სამ ფოთოლ შემორჩენილი!

მიხვდა, ვინაც რა ცეცხლით ინვოდა,
ყველას შეგვივსო თვალის ფიალა...
თავის გარშემო, კარგად იცოდა,
რა კარუსელიც დაატრიალა!

იღიმებოდა თბილად ზაფხული...
შევიდა წყალში, კისკისით, თრთოლით
და ჩემი მზერა, ტანზე აკრული,
თან შეჰყვა, როგორც მამველი რგოლი!

ზღვიდან დაბრუნდა ისე ამაყად,
თვით აფრტოდიტე მეორედ იშვა...
ტანზე მზის სხივი ედგა ვარაყად,
მშიერი თვალით უმზერდა ქვიშა.

განვა ქვიშაზე მბზინავი თმებით...
ტანში სამყაროს დატევა სურდა...
ღმერთო, შემინდე! ვცოდე ფიქრებით,
რაზედაც ინვა, იმ ქვიშის მშურდა!

მას შემდეგ ბევრი ლამაზი დღეა,
ცხელი ზაფხულიც ბევრი მოსულა,
ის დღემდე ჩემი თვალების ტყვეა,
ამ თვალებიდან არ გამოსულა!

წარსული კვიის!

ზაფხულის ღამე და მთვარე
მცხრალი,
ფრუტუნა ცხენი, თავისი კვიციტო...
მე დღესაც მახსოვს მაცდური
ხალი,
ხალი, რომელიც მე და შენ ვიცით.

ჩვენთვის მღეროდა ანცი ჭრიჭინა,
ციცინათელა სანთელად გვენთო...
დრომ მოგონება ვერ მიაძინა,
მრავალთა შორის, ყოველთვის
ერთო.

ტუჩებს საკოცნად ეძებდნენ თმები,
იდგა სურნელი შემშრალი თივის;
ხსოვნას და გრძნობას ჰქონია ხმები:
წარსული კვიის!
წარსული კვიის!

კიდევაც ბევრი ჩაივლის წყალი,
გაჯერებული აღთქმით და ფიცით...
საკოცნად მიწვევს მაცდური ხალი,
ხალი, რომელიც მართო ჩვენ ვიცით.

მე თვითონ ვირჩევ

იქნებ ისეთი სულაც არა ვარ,
შენს ოცნებებში როგორც ვიშვი,
მე მაინც შევეყფე გრძნობის ქარავანს
და... გულით დამაქვს ფინიას შიში.

წუთისოფელი თავის გზით მიდის,
ჩემი ხმა იქნებ არც ესმის არვის...
არ ვარ ამგები კოშკების დიდის,
არც ბროლისა და არც კიდევ ქარვის.

დიოგენით კასრის წინ მჯდომი,
თავს არვის ვახვევ ჩემს აპათიებს...
მაგრამ ჩადგომას, მზეს და ჩემს შორის,
იმპერატორსაც არ ვაპატიებ.

ცხოვრება უფლის განაჩენია
და არა მინდა მე საზიარო...
რადგან ჩემი გზა მხოლოდ ჩემია,
მე თვითონ ვირჩევ, ვისთან ვიარო!

მაგრამ იყოღე!

შენ ქალი ხარ და ქალობა გშვენის,
ქალური კდემა, ქალური რიდი,
შენა ხარ მუხტი ზღვა აღმაფრენის,
გულიდან გულში, იმედის ხიდი.

**ელგუჯა
ციგროშვილი**

შენ ქალი ხარ და ქალობა გშვენის...
გვაძგერებ თვალთა ალესილ ლახვარს
და შენი სიტყვა, ვით განაჩენი,
ბედისწერისას მოჰგავს კელაპტარს.

მე იქნებ გიძღვნა უბრალო ბროში,
სხვამ ყელსაბამი, ძონის ან ქარვის;
მაგრამ იცოდე, ამ სამყაროში,
ჩემზე ძლიერად უყვარხარ არვის!

კოცნებს მოვიპარავდი...

გადამიკითხავს ძველი მითები,
სამყაროს ბედის კანონი მართავს:
მინოტავრისკენ მიდის თეზევის,
არიადნე კი თავის ძაფს ართავს...

მეც გადავლახე მითები და ზღვები,
ვეხეტებოდი ალთას თუ ბალთას;
მაგრამ... თუ შენთან მომიყვანს გზები,
თავსასთუმალად თუ მომცემ კალთას...

დაგიკოცნიდი მაგ ნუკრის თვალებს,
ერთად გავტეხდით დეკემბრის ღამეს,
შემოგინებდი მგზნებარე ალებს,
მარადისობად გიქცევდი წამებს.

თვალებს შენს მკერდზე მოვაძოვებდი,
ბევრიც გეცადა, ვერ დაჰფარავდი
...და შენი ტუჩის ნაპრალებიდან,
დილამდე კოცნებს მოვიპარავდი!

* * *

შენ გაგიმარჯოს, პატარა ქალო,
სულს სპეტაკო, ბროლო სხეულო...
ნიბლიასავით ჩემთვის რომ ჰგალობ,
გულო, ბაჯალლო ოქროდ ქცეულო!
ჭირში და ლხინში, იმედად მყოფო,
მრავალთა გვერდით, – მაინც ეულო,
ქართული ცის და მინის ნაყოფო,
მედეასავით ბრძენო, გრძნეულო!
მამულისათვის გულანთებულო,
მასზე ფიქრით და დარდით სნეულო,
ჩემო ანმყოფ და ჩემო წარსულო, –
ჩემი ლექსების მუზად ქცეულო!
სიცოცხლის წყაროვ, ვარდის ფურცლებზე,
დილის ცვარ-ნამად მიმოზნეულო,
ხვალის იმედად, ცხოვრების გზაზე, –
თავად უფლისგან გამორჩეულო!
ჩვენი გულების გამხარებელო,
ჭირთა დათმენას მარად ჩვეულო,
ძე ღვთისას ხელით მატარებელო
და სულიწმიდის მაღლით კმეულო!

ლანა
მანველი

დაძაბული, შეშინებული და გულატკიებული მიჭროდა გზაზე, რომელიც წლების მანძილზე ზევრჯერ ჰქონდა გავლილი და რომელიც არასდროს ყოფილა ასეთი უსასრულო და მიუსაფარი. უნებლიედ კენესა აღმოხდა. ხელები მომუშტა და ყელში დაგროვილი წრემლო ჩაყლაპა.

ლ. მანველი

მ
ლ
ა
ნ
ა
მ
ა
ნ
ა
ნ
ი
ს
ს
ი
მ
ა
ნ
ა
ნ
ი
ს

Il est où le Bonheur

სად არის ბედნიერება

(რომანი)

დამშვიდობება

ვკრიფე მანანის კონები წყებად და შემოდგომაც გარდაიცვალა ამ ქვეყნად აღარ შევხვდებით მეტად ირგვლივ მანანის სურნელი დგება გახსოვდეს გელი მუდამ და მარად გიიომ აპოლინერი*

L'Adieu

J'ai cueilli ce brin de bruyère
L'automne est morte souviens-t'en
Nous ne nous verrons plus sur terre
Odeur du temps brin de bruyère
Et souviens-toi que je t'attends

Guillaume Apollinaire

მელანი გაჩერებაზე იდგა და ავტობუსს ელოდა. ჰაერი უცნაურად ჩამოხუთულიყო. უეცრად მხარზე შეხება იგრძნო. მოტრიალდა. ქალი, რომელსაც მხრებამდე გაშლილ ჭალარა თმაზე ფერადი ლენტები დაეხნია, რალაცას უჩვენებდა. თვალი მის ხელს გააყოლა... მზის შუქზე ოქროსფრად გაბრწყინებულ ეტლში რაბინი იჯდა. ხელში იუდაიზმის უძველესი სიმბოლო – შვიდტოტა მენორა ეჭირა. მელანი ვერ მიხვდა, როგორ აღმოჩნდა ეტლში. იქვე, სავარძელზე, თალმუდი შენიშნა. ზედ იების კონა იდო. რაბინმა, რომელსაც შავი ხავერდის კიპადან** თეთრი თმა მოუჩანდა და წვერ-ულვაშიც გადათეთრებოდა, თავზე მოსახვევი მოახვია. მელანი იების აღება დააპირა, მაგრამ უეცრად იებზე სანთლები აინთო. შეშინებულმა ხელი უკანვე წაიღო. ეტლი გაჩერდა.

რაბინმა თავსაბურავი ფრთხილად მოხსნა და ხელში იების ის კონა ჩაუდო, წელან რომ სანთლები ენთო. იები ლურჯად ხასხასებდნენ. ქალმა მადლობის ნიშნად თავი დაუკრა. ეტლიდან ჩამოსულმა, უცნაური მგზავრობის ნაადრევად დასრულების გამო ნაწყენმა წინ გაიხედა. გზის იქით ელიასი იდგა. მელანი მიხვდა, რომ მას ელოდა. მზე ჩადიოდა. დაისის ულამაზესი ფერები ერთმანეთში შეუზავებლად, ნელა და თანმიმდევრობით ერწყმოდნენ ბნელს... მის ხელებში გამომწყვდეული იები უსწრაფესად ჭკნებოდნენ და ლერებად ცვიოდნენ ძირს. ელიასმა თავი დახარა, ძალაგამოცლილმა მელანიმ ჩაიმუხლა.

– ელიას, შემომხედე! – ცდილობდა ეყვირა, მაგრამ ხმა არ ამოსდიოდა. ელიასი მცირე ხანს კიდევ იდგა, მერე შებრუნდა და წავიდა.

– ელიას... – მელანი ძირს დაცემული უხმოდ აქვითინდა...

ოფლში გაღვრილს გამოეღვიძა. გული აჩქარებით უცემდა. სახე ცრემლებით დასველებოდა. სუნთქვა უჭირდა. წამოდგა. კედელ-კედელ ხელის ცეცებით გავიდა სამზარეულოში. ჟალუზი სანახევროდ გახსნა. გარედან შემოსულმა სინათლემ ოთახი გაანათა. სკამზე ჩამომჯდარმა დალია წყალი. თვალები ეხუჭებოდა, თითქოს ისევ სიზმარში უნდოდა დაბრუნება... ერთხანს ასე იჯდა გარინდებული. ცოტა რომ დამშვიდდა, მობილური ჩართო. დილის შვიდი საათი იყო. ელიასს ერთი საათის წინ გამოეგზავნა შეტყობინება:

„ეს მგონი უკვე დასასრულია... მიყვარდი და მიყვარები... იქაც...“

აფორიაქდა. სასწრაფოდ გადარეკა. მის უწყვეტ ზარებს არავინ პასუხობდა, უნდა წასულიყო.

...საფრანგეთში, ისევე როგორც მსოფლიოს უამრავ ქვეყანაში კორონავირუსის ეპიდემია, ეგრეთ

წოდებული კოვიდ-19 მძვინვარება. ადამიანები ხელისუფლების მიერ გამოცხადებული საყოველთაო კარანტინის გამო, სახლებში გამოიკეტნენ. ოჯახის მხოლოდ ერთ წევრს შეეძლო უახლოეს მარკეტში პროდუქტისთვის გასვლა, აუცილებლად პირბადით და რეზინის ხელთათმანებით დაცულს. მალაზიებთან დისტანციის დაცვით დგებოდნენ და რიგრიგობით შედიოდნენ შიგნით. ცხოვრება სრულიად პარალიზებული იყო. დაკეტილი იყო საბავშვო ბაღები, სკოლები, კოლეჯები, ლიცეუმები, უნივერსიტეტები, თეატრები, კაფე-ბარები, სავაჭრო ცენტრები. ექიმები ონლაინ რეჟიმში ემსახურებოდნენ პაციენტებს.

ლიანა მანველი

...აიას ჯერ კიდევ ეძინა. გამთენიისას ისევ ცუდად გახდა. ბავშვობიდან გამოყოფილი თავბრუსხვევა და ლებინება, ხანდახან ისევ ახსენებდა თავს. განსაკუთრებით მაშინ, თუ ემოციურად ზედმეტად გადაიტვირთებოდა. სახლში იძულებითმა გამოკეტვამ ძალიან დაღალა. დღე და ღამე აერია. უაზროდ დადიოდა ოთახიდან ოთახში და სკოლას და ამხანაგებს ნატრობდა.

წინა დღისით, აიას და მის დას ჩაღლას, რომელიც სტრასბურგის უნივერსიტეტის ინგლისური ლიტერატურის ფაკულტეტის სტუდენტი იყო და პანდემიის გამო საერთო საცხოვრებელში მოუწია გამოკეტვამ, მამასთან ჰქონდათ ონლაინ შეხვედრა. მელანი გრძნობდა, თუ როგორ ნერვიულობდა აია ასეთი ურთიერთობის დროს და ოთახიდან გადიოდა. ქალსაც უზომოდ აღიზიანებდა ემირთან შეხების დღეები. ჩაღლა, ფეთქებადი ხასიათით, უფრო მამამისს ჰგავდა. აია კი, წყნარი და ემოციური ბუნებით მას. ამიტომაც იყო, რომ დედა-შვილი ყოველთვის იძაბებოდა, როდესაც სიმშვიდის ზონას ურღვევდნენ.

...უკვე მერამდენე ზარს უშვებდა ელიასთან. აიასთან შეიხედა, გოგონას ეძინა. ოთახის კარი ფრთხილად გამოუხურა და მობილურით ხელში აივანზე გავიდა.

აპრილის მოღრუბლული, ქარიანი დილა გათენებულყო. ეწვიმა კიდევ. აივანის ფილები კვირტებით და ჯერ კიდევ უსუსური ფოთლებით იყო მოფენილი. მათი სახლის მოპირდაპირე მხარეს მდებარე საავადმყოფოს უშველებელ კორპუსებს გახედა. ასაფრენ ბილიკზე ვერტმფრენს ამზადებდნენ. ამჯერად თეთრს. მელანი უკვე მეორე თვე იყო შეჭყურებდა, თუ როგორ მოჰყავდა ყოველ დღე, სტაფილოსფერ და თეთრ ვერტმფრენს დაინფიცირებული პაციენტები. ეს ყველაფერი საშინლად უფორიაქებდა სულს და აშინებდა. კარის ზღურბლთან ჩაჯდა და სიგარეტს მოუკიდა. კვამლმა თვალები აუცრემლა. ქარმა ახალი ფოთლები მოიყოლა და ზედ დააყარა. მეტი გზა არ ჰქონდა, 112-ში უნდა დაერეკა და

სასწრაფო დახმარებისთვის ელიასის მისამართი ჩაენერინებინა...

ათ წუთში თვითონაც მანქანაში იჯდა და კოლმარისკენ მიჰქროდა. სტრასბურგიდან კოლმარამდე 73,6 კილომეტრი იყო და დაახლოებით ერთი საათი დასჭირდებოდა გზაში. წინა მინასთან სპეციალური ნებართვის ფორმა დადო, სადაც სახლიდან გასვლის მიზეზად – ავადმყოფის დახმარება ჰქონდა მონიშნული.

ელიასს სულ ბოლოს, ორი დღის წინ ესაუბრა. ახველებდა, – უბრალო გაცივებაა, არ შეგეშინდესო. ეზოში ახლად დარგული ყვავილების ნერგები აჩვენა, – კარანტინი რომ დასრულდება, შენთვის გაიშლებაო ყველა. ამის გახსენებაზე უნებურად გაელიმა. უცნაური იყო ელიასი. ბოლო დროს საათობით იჯდა ეზოში და შემოდგომას ხატავდა. ვიდეო ზარებით აჩვენებდა თითოეულ დეტალს, ფოტოებსაც უგზავნიდა.

– გაზაფხული დახატეო, – სასხვათაშორისოდ შეაპარა მელანიმ.

– მე სხვა გაზაფხული არ მჭირდება, შენა ხარ ჩემი გაზაფხულიც და მზის ამოსვლაცო!.. – უპასუხა.

ისევ სინდისის ქენჯნა იგრძნო. ელიასთან მიმართებაში ყოველთვის დამნაშავედ გრძნობდა თავს. რაც არ უნდა ეკეთებინა, ვისთანაც არ უნდა ყოფილიყო, ელიასი იყო ის ერთადერთი ადამიანი, ვისაც თვალდახუჭული ენდობოდა, ვისი იმედიც სულ ჰქონდა. და მიუხედავად ამხელა ნდობის, ყოველ ჯერზე ხელს ჰკრავდა და მარტოობისთვის სწირავდა.

...სახლიდან გამოსვლამდე, აიას საწოლთან მინერალური წყალი და ლიმონის ნაჭრები დადო.

– ნეტავ, დღეს აღარ შეანუხოს თავბრუსხვევამ, – გაიფიქრა და მობილურს მიუბრუნდა.

„Mes séfarades“ *** ისევ არ პასუხობდა...

დაძაბული, შეშინებული და გულატიკიებული მიჰქროდა გზაზე, რომელიც წლების მანძილზე ბევრჯერ ჰქონდა გავლილი და რომელიც არასდროს ყოფილა ასეთი უსასრულო და მიუსაფარი. უნებლიედ კვნესა აღმოხდა. ხელები მომუშტა და ყელში დაგროვილი ცრემლი ჩაყლაპა.

ფიქრებით ისევ წარსულში ჩაიძირა. ის დრო გაიხსენა, ემირისგან გამოქცეული, როგორ შეიკედლეს მიზრაჰებმა ის და პატარა აია. გული გაუთბეს. უკან აღარც გაუშვებდნენ, რომ არა ისევ მელანის არეული გონება და ემირის მზაკვრობები. ემირმა საპასუხოდ, პირველ რიგში სასწრაფოდ შეანყვეტინა ჩაღლას სწავლა და ლონდონიდან სტამბოლში დააბრუნა. გაბრაზებული გოგონა ყველაფერში დედას ადანაშაულებდა. მისი ნათესავები ცალკე ურეკავდნენ და სახლში დაბრუნებას აიძულებდნენ. მელანიმ ამდენ შემოტევას ვეღარ გაუძლო და

მხატვარი სოფიო ჭელიძე დაბრუნდა. იცოდა, არასწორად რომ იქცეოდა, მაგრამ... ახლაც ასოვდა იმ სევდიანი ფრენის დროს, მიზრაჰების მიერ ნამღერი „Leha Dodi“**** რომ ჩაესმოდა ყურებში და ელიასის სევდიანი თვალები ელანდებოდა...

თუმცა, მალევე, ქმრის აუტანელი მოპყრობით აცრემლებული, ხსნას ისევ ელიასთან ეძებდა. ელიასთან, რომელიც ბავშვობიდან შეფიცულივით მოჰყვებოდა მთელი ცხოვრება.

ღმერთო ჩემო! – მელანიმ ამოიკვნესა და სიჩქარეს მოუმატა. – ოღონდ გადარჩეს! ოღონდ ცოცხალი დამხვდეს!.. – სიცხიანივით აბოდებდა და საჭეზე ჩაჭიდებულ თითებს ველარ გრძნობდა.

...დედა მოენატრა! ეს მონატრება, ისეთი მონატრება იყო, რომელსაც სულ მუდამ გრძნობდა. მნიშვნელობა არ ჰქონდა დედის სიახლოვეს იყო თუ მისგან შორს. მშობლის სითბო, თანაგრძნობა, მხარდაჭერა ენატრებოდა. ითმენდა, მაგრამ როდესაც ეს მონატრება გაუსაძლისი ხდებოდა, მაშინ ფიქრებში იწყებდა დედასთან საუბარს. ეს მონოლოგები ყოველთვის მწარე ცრემლებით სრულდებოდა. გული ელლებოდა გაურკვეველობით, გაუტანლობით, წლების სიმძიმით ატკიებული სულის ტარებით. აგერ სულ ახლახანს, შარლოტამ ექიმის რჩევა მოიმიზეზა და პანდემიის ამ დაძაბულ დღეებში, ყველანაირი საკონტაქტო ქსელი გაუთიშა. მანამდე არც მასთან სახლში გადასვლაზე დათანხმდა და არც პროდუქტის მიტანაზე. – მე თვითონ მივხედავო თავს!!

– რატომ?.. მე მილიონედ უსვამდა თავს ერთადერთ კითხვას და პასუხს ვერ პოულობდა, უფრო სწორედ სიმართლესთან თვალის გასწორების ემინოდა.

მელანი ისევ სიცხიანივით აბუტბუტდა: დედა! რატომ არ გიყვარვარ? დედა!..

ქალაქის შესასვლელში პოლიციელებმა გააჩერეს. ყელი გაუშრა, ცდილობდა დეღვა დაეფარა. წყნარად აუხსნა მათ მგზავრობის მიზეზი. გაუშვეს, თუმცა პატრულიდან ერთ-ერთი უკან გაჰყვა. მანქანები ერთი მეორის მიყოლებით შევიდნენ ქალაქ კოლმარში. ერთად გაიარეს ყვავილებით მორთული არხები, დეკორატიული ნითელი გულებით მორთული შენობები. სხეულში უცნაურმა სიცივემ დაუარა. ფერად ელზასურ სახლებს შეცბუნებული მზერა გადაატარა და ნაცნობ ჩიხში ჩაუხვია.

— Mon Dieu, s’il te plait***** ნაჩუქრულა და მანქანიდან გადმოვიდა. დაძაბულობისგან ფეხის გადადგმა გაუჭირდა. მწვანე და სტაფილოსფერი ფილებით გადახურულ სახლს აღარ დაჰკრავდა ნაცნობი, მყუდრო ელფერი. ვილაცებს ეზოს ჭიშკარი დაეღუქათ და ზედ გამაფრთხილებელი აბრა გაეკრათ, რომელზედაც „კოვიდ-19, ნუ შეხვალთ!..“ – ეწერა.

– მადამ, ჯობია სტრასბურგში დაბრუნდეთ! – პოლიციელი შორიახლოს დამდგარიყო და რაცინას დაჰყურებდა.

მელანი ჯიუტად იდგა, რომ არ ატირებულეყო მთელი ძალით ეჭიდებოდა რკინის ლოპეს და ჩუმად იმეორებდა: ელი... ელიას...

ეზოში, ორანჟერიის წინ მოლბერტი შენიშნა. იქვე, ძირს, საღებავები და ელიასის ყავარჯნები ეყარა... მეტი ველარ შეძლო და ჩაიკცვა:

– ელიას... ჩემო სეფარადო... ღმერთო, გთხოვ!.. მანქანიდან მობილურის ზარი მოისმა. პოლიციელმა ტელეფონი მოუტანა და მის გვერდით ჩაიმუხლა. მელანიმ დაბინდული თვალებით დახედა ეკრანს... ემირი რეკავდა...

(გაგრძელება იქნება)

*ლექსი ფრანგულიდან თარგმნა ქეთევან კოკოზაშვილმა

**კიპა – პატარა, მრგვალი ქუდი, რომელიც კეფის ზედა ნაწილს ფარავს.

*** ჩემი სეფარადი. (ფრანგ) — სეფარადები – 1492 წელს ესპანეთიდან განდევნილი ებრაელები, რომლებიც ახლო აღმოსავლეთის ქვეყნებში, თურქეთსა და ბალკანეთში დასახლდნენ.

**** ლეჰა დოდი (ებრ) – წმინდა შაბათის შესახვედრი გალობა.

*****ღმერთო, გთხოვ! (ფრანგ).

მთვარე გამოვიდა ცაზე სამორი-გეოდ. მთვარის შუქზე ვილაც კაცი დაადგა თავზე. ხელში კაი გრძელი ჯოხი ეჭირა. იმ გრძელ ჯოხსა ბოლოში მოკლე ჯოხები ჰქონდა გაყრილი. მოვიდა ახლოს ის კაცი, მოუღერა ის ჯოხი და მოსცხო გოგრაშია, ერთი თუ ორი... ერთი თუ ორი...

სცემა... სცემა რო ძვალ-რბილი გაუერთიანა. იქამდე სცემა, სანამ უკან არ დააბრუნა თავის სადგომშია. ცრემლი აღრჩობდა პატარას, თავისი სადგომის კედლებს აქეთ-იქით აწყებოდა, მაგრამ მშველელი არსაით იყო.

ორღობიდან ახალგაზრდების ხმაური მოესმა. უბნის ბიჭები სოსიკაანთა მიდიოდნენ, სოსიკას ვაჟის – ლექსიას ქორწილში. მიდიოდნენ და რალაცაზე თუ ვილაცაზე ყელგადაგდებით იცინოდნენ.

– ნეტავ რა აცინებთ, როცა მე ამ დღეში ვარო, – გაიფიქრა – ჰაიი, მე ვიცი თქვენი ოინი! ცოტა ხანს მაცალეთ, იგეთ დღეში უნდა ჩაგაგდოთ, ველარა სცნობდეთო ერთმანეთსა, – დაემუქრა იმ ბიჭებს ბრაზმორეული. მერე ნელ-ნელა წყენამ გაუარა. ცოტა დამშვიდდა... იგრძნო, ძალას ისევ იკრებდა. და როცა სოსიკაანთიდან სიმღერისა და ტაშფანდურის ხმა მისწვდა მის ყურთასმენას, უკვე ისეთ ხასიათზე იყო, ლამის თვითონაც სულ ბუქნაში ამოსულიყო.

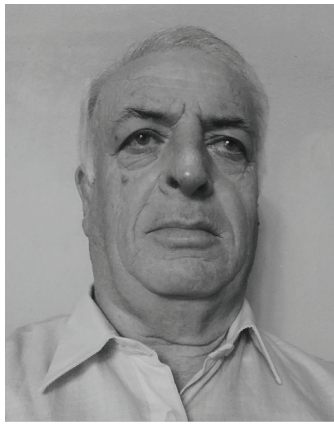
– ახ, ნეტავ ახლა თქვენთან მამყოფაო! – შენატროდა იმ ახალგაზრდებს, რომლებსაც ცოტა ხნის ნინ უბრაზდებოდა.

მერე შეცვალა ისევ მზემ მთვარე...

და გაეშურა ისევ მზისკენ პატარა...

და გამოჩნდა ისევ კაცი ჯოხით ხელში, სცემა და გააბრუნა უკან.

და კიდევ საკვირველი ის იყო, რომ აღარ ბრაზობდა აგრე რიგად ცემაზედ, თითქოს ესია მოვნი-ბოდა კიდევ ეს გამაჯანსაღებელი მასაჟი სხეულისა

**კახაბერ
კავლიაშვილი**

და სულისა. ახლდებოდა და კაჟდებოდა.

უკან დაბრუნებულს, დედა მოხვევდა ხოლმე თავის პირმშოს მკლავებს და ემუდარებოდა აღარ წასულიყო იმ შორეულ, მომქანცველ გზაზე. ეუბნებოდა:

– ჯერ პატარა ხარ შვილო. შენ აბა სად შეგიძლია ასეთი შორეული მგზავრობა. ცოტა მოიცადე, გაიზრდები, მუხლს მოიმარებ, ჭკუასაც მოიმატებ და მერე მოინახულო მზე!

დედის სიტყვები ცოტა ხანს აკავებდა პატარას. თავს ჩარგავდა დედის კალთაში და ტკბილად თვლემდა. მაგრამ, მალევე, როგორც კი მზის

შარავანდელით მოსილი სახე მოაგონდებოდა, მისი მანათობელი სხივის ელვარება წარმოუდგებოდა თვალწინ, დაუოკებელი ენერგიის მოზღვაგებას გრძნობდა და თავდაუზოგავად, ჟინიანად იწყებდა ზეასვლას. მიიწევდა მალა ლილინით, სიცილით და არასოდეს ფიქრობდა იმ გრძელ ჯოხზე, რომელსაც ბოლოში მოკლე ჯოხები ჰქონდა გაყრილი და რომელიც მალა ასულს ხშირ-ხშირად ხვდებოდა ქეჩოში.

ასე გაგრძელდა მთელ კვირასა...

და მეორე კვირასაც...

ასე მზის გზაზე, მზისკენ მუდმივ ლტოლვაში დაჭაბუკდა პატარა, მზის გზაზე დავაჟკაცდა და დაღვინდა!

მზეს მოეწონა მისთვის თავდადებული ახალგაზრდა. თავისი ენერგიის ნაწილი უბოძა და თავისი სხივების ფერი დაანათლა!

და როდესაც უკვე საბოლოოდ დედის კალთას მოსწყვიტეს, გედებივით ყელმოღერებულ სურებში დაანაწილეს და საქორწილო სუფრაზე ყველაზე საპატიო ადგილი დაუთმეს, ბედნიერების ღიმილით გაიბადრა, თვალთაგან სიხარულის ნაპერწკლები გადმოაშხეფა და მზისფრად აელვარდა ბროლის სასმისებში.

ალაზნის მაღლი

ბებოს ნაამბობი

– მამაშენი ხომ გახსოვს რომელ წელს დაიბადა?

– როგორ არ მახსოვს ბებო, 1928 წელს არის დაბადებული.

– ჰოდა ზუსტად მაგ წელს მოხდა ეს ამბავი. იმ გაზაფხულზე ეგ პაპაშენი ქიტე რალაც ვერ იყო კარგადა. ხან აციებდა, ხან აცხელებდა, დაიტანჯა კაცი. სტეფანე ფერშალი მკურნალობდა კარგა ხანს, მაგრამ ბოლოს ისიც ვერაფერს გახდა და თვითონვე ურჩია ქიტეს: მე სხვა აღარაფერი შემიძლია და

რადგან ამ სოფელში ექიმი არ გყავს, ველისციხეში წადი ექიმთან, ის თუ მოგარჩენსო. დავიქირავეთ ფატიონი და გაუდექით ველისციხის გზას.

ალაზანთან რომ მივედით, კარგა ადიდებული დაგვხვდა მდინარე. ადიდებულ წყალს ბორანი წაელო და თუმცა კი დაეკლო წყალს იმის შემდეგ, მაგრამ მაინც ბლომად მოდიოდა. ორიოდე ურემი კიდევ გაჩხირულიყო შიგა. მეტი წილი ურემებისა ნაპირზე იდგა და წყალში შესვლას ვერა ბედავდნენ. ჩვენმა მეფატიონემ მხრები აიჩეჩა, – რა ვქნათო.

ქიტემ უთხრა: რაც იქნება, იქნება, მიდი გაბედო. არა და ქიტე თავად ხომ ავად არის, მე ქალი ვარ, ხელში კიდევა ეგე, მამაშენი გოგია მიჭირავს ქვეშაგებში გახვეული. სამი თუ ოთხი თვისა იქნებოდა მაშინ გოგია. ერთი სიტყვით მეშინოდა, მაგრამ რა უნდა გვექნა. შერეკა მეფაიტონემ ცხენები ალაზანში. ნაპირზე კი არ იყო ღრმა, მაგრამ ცოტაზე როგორც კი შევედით შიგნით, ნაიფორთხილეს ცხენებმა. ერთი ცხენი ნაიქცა, მეორემ ფრუტუნის დაიწყო. გადაინია გვერდზე ფაიტონი, კინალამ გადავბრუნდით. შემოგვასხა წყალმა ფეხებში. მერე ხეირიანად აღარც მახსოვს. ქიტე და მეფაიტონე გადაეშენენ წყალში ცხენების მისახმარებლად. წყალი თანდათან მუხლებამდე შემომწვდა. მე შიშისაგან ნივილ-კივილი დავიწყე. ისევ ქიტემ და მეფაიტონემ იყოჩაღეს. წამოაყენეს ცხენები და შემოაბრუნეს უკან, გაღმა გასვლას ვინლა ჩიოდა. ამ ვაი-ვაგლახში ჩემი გოგია ისე გამვარდნია ხელიდან, ვერაფერი გავიგე. შიშისაგან არც ვიცოდი რას ვაკეთებდი. ყვირილი კი ავტყხე: ბალლი... ბალლი-მეთქი, მაგრამ ამდენ ხმაურსა და წელის დგაფუნში ვერავინ ვერაფერი გაარკვია. ის იყო ნაპირზე გამოვდიოდით და მაშინლა მიხვდა ქიტე ჩემი ნივილ-კივილის მიზეზს. შევარდა წყალში და დაედევნა ბალლსა. ბალლს კი ალაზანი მიაცურებდა ქვევით, უკვე კარგად დაგვშორებოდა. ვხედავდი როგორ მიაქანავებდა ტალღებზე მღვრიე წყალი. გავიქეცი ტირილით ნაპირ-ნაპირ. ან მე, ან ქიტე რას დავენოდი, იმ ხალხს რომ არ ეშველა. ჩვენს ქვემოთ გასჩერებოდათ ურემი წყალში და ეს ამბავი რომ გაიგეს, ერთი ვაჟკაცი გადახტა ურმიდანვე, ცურვით დაენია ამ ბალლსა. სტაცა ხელი და გამომიყვანა ნაპირზე. ვიფიქრე, ამოიხრჩობოდა-მეთქი, სწრაფად გავხსენი, მაგრამ, ეგრევე მშრალად იყო, როგორც შევახვიე. მარტო გარეთა კაბაშური დასველებოდა. ისევ ეგრევე ეძინა წყნარად, მშვიდად, თითქოს არაფერი მომხდარიყო.

საკვირველი იყო, მაშ რა იყო, მაგრამ უფრო დიდი საკვირველება ის იყო რომა, იმ ბანაობის შემდეგ ქიტე იგრე გამოკეთდა, იმის მერე აღარაფერი წამოსტკივებია. ვენაცვალე ალაზნის მადლსა და ძალასა, ასეთი უცნაური წყალობით გამოგვისტუმრა.

– ეს მამაჩემი გოგია რაღაზე მიგყავდა?

– უიმე, ძალიან მტირალა იყო, სულ წიოკობით ტირილი იცოდა.

ვიფიქრე, იმ ექიმსა გოგიასაც ვაჩვენებ, ეგება რაიმე წამალი მისცეს დამანყნარებელი-მეთქი. მაგიტომ მიმყავდა გოგია.

– პაპას კი უშველა, მაგრამ მამაჩემსაც უშველა ალაზანმა?

– არა, რა უშველა. უფრო გაავდა გოგია. ჩხავილში და ტირილში იზრდებოდა. ერთხელ, სამი-ოთხი წლისა იქნებოდა უკვე გოგია. ქიტე სახლში იყო. ზამთარი იდგა და ეზოში დიდი თოვლი იდო. ეს გოგია კიდევა დილიდან წიოკობს, ტირის და ტირის

მხატვარი სოფიო ქელიძე

უმიზეზოდ. ხან ჩურჩხელას მივანვდი, ხან ვაშლს, ხან სათამაშოებს, ის კი ამ ყველაფერს ეზოში ისვრის და ტირილს აგრძელებს. ვერაფრით ვერ ვაჩუმებთ. ამოუვიდა ქიტეს მაგის ამდენი ტირილი ყელში. დასტაცა ამ ბალლს ხელი და ეზოში სადაც დიდი თოვლი იყო, იქ მოისროლა. მეც არ ჩამიშვა ამოსაყვანად. მეზობელმა თამარა ბებია ამოიყვანა მტირალი გოგია თოვლიდან, თავის სახლში გაიყვანა, გაასუფთავა და როგორღაც, რის ვაივავლახით გააჩუმა. ამის მერე უმიზეზოდ ტირილს რომ დაიწყებდა გოგია, დავემუქრებოდი ხოლმე, გაჩუმდი, თორემ მამაშენი მოვა და თოვლში გადაგადებს-მეთქი.

– მერე სჭრიდა ეგ მუქარა?

– გადამადებს და თამარა ბებია მოვა და ამომიყვანსო. ენას უკვე კარგად ატლიკინებდა და მანაც ეგეთი მტირალა იყო.

– ბები, ალაზანში რომ კარგად დასველებულიყო ეგ შენი გოგია, შეიძლება აღარასოდეს ეტირა. მშრალად რომ გადარჩა, ალბათ მაგიტომ ვერ უშველა ალაზანმა. ჰაა, რას იტყვი?

– რა ვიცი, შეიძლება მასეცაა. ეგრე გამოდის, რომ შეხვეული კი არა, ტიტველი უნდა ჩამეგდო ალაზანში, იქნებ მაგისთვისაც ეშველა რამე.

– ვინც გოგია გადამირჩინა, იმაზე მეკითხები? ისა, შვილო, ყვარლელი ლევანა იყო. იმის მერე რაღას დავკარგავდით იმ ბიჭსა. იმ გაზაფხულზევე, აღდგომა დღესა მაგ ლევანამ მონათლა ჩემი გოგია. კარგი ჯეილი იყო, ყოჩალი, მაგრამ ომმა შეინირა შვილო. უგზო-უკვლოდ დაიკარგა საწყალი.

მარია
კოზმანიშვილი

ღრუბლები – თვალნისლა სზოები,
ალიონს მდუმარედ წოხნიან...
სხივები გაშალა ფედა მზემ,
რის ფარჩა სათავშლოდ მოხია.
პირჯვარი დასახა მდუმარედ
სამყაროს, ნიადგა სალორჯვს
და მთვარე, დაღლილი ქმარივით,
მზის მიღმა ზუზუნით წამონვა.

მ. კოზმანიშვილი

* * *

ნლები ყორნებმა გააფარფაშეს,
თოვლის ფთილებად, მნიფე ატმებად...
რაც დღემდე ლექსად ავამარმაშე,
მზეს გავუგზაენე ფოლიანტებად.
ვზიდე და ვზიდე დარდები ძნებად,
ვლენე და ვლენე ჭორების ყანა...
იღველფებოდა სული გაძლებად,
ვევედრებოდი ღმერთს, წასაყვანად.
გამოვიარე დრო – ეკლოვანი,
არცა ლატაკმა, არცა მდიდარმა,
გზა არ მქონია ხავერდოვანი,
დღემ არც ანწყომი გამოიდარა.
ჩემი ცხოვრება, როგორც სიზმარი,
სავსე – ელფებით და ნარცისებით,
მომაქვს... მოვდივარ მიწის ხიზანი
და კვლავ დარდები დამაქვს ქისებით...
მომიჭერს გულზე კირთები საღტედ,
გრძნობა რითმებად მოიფანტება...
რაც დღემდე ქარებს ლექსები ვანდე,
მზემ შეინახა ფოლიანტებად.

* * *

მორჩა...
დამთავრდა...
ალარაფრის აღარ მაქვს ძალა...
ჰა, გადაივსო მოთმინების
ფართე ფიალა...
დავუშვებ ცისკენ სავედრებლად
ანვართულ ხელებს
და ჩავინვები, სულში მბჟუტავ
სანთლებიანად...
აჰა, დასრულდა...
ვამბობ, მაგრამ ვაგრძელებ მაინც,
არ მეგულება ვინმე,
დარდის სრულად გამგები...

მემილიონედ ჩავიბრუნებ
გულში ტკივილებს
და ფენიქსივით, საკუთარი
ფერფლიდან ვდგები.

* * *

მდინარის სარკეში კეკლუცობს ძენწა.
მსუბუქი ნიაფი ამღერებს ლერწამს.
ნაპირზე დენდივით სეირნობს ყანჩა.
მზის გულზე ლივლივებს ბალახის ფარჩა.
შორიდან მოისმის სიმღერა ნელი.
სისინებს სათიბში ლაპლაპა ცელი.
თვალი ჭვრეტს სასწაულს, მწვერვალთა ახლოს...
იქ, ღრუბლის კარავში, უფალი სახლობს.

* * *

ავდგე და წავიდე?.. სად წავიდე?..
დავრჩე და ნეტავი როდემდე?..
ვიცინო?.. ხანდახან სირცხვილია,
ჩემს ირგვლივ თუ სიმწრით გოდებენ.
ვდგავარ და ზურგის ქარს ველოდები,
აქ უკვე აღარცრა მაკვირვებს...
დავტოვებ ჩემს გზაზე შეშლილ სხეულს,
მინიერ ცოდვების საკირეს.

* * *

დღე იყო რუხი და ცრიატი...
ცა შლიდა ნისლების მარაოს...
მზეს სურდა მთვარესთან ქორწილი,
მთვარე თავს იკლავდა – არაო!..
და ასე, ვნებათა ჭიდილში,
მზემ სევდა წვიმებად დაცალა...
მას მერე უვლიან ცისკიდურს,
შორი-შორს, უბრად და ცალ-ცალად.

* * *

რამდენი წლის ვარ? – რა ვიცი,
ხან ასის, ხანაც თვრამეტის.
ვარ მესაკუთრე ქონების –
ხან ერთი თხილის, ხან მეტის.
ვინ მიყვარს? – აბა რა

გითხრათ?..

ჩემშია მთელი სამყარო.
სულიერიც და უსულოც,
მზეც, მთებიც, მინაც – აყალო.
ვინ ვარ? – ეგ დღემდე არ ვიცი.
ვეჭვობ, ოდესმე ვიცოდე.
სულ უნდა ვენთო კვარცივით,
სულ სიყვარულით ვინვოდე.
სად წავალ? – იცის უფალმა.
მხოლოდ მას მივსდევ მორჩილად.
ბევრჯერ გამწირა ცხოვრებამ,
მანაც ვერ დამიმორჩილა.

* * *

სამჯერ ოცი წელია,
სამჯერ ოცი ზაფხული,
ვხარჯავ, რაც მაქვს სიკეთედ
გულში გადანახული...
მესამოცე წელია,
მესამოცე ზამთარი,
ინერს ფიქრს და ფორიაქს
ხსოვნის გრძელი დავთარი...
მესამოცე წელია,
ვეძებ ჩემ წილ სავანეს...
განა ყოფნა მინაზე
სულ ტკივილებს მავალეებს?..
სამჯერ ოცი წელია,
პატიმრობამისჯილმა,
ვერ გავტეხე საკანი –
მარტოობის ჭინჭილა...
ვერ ავივსე სულის ჭა
სიხარულის მირონით,
მეძახინ ამაოდ
შვების სანაპირონი...
ვკენკავ მზეს და ოცნებას,
როგორც ჩიტი – ნამცეცებს,
სამჯერ ოცი წელია,
ჩემივ თავი დამეძებს.

ნეტავ

ნეტავ შორს, სადმე წახვიდოდე...
მეც შენთან ერთად წამიყვანდე...
ნეტავ სულ ღიმილად იღვრებოდე...
გულში ღილილოდ რომ ამიყვავდე...

მარიამ კოზანიშვილი

ერთად მოგვატარა მთა და ბარი...
უჩემოდ წუთითაც ველარ ძლებდე...
მზით გამთბარ კარავში გაძინებდე...
ცისკრის ჟამს ღილინით მალვიძებდე...
ნეტავ შემოდგომის ბოლო ცრიატს
აპრილის ვარდისფერი ანათებდეს...
შენ ჩემთან ერთად დაგიღამდეს,
მე შენთან ერთად გამითენდეს.

* * *

არის დღეები,
მოგიძულებს სამყარო თითქოს,
ერთად მოგცელავს

ყველა წყენა, ყველა ტკივილი,
გულში ჩაიხვევ,
რაც ხმამალლა არაფრით ითქმის
და მზად ხარ,
ქარაფს მიაშხვრიო სული კივილით.
არის დღეები,
რჩები თავთან სრულიად მარტო,
ჩამქრალ სახეზე
„სულერთიას“ იფარებ ნიღბად...
შენს გზა-სავალზე
ეშმა ღმეჭით გადადის სალტოს,
შენ კი მალულად
ყვედრი გამჩენს სვესა და იღბალს.
არის დღეები,
სამწუხაროდ, არც ისე ცოტა...
მინას აკვდები
უდღეური, სუსტი მლიღვივით...
ალაგებ სახლ-კარს,
ანარნარებ ბალსა და ბოსტანს
და გონისწამლებ
სევდას მალავ ყალბი ღიმილით.

ინვიმე

ინვიმე...
ცავ მადლი მოისხი წყალობით...
ინვიმე...
გაივსო ყანები გორახით...
ინვიმე...
განმინდე ცოდვისგან ქვეყანა,
ვით აბლაბუდისგან მშობლების ოთახი.
ინვიმე...
ინვიმე მშვიდად და მარტივად,
ინვიმე...
ამოსკდეს მინიდან დოვლათი...
ინვიმე...
ეგება განბანო მწვირისგან,
ორგული, ლაქია,
ცრუ და ბედოვლათი!...

ინვიმე...
 ამნვანდეს, განედლდეს, განახლდეს,
 ბალი და ბოსტანი,
 პური და ვენახი!...
 ვეცემი მუხლებზე,
 ჯვარცმული მოგვივით
 და ხმისჩახლეჩამდე,
 ნვიმის ღმერთს გეძახი.

* * *

ვიპოვნე ჩემი ნავსაყუდელი,
 ახლა ნალველი ნაკლებად მიტევს...
 ვუმზერ მომავალს იმედის თვალით,
 ვამრავლებ მზეებს, ვარდებს და ტიტებს...
 ვიარე დღემდე ყარბის სევდით,
 სხეულზე – ჩითით და სულზე – ფლასით...
 არაფერია ამქვეყნად თურმე,
 აუმღვრეველი სიმშვიდის ფასი.
 რისი სასახლე, ან რაის ოქრო,
 რა ბრილიანტი, ან ძონეული...
 ყველაზე ძვირად ის ფასობს თურმე,
 რაც შენი შრომით გაქვს მოწეული...
 ვიპოვნე ჩემი სულის სავანე...
 რა ბედენაა, ადრე თუ გვიან...
 მადლობელი ვარ უფალო, შენი,
 რომ ქრისტეს მიწის ხიზანი მქვია.

P.S.

ჩემს მშვენიერ სოფელს (კისისხევს) ძველად
 „ქრისტეს საფლავის მიწას“ უწოდებდნენ.

* * *

დიდი ხანია, სავსეა სული
 ათასი ფიქრით და საზრუნავით,
 არ ვიცი ვისზე გავტეხო ჯოხი,
 არ ვიცი ვისთან ვთქვა სამდურავი.
 დიდი ხანია, აღარ მცალია
 არც საოცნებოდ, არც საკითხავად...
 და დიდი სევდით და დიდი ვნებით
 და დიდი ტვირთით ავად ვარ, ავად...
 დაგროვდა სულში ვარამი ქვეყნის,
 ნაცარი, დრომ რომ თვალში მაყარა...
 დაბოლოს ჩემში მბორგავმა დარდმა
 „ტანზე ლექსებად გამომაყარა“.

* * *

ისევ მომეძალა დარდი, იდუმალი,
 ისევ დამალონა, ისევ ამატირა...
 ხელში ჩაიგდო და აღარ მომიხვენა,
 სულში მოფუხფუხე გოგო, ფარატინა.

ჩუმად გამიკილა გრძნობა, უნაზესი.
 გესლით ჩამჩურჩულა: კმარა... დიდი ხარო.
 შენთვის, სასურველო, ველარ გამიმეტა,
 მკერდში ჩამიხუტა... ჩემთვის მინდებარო...
 ახლა ფანჯარასთან ვზივართ მე და დარდი,
 თვალებს მოენატრე ისევ ძველებურად,
 შენ რომ გიმაღავდი, კარგო, ის ცრემლები
 ღანვზე წყაროსავით ჩამომღერებულან.
 ახლა ყველაფერი ძალზედ გვიანია...
 ახლა, როცა დარდმა ისევ ამატირა...
 უკვე დადინჯდა და აღარ ამღერდება,
 სულში ჩამწყვდეული გოგო, ფარატინა.

ძნელია

ძნელია სიმართლით ცხოვრება,
 იცრუო, არც ისე ძნელია...
 ყოველი მესამე ქურდია...
 ყოველი მეოთხე – მკვლეელია...
 ძნელია, ცას შესწვდე ხელებით,
 მიწაზე ფორთხვაა ადვილი...
 გმირობის ტოლია, გიყვარდეს
 და იყო ცასავით ნამდვილი...
 რთულია შეცნობა თავისა,
 სხვის სულში ფათური – მარტივი...
 ძნელია, აინყო ცხოვრება,
 ბედისგან აჭრილი, კარტივით...
 ძნელია იარო უმნიკვლო
 სულით და ემსგავსო მაცხოვარს...
 შორია მწვერვალი, დიდების,
 სიცოცხლის ნაპირი ახლო არს.

მონატრება

უნდა ავედევნო სოფლის ბილიკს,
 ახლა სადმე უნდა გინახულო,
 სადღაც, ბავშვობაში დარჩენილო
 ჩემო უცოდველო სიყვარულო.
 უნდა ჩავიხედო შენს მზერაში,
 უნდა ჭალარები დაგითვალო,
 ყრმობის სევდიანო სალილინოვ,
 ბევრჯერ გატეხილი ღამის თვალო.
 ირგვლივ ზამბახების ღალანია,
 გზაა – გვირილებით დანაფერდი...
 წამო, იმ ზღაპარში ვისეირნოთ,
 შენ რომ ბავშვობაში დამაფრენდი...
 წამო, მაისის ბაღს მივეპაროთ,
 აღარ გაჯავრდება მეზობელი...
 ეს დღე დღესასწაულს დავამსგავსოთ,
 ზღაპრულ სასახლის ბაღს, ეს სოფელი...
 ყურთან ჩიტი გალობს გაგიჟებით,
 ამბობს, რომ დღეს უნდა გინახულო...
 წლების ბებერ ურემს გაყოლილო,
 ჩემო უცოდველო სიყვარულო.

სიყვარულს

როცა ჩემთან ხარ,
მე ნისლივით ფარფატა ვხდები...
მკლავები ჩემი,
უნაზესი ფრთებია, ჩემო...
ვერ შემაშინებს
სისასტიკე, დროის თუ ბედის,
სანამ ჩიტივით
ვეფარები მაგ მხრების ჩეროს.
როცა ჩემთან ხარ,
აღარ მახსოვს წელთა სიმრავლე,
სიცილის ექო
აგვირისტებს დღეთა დინებას...
არსად ნახვიდე,
დარჩი ჩემთან, სიცოცხლე – ჩემო,
ვიდრე შენს მკერდზე
უსასრულოდ დამეძინება.

* * *

მოვარდა ქარი, როგორც მეკობრე
და ყველაფერი წამში არია...
ქარმა წაშალა კვალი ბავშვობის,
მალე შენს კვალსაც წაშლის, მარიამ...
ზის ცაცხვის ტოტზე ჩიტი, ლაბუა
და სიყვარულის მღერის არიას...
სულში ინახავ ფოლიანტებად,
სიტყვებს, ღიმილებს – წრფელს და დარიანს...
აცილებ შენგან არამკითხვებს...
ორგულს, უღმერთოს, ცრუს და შარიანს,

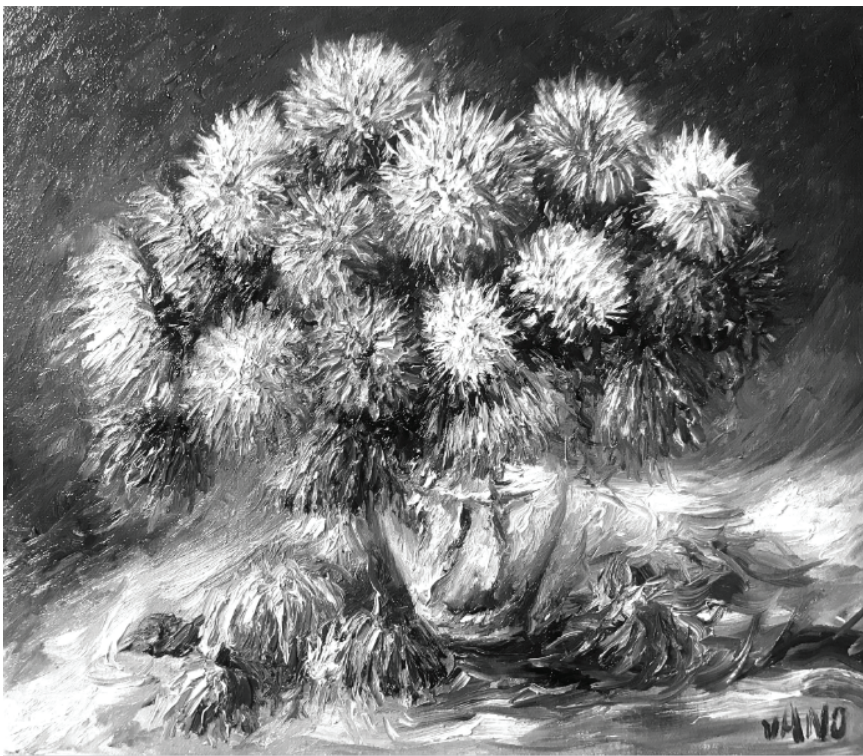
ერთ გულწრფელ ლექსად მაინც დარჩები,
სანამდე ქარი წაგშლის, მარიამ.

* * *

არ გემდური, ბატონო,
მადლიერიც კი ვარ,
რომ შენ გამო ჭრილობა
გულში დღესაც მტკივა.
ყველაფერი, რაც ხდება,
ხდება უფლის ნებით,
მისი მადლით ერთდება,
ან იყრება გზები...
არ გემდური ბატონო,
არც შენს წასვლას ვდარდობ...
სულში მზე რომ დატოვე,
იმ მზისათვის გმადლობ.

* * *

„გაზაფხულის ბრალია“,
შინ რომ ველარ ვეტევი...
სულ რომ სადღაც გავრბივარ,
სულ რომ დავეხეტები...
„გაზაფხულის ბრალია“,
გული სულ რომ ღილინებს,
სულ რომ ვეალერსები
იებს, ციცქნა ცის ღილებს...
ზოგჯერ ფრთების აზიდვას
და აფრენას ვაპირებ...
რომ მიწიდან ზღაპარში
გავედევნო აპრილებს.

მხატვარი ვანო გოცირიძე

მანა
კაკაურიძე

უწინააღმდეგო ჩინოვნიკი, რომელიც წოტა არ იყოს, მოკრძა-
ლონული შეჭყურებდა ახალგაზრდა ქალს, გულისყურით
უსმენდა.

– რთული დროა, ქალბატონო. გარდამავალი პერი-
ოდი და კარმა არ იქნება, თუ რა იქნება ხვალ და ზეგ.
ვისაუქმებენი ქმარი იფარებს, ეგ ხალხი ფლესდღღობით
ჩვენ გვჭირდება, ჩვენს საქმესაუქმებენ. ასე რომ,
ხმა-კრინტი არავისთან. დაბრუნდი უკან, ქმარი სახლში
დაგხვდება.

მ. კაკაურიძე

დაუკავშირებელი სტუმრები

– ივანე, კაცო, რამდენი ხანია, კარის ჭრია-
ლის ხმა გავიგონე, მგონი იქ ვილაც დგას და გე-
ლოდება..

შუალამე კარგა ხნის გადასული იქნებოდა,
მაშინ რომ გადასახა მეუღლეს და ფრთხი-
ლად, ხმაურის გარეშე მოუმატა თითქმის მიმქრალ
ჭრას სინათლე.

ყურადღებებიანი კაცი იყო ივანე, მაგრამ ძილმა,
ფიქრებში წასული, როგორ ჩათრია და ჩაიყოლია,
ვერც გაიგო.

ერთი გადახედვა, ბალებების სანოლებს თვალი
გადაავლო და პერანგის ამარა, კარებისკენ წავიდა.

ნეტავ ვინ უნდა იყოს, გაიფიქრა და იქვე,
კუთხეში მიყუდებულ თოფს, მექანიკურად, ხელი
წამოავლო.

– ამ შუალამისას, დალხენილი არავინ მოვა.
– ფიქრობდა თავისთვის. ან ქურდი იქნებო, ან
გაჭირვებულნი.

– ვანო, აქეთ. – დაუძახა ვილაცამ სიბნელიდან.
ვერაფერი გაარჩია. ლანდები თვითონ გამოჩნდნენ.
ხუთნი იყვნენ. ნაბდებს ამოფარებულებს, თავ-პი-
რი ერთიანად მოებურათ. და თითქოს რაღაცას
მოათრევდნენ, რაღაცას თუ ვილაცას.

– მოგვეხმარე, – მოგუდული ხმით დაიბუბუნა
ყველაზე მაღალმა და სახე გამოაჩინა.

– ხომ მშვიდობაა, ძიავე, – გაეპასუხა ჩუმად
ივანე და იქვე ხარებაც დალანდა.

– რაღა მშვიდობა, დაჭრილი გვყავს. ცხელი
წყალი და არაყი გექნება, ივანე, წამოიღე და მოდი
დროით, – გამოსძახა ხარებამ და დაუპატიჟებელ-
მა სტუმრებმა გეზი საბძლისაკენ აიღეს.

ივანე სახლში შექანდა. ლუმელზე შემომდგარი
სამოვრიდან ჯერ კიდევ ამოდოდა ორთქლის სქე-
ლი კვამლი.

– მაშო, ცხელი წყალი, არაყი, სუფთა მიტკა-
ლი და დანა წამოიღე, – შესძახა ჩუმად ცოლს და
პერანგიან მხრებზე ქურთუკი შემოიგდო.

საბძლის გზა დანარჩენ სტუმრებსაც კარგად

გაეგნოთ და უკან მიბრუნებულ ივანეს მისალმ-
ნენ.

– სხვა გზა არ იყო, ივანე, ვიცით, მაზრი-
დან კაცები გამოგზავნა ჟანდარმერიამ და აქეთ
კუთხეში მიმოაბნია, მაგრამ შენი სიფრთხილის
იმედი რომ არ მქონოდა, ამ კართან არ დავიძახ-
ებდით, – მოიბოდიშასავით გოგამ და თივების
გროვასთან უცებ მოასწორა დასაწოლი ადგილი
დაჭრილისთვის.

– ზალიკავ, ბიჭო, რანაირად მოგივიდა, მარ-
ჯვე ხარ და განა ვინ დაგასწორო, – გადახედა ვანომ
ტკივილისა და სიცივისგან ერთნაირად გალურ-
ჯებულ დიდი ხნის ნაცნობს.

– ვანო, საქმელი აქ არის, სასმელი, სითბო და
ლეთისნიერი ხალხიც და ეს კაცი უნდა ჩაგაბაროთ.
– მიუბრუნდა ხარება. დანარჩენი იცი, როგორც
უნდა მოიქცე. პირველი ხომ არ არი. ჩვენ გვეჩქა-
რება და უნდა წავიდეთ.

– მაშო, ქალო, მიდი, ხურჯინში ჩაულაგე
საგზალი. იცი, რაც და როგორც, – გაელაპარაკა
მეუღლეს ივანე და თვითონ ზალიკასთან ჩაიმუხ-
ლა.

ჭრილობა უნახა, ნატყვიარი კარგად გაარჩია
და ზედ არაყი გადაასხა.

– დედი! – ერთი კი წამოსცდა ფერდაკარ-
გულ ზალიკას და სასწრაფოდ მოკუმა სიმწრისგან
დაღმანჭული პირი.

– ცოტა ინათოს და გადავალ კნიაზიან-
თისკენ, – გაეპასუხა ხარებას ივანე. – ფეფოს
დასტაქრობაში ეჭვის შეტანა ეხლა რომც შეიძლე-
ბოდეს, სხვა გზა არ არის. ხარებ, მივხედავ, ფეხზე
დავაცენებ. ახლა სახლში შემოსულიყავით, გათბე-
ბოდით და გზას მერე გასდგომოდით.

– არ არის დრო, ვანო, გათენებამდე ნაფა-
რეულში უნდა ვიყოთ. მალე სინათლე შეეპარება
ამ ტიალ ღამეს და არ მინდა, ჩაფრების თვალმა
სადმე დაგვლანდოს. დათას სახლის ფანჯრიდან
სინათლე ბუუტავდა. მგონი, ვერავინ დაგვინახა.

დათაც არ არი ლაყაფი კაცი, მაგრამ ჯობია აქაურობას დროულად გავეცალოთ, ჩაიბურტყუნა გოგამ და ჩვეული მოძრაობით მხრებზე ნაბადი შეათამაშა.

სტუმრები სიბნელეს შეერივნენ. მაშოს სათუთად ჩალაგებული ხურჯინი ვეება მხრებზე შემოიგდო ძიამ და ჯგუფს გაჰყვა.

– ძიავ, არშაკას შეუარეთ თელავში და მარაგი საგზალი ნაილეთ, – მიაძახა ივანემ ლამის სტუმრებს და კარი მჭიდროდ ჩარაზა.

საბძლიდან დაჭრილის ყრუ კენესა ისმოდა.

მაშომ ფრთხილად მოუსუფთავა ჭრილობის გარშემო სისხლით დასვრილი ადგილი შავტუხა ბიჭს და ჭრილობაზე არყიანი მიტკალი გადააფარა. მერე პერანგი გამოცვალა და თბილი საბანი სათუთად მიაფარა.

– ვანო, ნადი, გადადი კნიაზიანთისკენ, დილაამდე რაღას ვუცადოთ, წამოიყვანე ფეფო, დილაამდე ამის საცოდაობას როგორ ვუყურო.

ივანემ ერთი კი გახედა თვალზე ცრემლმომდგარ მაშკოს და პირუჩუმად გავიდა საბძლიდან.

ფეფომ ხელსაწყობის ჩანთით გამოხედა, შუალამისას რისთვისაც ეძახდნენ, მიხვედრა არ გასჭირვებია დასტაქარს.

– ვანო, არ მინდა გითხრა, მაგრამ ბევრი გადაიბირა პოლიციამ ამ ჩვენ დალოცვილ მხარეში თავისკენ და ცოტა არ იყოს მეშინია. ჩემ თავზე არ ვდარდობ, ქალებს და ბავშვებს არ აუტეხონ რამე და პირველ რიგში, შენ არ დაგასმინონ, ივანე. ფრთხილად იყავი, დრო გაფუჭდა.

მხარდამხარ მიჰყვებოდა თავჩალუნული ივანე ფეფოს და ფიქრობდა...

– რა გითხრა, ფეფო, ლალატმა, უსამართლობამ და დამცირებამ გაიყვანა ეს ხალხი ტყეში. მათ თავს რაც დატრიალდა, ვინ იცის, არც ჩვენ აგვცდეს. არ დავეზმარო და აბა როგორღა ვიაროთ ამ დალოცვილ მიწაზე. რაც მოსახდენია, აჰა, მოხდეს. მინას ხომ აღარ გავცდებით. იქნება მათმა მცდელობამ შედეგი გამოიღოს. ჩვენი შვილები მაინც ეღირსონ თავისუფალ და მშვიდ ცხოვრებას. დასმენისა და ლალატისა აღარ შეეშინდებათ. ზალიკას ბაღიდან ვიცნობ, ერთი და ორი დღე მართლა არ არი. რამდენი გამოვაჯანმრთელე ხარებას ბიჭებიდან. ტყვია არ არი შორს წასული, მეც ამოვიღებდი, მაგრამ შენი ხელი უკვე განაფულია და ნაკლებად დატანჯავს. ისედაც გამწარებულია. არ კი იტყობს, მაგრამ მე რას გამომაპარებს.

რიჟრაჟი ეპარებოდა სოფელს. კავკასიონის მთების სილუეტი გორიზად დაჰყურებდა ალაზნის გამოღმა, ცივის კალთებს შეფარებული სოფლების უკვე კარგად გამოკვეთილ აჩრდილებს

მანია კაკაურიძე

სამი დღის შემდეგ, ახალ შებინდებულზე, უტრუხუნეს ეტლი გაჩერდა ივანეს კართან.

– ვანო ძიავ, სასწრაფოდ უნდა გავარდოთ ზალიკა აქაურობას. თქვენც მგონი შარში გაგხვით. გოგის კაცმა შემოგვითვალა მაზრიდან, შეიძლება ამაღამაც დაგადგენო. – ლაპარაკს ლამის გულიც ამოაყოლა უტრუხუნემ. ისედაც შავი ბრიალა თვალეები სიფიცხისგან კაკლის მურაბასავით უელავდა.

– მაშო! – გასძახა ცოლს ივანემ, – ჩაულაგე საგზალი ზალიკას, თბილი ტანსაცმელი, დრო არ არი, მიდი

ქალო, – და თვითონ საბძლისაკენ წავიდა.

– ზალიკ, ბიჭო, მოემზადე, ჩქარა, მიდიხარ! – დააფეთიანა მძინარე სტუმარი ივანემ. მერე მხარში ამოუდგა და ეტლისკენ გაიყვანა.

უტრუხუნეს ისე მოენყო სამალავი, რომ თუ საგულდაგულოდ არ გაჩხრეკდნენ, ადამიანის კვალსაც ვერ მიაგნებდნენ იქ.

– მისმინე შვილო, რა გესწავლება, გზაზე არ გახვიდე. სოფელს დაჰყევი ბოლოში და მერე კალაურისკენ გაუყევი ბილიკს. გზა თვითონ გიჩვენებს სავალს იქიდან. მანდ ნაკლებად მოძრაობს ხალხი და ნადირისაც ნუ შეგეშინდება. თოფი გვერდზე გაქ. ერთ საათში ნაფარეულში იქნები. აბა შენ იცი. – ივანემ მხრებზე ხელი დაარტყა უტრუხუნეს და თვალეებით დაემშვიდობა.

კარგა ხანს იდგა ივანე გარინდებული და აყურადებდა უტრუხუნეს ეტლის ხმაურს. მერე წელათრეულმა შეალო სახლის კარი და მაშკოს გახედა.

– ვერ არი კარგი ამბავი. შეიძლება წუთი წუთზე დამადგნენ. არ შეგეშინდეს. მიდი ბაღლებთან, – თავჩალუნულმა ნაიბურტყუნა ივანემ და საბძლისაკენ წავიდა.

ახალი გათენებული იყო. ცხენების ფლოქვების ხმაურზე მთელი უბანი გარეთ გამოეფინა.

ბევრნი იყვნენ. არც დალოდებიან მასპინძლის გამოხედვას, ისე შეიჭრნენ ივანეს ეზოში.

– ივანე ბინკინაშვილი! – დაიძახა ჩინით ყველაზე უფროსმა, – ჩვენ ყველაფერი ვიცი და აზრი არა აქვს რაიმეს უარყოფას, სანდო წყარომ გვამცნო, რომ ტყის ძმებს ხელს აფარებ, მფარველობ და სახლში მალავ.

ჩაფარი ცივი და მკაცრი ხმით ლაპარაკობდა. იდგა ივანე გახვევებული და შორიდან ესმოდა პოლიციის რიგითი ჩინოვნიკის პროტოკოლით განერილი განაჩენი. წამით მაშოსკენ გაექცა თვალი. ცოლის ცისფერი თვალეებიდან ახლა მრისხანება და სიცივე ერთნაირად იღვრებოდა და ქალი საერთოდ ვერ გრძნობდა, ორი ბავშვი როგორ ებლაუჭებოდა კაბის კალთაზე. მაშო ეგეთი არ ახსოვს ივანეს.

როგორც იქნა, ივანე გონს მოეგო და დაუპატიჟებელ სტუმრებს თვალი გაუსწორა.

– ამ კარის შემომღები და ეზოში ფეხის გადმოდგმელი, მნიშვნელობა არა აქვს, ვინც არ უნდა იყოს, უკვე სტუმარია ჩემი. – მერე ცოლს მიუბრუნდა, სტუმრებს გავუმასპინძლდეთო.

– სიტყვას ბანზე ნუ აგდებ, ივანე ბინკინაშვილო, გიგოს ძვე. ტყის ყაჩაღების შეფარებისთვის, ხელშეწყობისთვის, სახლის კარის გაღებისთვის, სულ მცირე, პატიმრობა გელოდება და თუ ყველა ეჭვი და ინფორმაცია დადასტურდა, გაგაციმბირებთ, სახლ-კარს ჩამოგართმევთ. მოემზადე, ჩვენთან ერთად წამოხვალ.

პირუჩუმრად შებრუნდა მაშო სახლში და ვიდრე ივანემ თამარა და ვარა გულში ჩაიკრა, სავსე ხურჯინით დაბრუნდა უკან.

* * *

ივანე რომ წაიყვანეს, მაშოს ბევრი არ უფიქრია, მოჰკიდა ვარას და თამარას ხელი და მშობლიურ სახლს მიაშურა. ძმასთან და ძმისშვილებთან ერთად გოგონები მშვიდად იქნებიანო, იფიქრა. ზუსტად რამდენი დღით მიდიოდა თბილისში, არც იცოდა და ბავშვები რომ საიმედო ხელში დაიგულა, ბარგის ჩალაგებას შეუდგა. ბევრი არც არაფერი მიჰქონდა, საგზალი და ერთი ხელი ტანსაცმელი. სახლიდან გასვლისას დედამთილმა პირჯვარი გადასწერა:

– ეს ამბავი ივანეს როგორ მოეწონება, არ ვიცი, მაგრამ სხვა გზას ვერა ვხედავ, შვილო. ღმერთი შეგენიოს, პირიმზე გფარავდეს. პირუტყვს ილას ჩავაბარებ, არ იჯავრო.

გამთენიისას კონკაც ჩამოდგა სოფლის შარავზაზე და მაშოკო სამართლის საძებნელად ქალაქის გზას გაუდგა.

ნაშუადღევს, როდესაც ფორეს და ვეროჩკას სახლის კარი შეაღო, მასპინძლებს ბევრი ფიქრი არ დასჭირვებიათ იმის მისახვედრად, რომ კარგი არაფერი ხდებოდა ბიძის ოჯახში.

– ფორე, ივანე წაიყვანეს. ესე ადვილად ვერ გავუშვებ, საციმბირედ ვერ გავიმეტებ. მითხარი, სად უნდა მივიდე, ვინ უნდა მომისმინოს, – მაშო მშვიდად ლაპარაკობდა და ხან ფორეს უყურებდა, ხან ვეროჩკას.

ივანეს დის შვილი დიდი ხანი არ იყო გასული, რაც თბილისში გადმოვიდა საცხოვრებლად, დიდუბის ეკლესიასთან, კოპნია სახლში დაედო ბინა.

– ვაახ, – ფორე სათქმელს თავს ვერ უყრიდა და მალიმალ იმეორებდა ერთსა და იმავეს.

– მოკლედ, ერთადერთი, ვისაც ამ საქმის მოგვარება შეუძლია, ფილიპეა მახარაძე. – ფორეს აშკარად დაეტყო ნერვიულობა. – მაგრამ, სად და როგორ უნდა ვნახოთ ახლა, ამ მდგომარეობაში ეს კაცი, არ ვიცი. არც ის ვიცი, საერთოდ შედეგს გამოიღებს თუ არა მასთან შეხვედრა. მეშინია, შენც

მხატვარი სოფიო ქელიძე

ივანესთან ერთად ციმბირის გზას არ გაგიყენონ, ესეც მაფიქრებს და მადარდებს.

– სხვა გზა მაინც არა მაქვს, ფორე, რაც მოსახდენია, მოხდეს, – მაშოკო მტკიცე და შეუვალი იყო.

* * *

მესამე დღეს, როდესაც ქალაქიდან უკან მიბრუნებულ მაშოკოს ივანე სახლში დახვდა, ცოტა არ იყოს, გაუკვირდა.

სამართლის საძებნელად ქალაქს წასული ქალი მაშინ ვერც კი წარმოიდგენდა, რომ წვერებიანი, წარმოსადეგი „ჩინოვნიკის“ სიტყვები – ქალბატონო, სანამ უკან დაბრუნდებით, ქმარი სახლში იქნებაო, – სინამდვილედ იქცეოდა.

არადა მაშოკომ დანამდვილებით ვერც გაიგო, ვის ელაპარაკა და ვის გადაუშალა თავისი ოჯახის ავ-კარგი.

– თუ ჩემი ქმარი დამნაშავეა იმაში, რომ გაჭირვებულებს, ობლებსა და მშიერ-მწყურვალეებს ეხმარება, მაშინ მეც დამნაშავე გამოვდივარ, რადგან ჩემს შვილებთან ერთად სოფლის ობოლს ვზრდი, გაჭირვებულებს ვიფარებ და ვპატრონობ.

უცნობი ჩინოვნიკი, რომელიც ცოტა არ იყოს, მოკრძალებული შეჰყურებდა ახალგაზრდა ქალს, გულისყურით უსმენდა.

– რთული დროა, ქალბატონო. გარდამავალი პერიოდია და კაცმა არ იცის, თუ რა იქნება ხვალ და ზეგ. ვისაც შენი ქმარი იფარებს, ეგ ხალხი

დღესდღეობით ჩვენც გვჭირდება, ჩვენს საქმესაც აკეთებენ. ასე რომ, ხმა-კრინტი არავისთან. დაბრუნდი უკან, ქმარი სახლში დაგხვდება.

* * *

უკვე ბინდებოდა, კონკამ მღვრიე ხევი რომ გადმოჭრა და სოფლის აღმართს მძიმედ შეუყვავა. ცხენები დინჯად მიუყვებოდნენ ნაცნობ გზას.

– ვაი თუ ციმბირს გაუყენეს ივანე, – ფიქრობდა თავისთვის მოლუშული მამო. მერე სადღა ნავიდე და ვისთან ვეძებოო სამართალი. ის იყო, უბანს მიუახლოვდა და ჩასვლა დააპირა, იქ შეკრებილი ხალხისკენ გაექცა თვალი. კაცები ხმამაღლა ლაპარაკობდნენ და იცინოდნენ. თამარა და ვარა, ბავშვებთან ერთად, ხალხის გარშემო ჭინკებივით დარბოდნენ და კისკისებდნენ.

იმას კი მართლა არ მოელოდა მამო, რაც იქ დახვდა.

მეზობლებს შუაში მოექციათ ივანე და გულისყურით უსმენდნენ:

– რა გითხრათ, ხალხო, არ ვიცი. წესით, ახლა ციმბირისკენ უნდა მიმაქროლებდეს მატარებელი, მაგრამ ეგერ, აქა ვარ. ესე მითხრეს, შეცდომა იყო, ჩაფარს რალაცა შეეშალაო და გამომიშვეს.

მამიკო იქვე ხის სკამზე ჩამოჯდა. მუხლი ეკეცებოდა.

– უიმეე, ქალო, მამო, როდის მოგვეპარე! – თავში ხელები ნაიშინა ნიკლაურიანთ ქალმა თამარამ, სკამზე მისვენებული ბიძაშვილი რომ დაინახა. – წყალი, ქალებო, წყალი! – გასძახა შეკრებილებს და თვითონ ლოყაზე შემოარტყა ხელი ემოციების და ნერვიულობისაგან მისავათებულ მამოს.

* * *

ოთხი დღის შემდეგ არშაკაც წაიყვანეს. ივანეს დის, სონას ქმარი. თელავის მაზრის პოლიცია თავდაპირველად არშაკას დუქანს უთვალთვალებდა, სადაც თავს ხშირად აფარებდნენ ხარება და მისი მეგობრები.

ვერაფერმა და ველარავინ ველარ უშველა არშაკას. ახალგაზრდა ცოლ-ქმრის ცოდვით ქვაც ტიროდა.

– ათი წელი გადასახლებაში, ღმერთო ჩემო, ან შენ როგორ იქნები იქ, ან მე რა უნდა ვქნა, – მოსთქვამდა სონა და ქმრის სურათს ელაპარაკებოდა.

– ნუ გეშინია, დაო, წაგიყვანთ ჩვენთან და არაფერი არ გაგიჭირდება. – ამშვიდებდა დას ივანე. – ჩვენთან იქნები, ბალები მონყენის საშუალებას არ მოგცემენ და დრო ესე უფრო მალე გავა.

– ძმაო, შვილი არა და არ მოგვცა ღმერთმა. ათი წლის მერე ან ჩამოვა ცოცხალი, ან არა.

საფლავიც უნდა დავკარგო. ავდგები და მეც თან გავყვები, დროს მაინც გაუნახვერებენ და თან იქნებ შვილიც გვეყოლოს.

ოთახში სამარისებური სიჩუმე გამეფებულიყო. ხანდისხან, სონას ყრუ ქვითინი თუ ისმოდა და ისიც ფარდებს მიღმა, ღია ფანჯრისკენ მიჰქონდა ზუზუმბოდან მონაბერ ნიავს.

* * *

მშობლიური სახლის აივნიდან, არაბუნებრივად გაცრეცილი და ფერმკრთალი სონა, მონატრებული გაჰყურებდა კავკასიონის ხედის დიდებულ პეიზაჟს. მამოს იქვე, აივანზე გაეშალა ვახშამი. ვანო და არშაკა ნარდის ბოლო პარტიას თამაშობდნენ.

არშაკას მორთმეული ძღვენი როგორც იყო, ბოლომდე ამოალაგა მამომ წნორის ტოტებისგან ოსტატურად დანწული მრგვალი კალათიდან. თუმური ყველი, შოთები, ღორის შებოლილი მხარი, მოხარშული ქათამი. კალათას ზემოდან კონა ტარხუნა ამშვენებდა. მამოს გაეცინა, ყველაფერი ისევე ისე ელაგა, როგორც ამ ხუთი წლის წინ იცოდა ოჯახის სიძემ. არაფერიც არ დავიწყებოდა.

როგორ სათუთად ჩაუნყვია სიძეს ნობათი. ვინ იცის, როგორ ენატრებოდათ ეს ყველაფერი გადასახლებაში. ახალი ჩასულები რომ იყვნენ და ფოტო გამოაგზავნეს, რამდენი იტირეს არშაკას მინანქრზე, ღვინის წვეთი დაასხით ამ ფოტოს, ჩვენთვის მაღლი იქნებაო. დაბერებულია არშაკა, სონაც, აჩრდილები არიან იმ ლამაზი წყვილის, ქუჩაში ხალხი თვალს რომ აყოლებდა. ეჰ, მაღლობა ღმერთს, ცოცხლები დაბრუნდნენ, ფიქრობდა მამო და თან სუფრას დასტრიალებდა. ხან პურს ასწორებდა, ხან თეფშებს. დილას სონას შეუსწრო ოთახში, ხელში საკუთარი ფოტო ეჭირა და ტიროდა. მამოს დანახვაზე სასწრაფოდ მოინმინდა თვალები და ის ფოტოც გადამალა. ჰო, ძალიან ლამაზები იყვნენ...

დედა სალომეს გამოსვლა და სუფრასთან მისვლა ერთი იყო. ბავშვები ტახტზე მოკალათდნენ. ჭრელი ფარდაგის ქსოვა წინა კვირას დაასრულა მამომ. ფერები თამარამ და ვარამ შეურჩიეს და ახლა ერთმანეთს აღარ აცდიდნენ, რომელი უფრო მალე დაიკავებდა ტახტზე ადგილს.

სოფელს, მრავლის მნახველს, ბინდი ეპარებოდა. კავკასიონის სიდიადე უფრო მეტად იკვეთებოდა შემოპარული ბინდის ფონზე. ივანეს სახლის ჩუქურთმებით დამშვენებულ აივანზე კი თანმიმდევრობით ცოცხლდებოდნენ მძიმე და დაუფინყარი მოგონებები, თითქოს და უეცრად, კომპარულ სიზმარში ნანახი ყოფილიყო.

მაისი, 2021 წელი,
პალო დელ კოლე, იტალია

ყოლია: აბა, თუ მეტყვი კენჭი რომ შავ ზღვაში ჩავაგდოთ, რა მოუვაო? მახსოვს, რამდენი ვიფიქრე და ვუპასუხე, გაშავდება-მეთქი. მერე გამოცანებს მეკითხებოდა და ამ საუბარში დროც გავიდა.

ახლა ეს სამგზავრო მატარებელი ჩემი ბავშვობის მატარებელს არ ჰგავს. მისგან განსხვავებით უფრო სწრაფად მიჰქრის და თან მიაქროლებს უკან დარჩენილ ჩემი სიყმაწვილის აუხდენელ ოცნებებს, ჩემს ფიქრებს, ჩემს მოგონებებს და სად იქნება ბოლო გაჩერება, ვინ იცის...

არასოდეს დამავინყდება ის სახლი და ჩემი საძინებელი ოთახი, სადაც ბავშვობა და ყმაწვილქალობა გავატარე. პატარა ოთახში, ჩემი სანოლის გვერდით, კედელზე გაკრული იყო აბრეშუმის ხალიჩა. მახსოვს, დაძინებამდე სულ მას მივჩერებოდი, ჩემს ფიქრებს ვუზიარებდი და მეგონა, მასაც ესმოდა ჩემი. მოკლედ, ის ჩემი სულიერი სამყაროს მესაიდუმლედ ქცეულიყო. ფანტაზიის ნიჭი ბავშვობიდან მქონდა. მუქი ლურჯი ცის ფონზე ლამაზად მოჩანდა ლალი ირემი შვილთან ერთად. მინდორი მოქარგული იყო საუცხოო ფერადოვანი ყვავილებით. ვინ იცის, რამდენჯერ მოვფერებოვარ ხელით ირმის მოღერებულ ფუმფულა ყელს, რამდენჯერ ოცნებებში მათთან ერთად ვმდგარვარ მინდორში, ბალახიც კი მიმიწვდია შველისთვის, ხელი ნაზად გადამისვია ცეცხლისფრად გადაშლილ მინდვრის ყვავილებითვის, ზოგჯერ თაფლის სურნელიც კი მიგრძენია. ეს ყველაფერი მე ძალიან მამშვიდებდა. რაზე აღარ

**ნიკა
კავლიაშვილი**

ვოცნებობდი იმ ლურჯი ცის ფონზე, ის თითქოსდა ჩემი რუკა იყო, ანდა კომპასი, რომელიც ცხოვრებაში გზების გაკვალვაში მენმარებოდა. ასე გავატარეთ ერთად თითქმის ოცი წელი. მერე მე გავთხოვდი და ქმრის ბინაში გადავედი საცხოვრებლად. ბებია მსხვადასხვა ნივთებთან ერთად ჩემი ბავშვობის ხალიჩაც გამატანა მზითვებში. როდესაც ბებიას ვსტუმრობდი და ის ხალიჩა თავის ადგილზე აღარ იყო, სიცარიელეს ვგრძნობდი და ამის გამო რალაცნაირად გული მტკიოდა. ჩემს ბავშვობას ვეძებდი იმ კედელზე, რომელიც სადღაც გაუჩინარებულიყო. სურვილი მიჩნდებოდა ხალიჩა თავის ადგილს დაბრუნებოდა.

დიდხანს მქონდა ის ხალიჩა დაკეცილი. ვუფრთხილდებოდი, ვერ ვიმეტებდი მოსახმარად. მერე კი შვილებმა აღარ ისურვეს – ძველმოდურია, ვილას აქვს ახლაო. რა იციან მათ, რამდენ თბილ მოგონებას მაკავშირებს იგი წარსულთან. პერიოდულად ვამზერებ ხოლმე და ასე მგონია ჩემი ბავშვობა გადაგვირბენს თვალწინ. გაფრენილ დრო-ჟამს ორივე ურჩად ვედევნებით.

ვდგავარ და ვუმზერ ჩემს ბავშვობას, მის გულუბრყვილო გამომეტყველებას, ყურში ჩამესმის მისი ხმა, საამოდ მცემს მისი სურნელი. მერე საგანძურით ვაგროვებ ამ მოგონებებს და რელიქვიასავით ვინახავ გულში.

მატარებელი მიჰქრის და თან მიაქვს წარსულის საოცარი მოგონებები.

თაზო

ათრეული ამინდი იყო. დილით მზიანი, შუადღიდან კი თავსხმა წვიმა და ქარი. ქუჩებში განრისხებული ბუნებით თუ საყოფაცხოვრებო წარღვნებით დაღლილი ხალხი უღიმღამო სახეებით მიდი-მოდიოდა. სიღარიბე დასადგურებელიყო ქვეყანაში. მეტროს ჩასასვლელში, კიბეებზე ბედით ნაბოძები უმწეობით თუ სულიერი ტკივილით გატანჯული, წვიმით გალუმპული ადამიანები ისხდნენ და მონყალებას ითხოვდნენ. უამინდობა, სიდუხჭირე და უსულგულობა ერთმანეთში ისე ჩახლართულიყო, კაცი ამ ქვეყნისას ვერაფერს გაიგებდი, ყველას თავისი წილი საფიქრალი და ტკივილი ჰქონდა ამ უკუღმართ წუთისოფელში.

თამარმა ლაბადის ჯიბეები მოისინჯა და ხურდა ფული გაუნანია სველ ასფალტზე მჯდომ გაჭირვებულ ადამიანებს, თავისი ფიქრიც კი დაავინყა უფეხო კაცის ქუდში ჩავარდნილმა ათეთურიანმა, ხელგამოშვრილი პატარა ბიჭუნას ნაღვლიანმა თვალებმა და მკერდზე მიკრული ჩვილბავშვიანი ქალის თავჩაქინდრულმა პროფილმა. სულსა და გულში თითქოს რალაც ეჩხვლიტა ქალს, ისეთი შეწუხებული სახით

უყურებდა ამ ყველაფერს. სამშობლო უცხო ქვეყნად ერვენებოდა, თითქოს თავად ჩამდგარიყო წყვილიდა და ნათელს შორის და გამოსავალს ეძებდა.

ხალხის ნაკადი არ წყდებოდა. თამარმა ქოლგა დაკეცა, კალთა ჩამოიფერთხა და ხალხს შეერია. გვირაბში ჩამსკრივებულ სალაროებთან რიგი იდგა. უცებ გადასახურდავებელ ჯიხურთან ნაცნობი სახე დალანდა. ეგონა, ერვენებოდა, მაგრამ არა, ეს თაზო იყო. მას არ შეეძლო ცრუ გამომეტყველებით თავის შენიღბვა, გაუნძრევლად, უაზროდ იდგა. სამყარო მისთვის გაყინულ ლანდად ქცეულიყო. კი მაგრამ აქ რას აკეთებს? სიკვდილმისჯილივით იდგა სალაროსთან და ხალხს დახმარებას სთხოვდა, ოღონდ ხელის გაუნჯდენლად, თავმოყვარეობაშელახული. თამარს მისი ჩურჩული არ ესმოდა, მაგრამ გრძნობდა, „ო, ღმერთო, მომიტყეე“. — ამბობდა მისი დამუწვებული ბაგე და პირზე შეყინული სირცხვილი. რეკდა დუმილი...

მოულოდნელობით დაბნეულმა და გაოგნებულმა თამარმა კარგა ხანს უყურა ნაცნობ სახეს და მასაც რომ არ შეემჩნია, ხალხს შეერია. აღარ ახსოვდა

მხატვარი სოფიო ჭელიძე

სად მიდიოდა, რომელ მხარეს. ერთ ხანს ისიც იფიქრა, ეგება, მივამგვანე ან მომეჩვენაო, ცრემლები ახრჩობდა, თავს იკავებდა ხმამალა რომ არ ეტირა. ეს ხომ მისი სისხლი და ხორცი, მისი ბიძაშვილია — თაზო. ვინ წარმოიდგენდა, რომ ერთ დროს შეძლებულ ოჯახში გაზრდილი თავმოყვარე კაცი აქამდე მივიდოდა, მაგრამ რას იზამ! ომი — ომია, სტიქიაა, რომელიც უბედურებას, გაჭირვებას და სიღატაკეს მოაგორებს, თუმცა თაზო თავის გაჭირვებაზე არასოდეს ლაპარაკობდა, არ უყვარდა წუწუნი. თამარის ოჯახს დიდ პატივს სცემდა, ცდილობდა ხშირი სტუმრობით არ შეენუხებინა და ტელეფონით მოიკითხავდა ხოლმე. ზოგჯერ კი კარგა ხნით დაიკარგებოდა და მერე ისევ გამოჩნდებოდა. სულ რაღაც ერთი კვირის წინ იყო თამართან, წარსულის ბედნიერი და სევდიანი მოგონებები გაიხსენეს. იმ ღამით იქ დარჩა და ბევრი ისაუბრეს. კიდევ კარგი, თაზოს კეთილი ბუნება და ხასიათი რომ მაინც შერჩენოდა, თამარსაც ძალიან უყვარდა თაზო და ცდილობდა მის ოჯახს შეძლებულს დაგვარად დახმარებოდა. აკი არც არასოდეს გაუშვია ისე, ფული რომ არ ჩაედო მისთვის ჯიბეში, უკვე გვიანია, არსად დაიკარგოო, ეტყოდა მოკრძალებული ხუმრობით. თამარს მცირედი დანაზოგი ყოველთვის გადანახული ჰქონდა და მთელი გულით ელოდებოდა მის გამოჩენას. წუ წუხდები, არ გინდა, მაქვსო, დარცხვენილი და თავდახრილი ეტყოდა მადლობას თამარს, თუმცა ამ დროს გროშიც არ ედო ჯიბეში. პატიოსანი ბიჭი იყო, სამუშაოს ვერ შოულობდა და ძალიან წუხდა ამაზე. თურქეთშიც სცადა ბედი, მაგრამ ფიზიკურად სუსტი იყო მძიმე სამუშაოსთვის და არავინ ნაიყვანა. პერიოდულად კერძო პირებთან მუშაობდა, თუმცა ესეც სანატრელი იყო. აფსუს, რა ნებიერად ჰყავდათ მშობლებს გაზრდილი, არაფერი აკლდათ, მაგრამ ომმა ყველაფერი დააკარგინათ. სამგზავრო ფული რომ არ ჰქონდა, კილომეტრები

ბევრჯერ ფეხით გაუვლია, რა ექნა? უსახლკარო, უმუშევარი კაცი ჯარიმას რითი გადაიხდიდა? ალბათ ახლაც რაღაც მიზეზი ჰქონდა და ამიტომაც ითხოვდა დახმარებას. ის ხომ შორს, ქალაქგარეთ ცხოვრობდა, საერთო საცხოვრებელში, ოჯახთან ერთად.

თამარს მხოლოდ ახლა გაახსენდა თაზოს სიტყვები, მაშინ რომ ხუმრობა ეგონა — ერთხელ მათთან სტუმრობისას თაზომ ცოტა დალია და გაიხსნა საუბარში, ეს ცხოვრება მართლა ცირკიაო, ამბობდა, ორმოცდაათლარიანი ჯარიმა ვერ გადავიხადე და გაორმაგებულს როგორღა გადავიხდიდო. ამის გამო რამდენიმე თვე პატიმრობაში გამატარებინეს. უმუშევარი, უსახლკარო კაცი რითი გადაიხდის, თუ უფიქრია ვინმეს? ალბათ კიდევ მომაკითხავენ, მაგრამ არა უშავს, ზამთარი მოდის, ციხეზე უკეთესი პირობები არც სახლში მაქვს და იქ გამოვიზამთრებო. მარტო მე კი არა ვარ, ჩემისთანა უქონლები იქაც მრავლად არიანო. ჩემი პატიმრობა თუ უშველის ქვეყანაში გაჭირვებას, ჯანდაბას, დამიჭირონო, ამბობდა სიცილით, მერე კი დააყოლებდა, ბრძენი კი არ ვარ, ჭკუა სხვას ვასწავლო, უბრალო მოკვდავი ვარო.

შენუხდა თამარი, არ იცოდა, როგორ მოქცეულიყო. ბოლოს ერთი ნაცნობი შენიშნა, სწრაფად გაემართა მისკენ, ვაგონში შესვლა რომ არ მოესწრო. გამოელაპარაკა, ჩანთიდან რკინის ორლარიანი ამოიღო და სთხოვა, ჯიხურთან მდგომ ახალგაზრდა კაცისთვის მიეცა, ისე, რომ თამარი არ გაემხილა.

იდგა თამარი და ფიქრობდა, ამ შფოთიან წუთისოფელზე, ყოველდღიურ რეალობაზე, გაჭირვებულ ადამიანებზე. მათი წუხილით სწუხდა და გული სწყდებოდა, რომ თავადაც არ ჰქონდა შესაძლებლობა მათი მატერიალური დახმარების. რა არის ცხოვრება? ალბათ კარუსელი, სადაც გაჩერდება, იმ გარემოში დარჩები.

თაზო ხშირად იხსენებდა მშობლებს, გული სწყდებოდა, ისინი ახლა მის გვერდით რომ აღარ იყვნენ, მათ აშენებულ სახლ-კარში კი ახლა უცხო ქვეყნის ადამიანები ცხოვრობდნენ და არც არასოდეს ინალვლებდნენ უსახლკაროდ დარჩენილ მის ნამდვილ მეპატრონეზე. მონატრების მწარე ტკივილი სტანჯავდა თაზოს, მაგრამ იმედი არასოდეს დაუკარგავს, მუდამ სჯეროდა, რომ დადგებოდა დრო, როცა ყველა დევნილი დაბრუნდებოდა თავის მამულში, თავის კარ-მიდამოზე და იმაზე უკეთ აყვავებდა მტრისგან გავერანებულ მამულს. წუთუ ეს ის თაზოა, ორიოდ დღის წინ იმედით და რწმენით სავსე რომ ლაპარაკობდა თავდაჯერებულად, სწამდა, რომ ოდესმე გათენდებოდა ის ბედნიერი დღე, როცა ყველა თავის კერიას დაუბრუნდებოდა, თავისი ცა, თავისი მზე ექნებოდა, თავის ჭერქვეშ დაილამებდა და თავის ნანატრ სანოლში გაიღვიძებდა. ოცნებობდა იმ დღეზე, როდესაც თავის დაფანტულ მეგობრებს, მეზობლებს გადაეხვეოდა და ერთად იზიებდნენ დაბრუნებას. ცხადშიც და ძილშიც ის მუდამ იქ იყო, სადაც დაიბადა.

ბაქანთან ჩოჩქოლი ატყდა, ვილაც ყვიროდა, უშველეთ, კაცი გადავარდა ლიანდაგებზეო. თამარს გულმა რენხი უყო, თაზო არსად ჩანდა...

აჰა, აღმოხდა მზე სისხლისფერი,
 ცისკრის ემბაზში ნათელი
 ბარტყობს,
 რა უდაბური გახდა სოფელი,
 თოვლის უდაბნოს მივყვები
 მარტო!

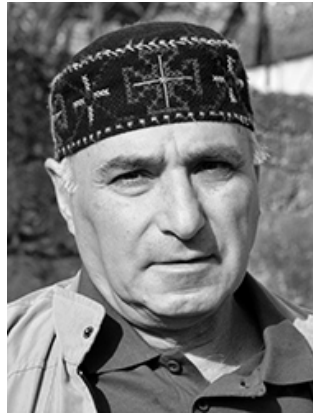
ის აღმაფრენა

ის აღმაფრენა, ცად რომ
 ამტყორცნა
 ზეციურ ზართა ჩამოსარეკად,
 ნისლი ყოფილა, მოხეტიალე,
 რომელიც ისევ ნისლმა წაღეკა.
 დაიმსხვრა ჩემი სისხლის ლუსკუმა,
 გული, უსისხლოდ რაღად მარგია,
 წყალმა წაიღო ყველა იმედი,
 რაც მომკერძეს და რაც მაბადია!
 მოძღვარი ჩემი, ლეთივნარგ ზავნილი,
 რომელიც მხოლოდ ჩემთვის წირავდა,
 ვის აღსარება მივანდე ცრემლით,
 ზურგი მაქცია, გაუჩინარდა.
 ისევ ისე წვიმს, გადაუღებლად,
 ჯანლი ედება ისევ სველ ველებს,
 გლოვის ჰანგების ისმის გოდება
 და სადღაც ცხედარს მისვენებენ.

კრწანისის ომში

მიმავალ შატლიონს

კრწანისს საომრად მიმავალს,
 ხმალს გიკურთხებდა შატლი,
 გზას – დედის ცრემლი ფარული,
 გულს შიგნით ამონატირი!
 ყველა ნაღველი წაღეკა,
 გულზე ნაფენი ნარ-ეკლად
 ლაშარის ზარის ხმავერცხლმა,
 ხევისბრის ჩამონარეკმა.
 შენებრ საჯიშე მოზერების
 ლაშქარი, არაგვიანთა,
 კრწანისთან სისხლის ავდარმა
 ხმლის ელვად ააკიაფა!
 იქნებ დაჭრილი ახმეტას
 გამოგიტაცა თეთრონმა,
 რომ შენი სისხლის ქარიშხალს
 კვლავ უკვდავებად ეფრთონა.
 წყლულებზე მოგესალბუნა
 ალაზნის ველის მირონი,
 კვეთერამ გულში ჩაგიკრა
 ბეჭბრტყელი შატლიონი!
 შენი ბიჭობის კურთხევის
 ხმა მესმის ცათა ზემოდან,
 სამასი მყავდეს შენფერი,
 რა მტერი მომერეოდა?!

**ელდარ
 ჭიჭიაშვილი**

საღილინო

ციხე, მზეციხე ქარქაშით
 ხმლის ელვა-ამოძახება,
 ღრუბლით იბურავს შუბლნათელს,
 წარბშეკვრით მეფავახება!
 ჩავუყვე ლილინ-ლილინად
 ხეობებს, პირმზითიანებს,
 ვისაც გულსგარეთ გილხინვარ,
 წადი, შენი გზით იარე!
 ნისლებს ვუგერო ჯიქნები,
 ნიადაგ სევდის ზიარებს,
 განა სულ ნისლში ვიქნები!
 ერთხელაც გავიმზიანებ,
 მოგწყურდეს, მნახო, ეგება,
 ღიაა ჩემი წალკოტი,

ხელგაშლით მოგეგებება
 ეს გული შენგან ნაკოდი!

სოსან-ბაგე

სოსან-ბაგე ბადაგისამ,
 აზნაურა ყანის იამ,
 თავთუხების ცა-ლაჟვარდით
 სხივი ბასრი გულსა მწია,
 წარბნი დასხნა რისხვის ტახტზე,
 კდელა პირსა არ იმჩნია,
 მზერა მტყორცნა, ელდა მეცა,
 ფერად ვიქენ ვითარ ბია,
 ჩაელიმა, გზა მიტია
 და ფეტვივით დამაბნია.

ხერთვისო...

გულში მჭირს შენგან დაკრული,
 ელვა, ძვალ-რკინის მკვეთისო,
 მტრის რისხვად დაკვესებულო,
 ცად აზიდულო, ხერთვისო!
 სიზმრად ჩაგესმის ქართველთა
 გნიასი ხმალთა ყეფისო,
 სისხლი შენს ლიბოს, სული კი –
 ცათა საუფლოს ერთვისო!
 იქნებ ინებოს უფალმა,
 შენამდე მოსვლა მეღირსოს,
 მკერდი გიკოცნო, ნახმლევი,
 ამბორით შემოგეთვისო!

სამასი ჰიროფლიანი...

სამასი ლალი მოზვერი,
 ყველა საჯიშე ხარია,
 ნეტავი საით მიდიან,
 საით რა მიუხარია?

ამდენი დედის იმედი
 რა წერას აუტანია?
 მთიდან მომსკდარი ზვაგი თუ
 შავჩოხიანთა ჯარია?
 ცა რად იკვრება სატირლად,
 პირს რად იბურვენ მთანია?
 გულამღვრეული არაგვი
 რა ცრემლებს დაუბანია?
 რად გმინავს გაუტეხელი,
 დიდი ლაშარის ჯვარია?
 – სამშობლოს უნდა შესწიროს
 თავის გაზრდილი ყმანია.
 კრწანისის კართან ჭექს და ქუხს,
 ცას სკდება სისხლის ავდარი.
 სამასი უმანკო კრავი
 მსხვერპლად შეწირვად მზად არი.
 სამასი სულის სანთელი
 უნდა დაინვას კამკამით,
 ღვთისმშობლის მიწად გადიქცეს
 სამასი მოყმის მზარ-მკლავი!
 სამასი პიროფლიანი
 სისხლის არაგვმა დაღია,
 დედას მოუკვდეს სამასი,
 ვაი, რა ცოდვა-ბრალისა!
 სამასი უხედნი კვიცი
 ერთი მეორის მგვანია!...
 ვახ, რა ვთქვა? იმათი სისხლი
 ჯერაც ვერ მოგვიბანია!

არაფერი არ ვყოფილვარ...

არაფერიც არ ვყოფილვარ,
 არავინაც არა ვარ!
 მქრქალი ნისლი, ასხლეტილი
 ჩავლილ ნისლთა ქარავანს!
 მივუყვები მზედანწრეტილ,
 სალ ჭიუხთა ბილიკებს,
 მივცურავ და შენი სუნთქვის
 ხსოვნა-სურნელს მივიკმევ!
 ფეხთით გიფენ გულის ფეთქვას,
 სუნთქვას, უფლით ნაბოძებს,
 ხმალი დამკარ, გინდა გული
 ტყვიით გამინაძოძე,
 თოფდაკრული, კიდევ ერთხელ,
 კიდევ შევიფრთამალე
 და გავყვები ცოდო-მადლით
 გულგასენილ ტრამალებს!

ვარ მონა ღვთისა...

ვარ მონა ღვთისა და ჯვარზე გაკრულს
 ქედს ქართველობის მადგა უღელი,
 შებოჭილი ვარ და ფრჩხილებიდან
 მონვეთავს სისხლი ჯერდაუღვრელი!

თვალს ვერ ვუწნორებ დიდპაპას მზერას,
 ცეცხლს ველარ იტევს გულის ბუხარი,
 ვინა თქვა: „მოკლეს „სული თანმდევი“,
 მყინვარწვერიდან გადმომქუხარი!“
 დაუნგრევიდა უფლის საყდარი
 ჩემს მინა-წყალზე მომენყრილ როკაპს,
 და ახლა, ურცხვი თავმონონებით,
 წმინდა ლოდებზე შუშტრობს და როკავს!
 ამხსენით ყველა ბორკილ-მარწუხი,
 მცურავს გამოვხსნა ნაკურთხი ლიბო,
 და ჩემი სევდა, მტრის ზიზღთან ერთად,
 დაულალავად ვთიბო და ვთიბო!
 მექმენ მეოხად, ჯვარმზედ ხელქმნილო,
 ქალწულის თმაო და ვაზის ლერწო,
 როგორც ბარძიმი, ზედაშით სავესე,
 დავიცალო და ცას შევევლენო!

გავატრევ, კიდევ გავატრევ

გავატრევ, კიდევ გავატრევ,
 კიდევ ბევრ ტკივილს გავიტან,
 კუბოზე ბოლო ლურსმნამდე,
 გულს ბევრჯერ დაკრულ დანიდან!
 არც რა ყოფილა მანძილად
 ჰომედე თურმე ანიდან,
 ერთი უღონო ტკრციალი
 უკუნისამდე წამიდან,
 ნისლი, გულს შემოლესილი,
 ნისლს რომ გაჰყვა და წავიდა!
 დიდპაპას სისხლის ზინათი,
 ჩამობერტყილი ქავიდან!
 მზერას მარიდებს მარჯვენა,
 ხელი, კვლავ მოსაცარი და
 მაჯაში ხმლით მოსაკვეთი,
 ჯვარზე მილურსმულ მკლავიდან!

ფრთებად ვბეჭე მზეთა სხივი...

ფრთებად ვბეჭე მზეთა სხივი,
 გადავევლე გლოვის ველებს,
 გლოვის ჰანგთა, ღვთაებრივი,
 ჰარმონია ვისურნელე!
 ბილწთ საქებრად ვიხმე ბაგე,
 ვერ ვაოკე ბრიყვთა მადა,
 კვლაცა ღორთა ფერხთით ვაგე
 მარგალიტი, რაც მებადა!
 ან რას ვაქნევ, ფიქრთა ძახვას,
 დაბნეულო, მოვზე, მძივო,
 მოგკვდები და ველარ მნახავ,
 სული უნდა დავიმძიმო!
 ავყლერდები გლოვის ებნად,
 უსაგნო და უილაჯო,
 უმადურთა საამებლად
 თავი რაღად დავისაჯო?!

ვერ ვაცილებ, იქიდან ძალზე სუსტი და ნაზი სილურჯე მოყონავს.

თითო-ოროლა ქათქათა ნაფლეთი ღრუბლისა კი ხანდახან ნამოედება ყველაზე მაღალი ხის წვეტიან ბოლოს, მაგრამ ჰაერის მსუბუქი ტალღები მაინც მიერეკება შეუმჩნევლად სადღაც შორეთში, ჰორიზონტს იქით. ჩრდილსაც კი არ ტოვებს, ისიც ხომ მას ეკუთვნის.

მივაბიჯებ ნემსების ხალიჩაზე, რომლის ქვემოდან ნესტიანი სითბო მოიზლახნება და მთელი სხეულით მითრევს ლაბობაშერეულ არომატში. ათასგვარი შემეშუსრავი

„ხელი“ მთელი ძალით ცდილობს შემაჩეროს, მე ხომ მათი სამყოფელის სიმშვიდე ხელვყავი. სიმშვიდე, რომელიც მხოლოდ მატრაკვეცა ციყვების არსებობას დაურღვევია. მხოლოდ მათი მოუსვენარი ყოფა იძლევა სიცოცხლის ნიშანწყალს, ხმაურის ექო კი იქვე მდგარ ხეთა ვარჯებისგან დაცხრილულ მოლურჯო ბინდში დნება. თითქმის, ყოველ ხეზე გაუმართავთ საცხოვრებელი. ფულურო სქელი ხავსის, ხმელი ბალახისა და ბენვის ქვეშაგებით აქვთ ამოფენილი, – ეს მხოლოდ ჩემი წარმოსახვის ნაყოფია იმდენად, რამდენადაც ახლოს მისვლა არ შემიძლია. ჯერ ერთი, ამ ტანმაღალ ხეებს ძირის ტოტები მთლად შეხმობია, რადგან საკმაო სინათლე და სითბო არასოდეს ღირსებიათ. მეორეც, ბასრი დამცველები ყოველთვის ფხიზლად დარაჯობენ. ასეთი მზამზარეული საცხოვრებელი ადვილად მოსაპოვებელი როდი გახლავთ, ბედი ყველას არ უღიმის. კუდფუმფულას მეტ გზას არ უტოვებს ბუნება ზოგჯერ, – მან საკუთარი „ხელებით“ უნდა ააგოს თავისი ნავსაყუდელი, სადღაც მაღლა, მოქანავე კენწეროზე. ის კი, პატარა ბრჭყალებით ნაშენები, საოცრად თბილი და რბილია.

თავზე გირჩის ნაფცქვენი მაცვივდება. გაოცებული თვალებით მივაცილებ პატარა ოინბაზს. ბუდეში თავმერგულს გარეთ კუდის წვერილა მოუჩანს...

ამ არასტუმართმოყვარე მასპინძლის სამყაროს ფრინველიც კი იშვიათად ეკარება, ერთ ბუდესაც ვერ დაინახავ, ერთ ჩაჭიკჭიკება-ჩამღერებასაც ვერ გაიგონებ. ეს სიმშვიდეა, სიმკაცრის იერი რომ დაჰკრავს.

ყურთასმენას ნანყვეტ-ნანყვეტი კაკუნი სწვდება.

– „ამ უძღებ მერქნიჭამიას ხომ ვერაფერი მოეუხერხე“ – კოდალა მთელი ძალით, გაბრაზებით სცემს პატარა ნახვრეტს, რომელშიც ძლივს ეტევა მისი გრძელი, მარნუხისებური ნისკარტი. რამდენიმე საათია ამოდ ებრძვის პატარა მავნებელს, მყუდროდ რომ მოკალათებულია სიღრმეში და აინუნშიც არ აგდებს სასიკვდილო მარშის გამაყრუებელ

**მარია
ჯამუჯაშვილი**

ბგერებს, მის გასანადგურებლად რომ მოიწვეს. ან ესმის კი?!

მხოლოდ ამ თავნება ჭიალუების იმედზე ხომ არ იქნება?! ხის ქვეშ ყრია აუარებელი ნარჩენი გირჩებისა. ნისკარტით დამტვრეულიდან გრძელი ენით გამოუტანია გემრიელი თესლები.

აგერ, უკვე დღეები გავიდა, ყველა მატლი ამოათრია ხვრელიდან, მაგრამ კაკუნი არ შეუნყვეტია. ფულუროს აკეთებს, საცხოვრებლად რომ გამოადგება.

წინვების გროვიდან ჩემს წინ დიდი, შავი ხოჭო ამოძვრა. მოზრდილი, შიშის მომგვრელი მარნუხები მოუმარჯვებია. მოძრაობას ვწყვეტ,

ვუთვალთვალე, მაგრამ მაინც მამჩნევს უჩვეულო არსებას. გაკვირვებული ჩერდება, დაჭყეტილი, ამობურცული თვალებით მიცქერს. გაშემებული იცდის, – თითქოს მტერ-მოყვარის გამოცნობას ცდილობს. ბოლოს, თავმოზებრებული, მკაცრად არხევს გრძელ, მოძრავ უღვაშებს. მბრწყინავ, რქოვანა ზურგზე საჩვენებელ თითს ვუსვამ. აი, თვალთმაქცი, – გვერდზე გადაყირავდა და ფეხები გაფარჩხა – თავს იმკვდარუნებს. პატარა წკირით ვუბიძგე, ფეხზე ნამოვაყენე. მიხვდა, რომ არ გაუვიდა ეშმაკობა და თავს გაქცევით უშველა. ისევე ძველ ხვრელში მიძვრება, მისი შავი „კუდი“ ნელ-ნელა უჩინარდება, ზემოთ კი მიწის ნამცეცების ტალახიან კვალს ტოვებს.

ჟანგისფერი ჭიამაია დაფიქრებული მიცოცავს ჩემს ხელზე, კვლავ უკან ბრუნდება, ფრთებს შლის. მისი სხეულის ქვემოდან მუქი, მოყვითალო ლაქა გამოჩნდა. თითქოს გაფრენა სწადია, მაგრამ, ეტყობა, გადაიფიქრა, თითქოს ჩაეძინა. ფრთხილად ვიშორებ, დაბლა ვსვამ. გზას მეორე მხარეს აგრძელებს, ალბათ, დაავინყდა რისთვის იყო გამოსული.

ნამცეცა ჭიანჭველას უშველებელი წინვის ღერო აუთრევიდა და მასთან ერთად მოკლე, დაკუთხული ჩრდილიც მიცოცავს.

აქეთ, ბალახს შეფარებული კალია გადმოხტა. ნეტავ, როგორ ახერხებს ამას „გადატეხილი“ ფეხებით?

ძველისძველ მორზე ჩამოვჯექი. ნამიანი ბალახის ქვეშ იზნიქება გაკრიალებული საფენი. ჩაჟონილი წყლისგან ატალახებული მიწა ტყუილად ელოდება გამრობას, მხოლოდ თხელი ფენა შეუშვრია ნიავს, – აჩრდილს მძინვარე გრიგალისა. უძალიანდება, არ უნდა დამარცხდეს, მაგრამ ტევრს ღონე გამოუცლია. ალერსიანად დასრიალებს ხეებს შორის, – სხვა რა გზა აქვს, იმის ძალაც კი არ გააჩნია მოზაიკა შეუცვალოს ამ ხელთუქმნელ, მაგრამ მაინც ერთგვაროვან ხისქვეშეთს, – ზამთარ-ზაფხულ მხოლოდ ხმელი მძლავრობს ნიადაგზე, თუმცა, ადგილ-ადგილ ამოხეთქილი მწვანე და ძუნწად მოვლენილი ყვავილები ახალისებენ მუდამ მოწყენილ და უხალისო გარემოს.

ზოგ ადგილას, წინვის მხოლოდ თხელი საფარი რომ ფარავს, სოკოები ამონათებულა, ქუდებზე წინვები მისწებებით, ხოლო ფეხები დაბლიდან ამოტანილი მინის სველი ციცქნა კოლბოხებით დალაქავებიათ. ქოლგის ქვემოთ შემოჭერილ ბაბთაზე ჩამოკონწიალებულა უწვრილესი ბურთულები, – რომლებიც ამ პანია ზღაპარს გველემპაპებით დაჰპატრონებიან და თავის თავში გამოუმწყვედვიათ. ერთი ციდა სფეროს შიგნით დავანებულა მთელი სამყარო, საიდანაც სიხარულად იღვრება მზის კაშკაშა სხივები და მდორედ მოედინება სევდა ფერმკრთალი ჩრდილებისა.

ძუნნად ეშვება ჩახშირებულ ხეების კენწეროებში მზის ირიბი სხივები. დაბლა ნაყარ ნესტიან წინვებსა და ტოტებს შორის ძველისძველ, ვინ იცის, როდის ჩამოტეხილ ქერცლიან ტოტზე შემორჩენილ გამხმარ გირჩს სამოსის კალთები გადაუხსნია. დიდი ხანია ფრთიანი თესლები ქარმა ფრიალ-ფრიალით მიმოფანტა. სხეული დაუძღურდა, ნიავიც ვეღარ ანიჭებს სასიცოცხლო ძალას, მხოლოდ ოდნავ შეტოკდება, – კვლავ, ძლიერად უჭირავს დამპალ, დაფუტურობულ მეგობარს. მის გაუხეშებულ კანს შეგრძნების უნარი დაუკარგავს. ერთადერთი, რასაც გრძნობს, მოლოდინია იმისა, მინის ნაწილად იქცეს, მასთან ერთად შეიგრძნოს მარადიულობა მილიარდი წლებისა... მაგრამ ეს რა არის? – ერთი ნაპირებშემომტვრეული და მეორე – ახალგაზრდა, სიცოცხლით სავსე სოკო ამოღერებულა სანახევროდ დამპალი, სინესტისგან ჩამუქებული სხეულიდან. თვალს არ ვუჯერებ, როგორ მისცა სიცოცხლე, რომელსაც თვითონაც დიდი ხნის წინ გამოთხოვებოდა?! ფრთხილად ვქექავ წინვების და ქერქების გროვას. მინით ამოვსებული ქერცლების შუაგულიდან, ერთი ძირიდან ამოზიდულ ქოლგებს ქუსლი მინაზე დაუბჯენია და თითქოს ზემოთ ასვლას ცდილობენ. საოცარია, ამდენ თავისუფალ ადგილზე, მაინცდამაინც, მომაკვდავს მიეკედლნენ და უკანასკნელ სუნთქვას აცლიან.

ცივა. ციდა ყვავილებს თავები ნაღვლიანად ჩაუქინდრავთ. გვირგვინის სველი ფურცლები მუქ ვარდისფრად ელენთებათ დაკბილულფოთლებიან ღეროზე. ხალისიანად კაშკაშებს ყვითელი, წვრილი ყვავილები და თვალის მოუშორებლად უდარაჯებს თბილს, ნაზს, ალერსიანს – სიცოცხლის იდუმალ შთამაგონებელს – დიას, ეს მზეა მზისფერი.

ნესტი ფეხსაცმელს მისვლებს. ფეხები მეყინება, სხეულში გრილი ტალღა მივლის. უკანასკნელი სითბო მოედინება ჩემი სხეულიდან. ვიღაცას სურს იგი მსხნელად მოუვლინოს, – გააღბოს ნესტისგან და სიცივისგან გაყინული სულები ამ ტყის ბინადრებისა, სადღაც, გულის კუნჭულში მიმალულ სითბოს მხოლოდ ყვავილებად რომ ასხივებენ.

ფრთხილად ვაბიჯებ. დამპალი, მღიერებმოდებული ჩხიმლები ყრუ ტკაცუნით იმსხვრევა. ხარბად იწოვს ექოს სველი ნემომპალა.

– „რალა მე დამადგი ფეხი“, – წინვების ქვემოთ

მხატვარი სოფიო ჭელიძე

მიმალული წვეტიანი გირჩის დაქუცმაცებული სხეული საყვედურით ამომცქერის. სწრაფად ვინაცვლებ ნაბიჯს, კვლავ ვიღაცას ვაბიჯებ, – სხვა რა გზაა, ფიჭვისქვეშეთი წინვების საფარქვეშ მოქცეულ, მრავალი წლის მანძილზე ჩამოცვენილი ყავისფერი ნაყოფითაა მოფენილი. ერთმანეთშია არეული დაშლილი და სანახევროდ დაშლილი კონუსისებური ფორმები. ბლომად ყრია ახალიც, ჯერ კიდევ სიმწვანეშერჩენილი. ჭისგან გამოხვრეტილი „ორმოებიდან“ შავად იყურება სიცარიელე.

– „ჩემი არ მყოფნის?“ – იქით ყვავილი იბუტება – ვერც კი შევნიშნე. მოკრუნჩხული გვირგვინი ფესვებამდე აქვს დახრილი. სუსტი ღერო მუხლში მორღვევია. ნამოდგომას ამაოდ ცდილობს. შერცხვენილი ფრთხილად ვეხმარები, საყრდენად კი წინვების პანია გორაკს ვუტოვებ.

ხის გამხმარ გადანაჭერზე, რომელსაც ნემსისებური ღეროების სქელი ფენა ფარავს, ხავსი შეცოცებულია. მისი ფაფუკი, რგოლებად დახვეული ყვითელ-მწვანე ბუსუსები აშუქებს ნახეთქი ქერქების ღრიჭოებიდან მის ტანზე. კიდევ ერთი ცდილობს პარაზიტად თანაცხოვრებას. შემომპალი, რამდენიმე უსუსური, ალბათ, წინა ღამით ამოსული სოკო უდგას დარაჯევით. ამოღრუტნული ზედაპირი ქარს მინით და ნემომპალათი ამოუვსიათ. შიგ ამოზრდილა ფიჭვის პანანკინტელა წინვიანი ნერგი, შუაგულში ჩაუშვია უსუსური ფესვები და იქიდან წოვს საკვებს.

უხვად ყრია კანიანი და კანშემოცლილი ნაფოტები. მერქანი სადღაც გამქრალა, მხოლოდ წინვებშემხმარი წვრილი ტოტები ყრია ძირს ან უხილავ

საყრდენზე ჩამოდებული ელოდება თავის ხვედრს. უამრავი ტყუპი ნემსი მოგლეჯილა და უღონოდ გადაკიდებულია მორკალულ ლეროზე.

მინამდე ვერც კი მიუღწევია, უშნოდ გახიდიულა, – ძირი გადანატენზე დაუდვია, ხოლო კენწერო ბუნკნარში იკარგება. ლაქებმოდებული, უზარმაზარი სხეული ისეა დაფუტუროებული, ოდნავ შეეხები თუ არა, ჩამტვრეული ხერხემალი უმალ ჩაემხოზა ნიადაგში. ასეთი კი უამრავია.

ყველგან ნინვების ტყუპებია მოდებული, წვრილი ხეების ვარჯების ყოველ განმტოებაზე შემომსხდარან მხედრებივით, იქით სოკოს ქუდზე გადაულაჯებიათ, აქეთ დაბალი ბალახის ფოთლები გაუხვრეტიათ და მინაში ჩარჭობილან თავიანთი ნემსისებური ბოლოებით. მოკლედ, მთელი ეს სამყარო მათ განკარგულებაშია.

თვალი ავაყოლე ტანთხელ ფიჭვს, კენწერო უსასრულობაში ეკარგება. ლამაზია, მოხდენილი.

– ვერსად გავეჩეცი ამ უნამუსო სუროს, ლამის ცას მივწვდე, ეს თავხედი თანამგზავრი კი ვერაფრით მოვიშორე, – მივდივარ და მომდევს. ისე ვყავარ ჩაბლუჯული, სუნთქვაც აღარ შემიძლია. მახრჩობელა გველებივით მაცოცდებიან ტანზე, მიჭერენ და მიჭერენ. წვრილი, მრავალფეხას მსგავსი ფესვები კი საცეცებივით მეხვევა, თანაც განა ერთია, მთელი სხეული მათით მაქვს დაფარული. ჩემი საბრალე კანი მათ საცხოვრისად არის ქცეული. ხასხასებენ, შრიალებენ მისი ფოთლები, მე კი ტოტების გატოკებაც მიჭირს. მიშველეთ ვინმემ, მომამორეთ ეს სიკვდილის მოციქულები. ძალიან ღრმად ვეშვები მინაში, საკვები არ მყოფნის, ეს ჩემი დამაქცევარები მზად არიან ყველაფერი შეჭამონ, შესვან, მოსპონ, მაგრამ იმდენი ჭკუა მაინც შერჩენიათ იფიქრონ, რომ ჩემი სიკვდილი კარგს არაფერს მოუტანთ. კი, ლამაზი ვარ, ეს „ბოროტების“ სამკაულიც ძალიან მიხდება, მაგრამ დავილალე...

მინები ყინულის კრისტალებს დამსგავსებია. უცნაურ ფიგურებს ამოუესია თვალისთვის შემწნეველი უსწორმასწორო ზედაპირი. უამრავი ნაკანრი და ჩაღრმავებაა. სწორედ იქ გროვდება მიკროსკოპული ნატეხები ყინულისა, იქ გადაშლიან არამინიერად მშვენიერ სამყაროს. ამ აბსტრაქტიზმში ნაცნობი ფორმებიც ერევა იშვიათად. აი, ეს პანია ყვავილს ჰგავს, იქ ბუჩქია, აგერ, ხეებიც...

ტყეში კი ერთმანეთს ხელს არ უშლიან, – ტანამოლტილთა გვერდით ბებერ, ტოტებგაშლილ ფიჭვებს თავიანთი საფიქრალიც და საზრუნავიც თავზე საყრელი აქვთ, არ ერევიან ერთმანეთის ცხოვრებაში, თავიანთი წილ სინათლეს და სითბოს თანაბრად ინანილებენ.

ადრინი დილა მშვენიერების შარავანდედად ადგას ტყეს. ყინვა მბრწყინავ ნამცეცებად ეფინება ნინვებზე.

ტანმალლები, მოზღვავებულ ნაკადებს ფიფქებისა, ვერ აკავენენ, მხოლოდ მცირედით კმაყოფილებიან. სამაგიეროდ, თეთრი და ქათქათა ბალიშები თოვლის ამშვენებს ტანდაბალთა მიძიმედ დაზნექილ, ცხოველის თათის მსგავს ტოტებს. რაც გადარჩებათ მსუბუქი მარამაშვით ეფინება ჟანგისფერ, ერთმანეთში გადახლართულ ნემსებს. აქა-იქ ამოჩრილი გირჩები კი თეთრ ქუდებს ირგებენ, მალე მათ ყავისფერ შიგთავსის სიცარიელესაც შთანთქავს მდუმარების ეს გაუგონარი სიმბოლო – თოვლი.

ტყის განაპირა ზოლის ბინადრების პირამიდული სილუეტები მკვეთრად იხატება თეთრ ფონზე. მარმარილოს სიქათქათეშია გარინდული ნინვიანი ტყე. სიცოცხლის ნიშანი კი მხოლოდ დაბარდნილი ტოტების ქვემოდან გამომზირალ სიმწვანეშია შებუდებული, მათში არასოდეს წყდება სიცოცხლე.

მაგრამ მაინც ელოდებიან სინათლის, სითბოს და სიმწვანის გაზაფხულს. გაზაფხულს – ძლევაში-სილი, უშრეტი სიცოცხლით.

მხატვარი ვანო გოცირიძე

მაურებულ ქუჩებს...

დრო გადიოდა... ესმერალდას მუცელი ნელ-ნელა ეზრდებოდა... როდესაც ბოშები მიხვდნენ, რაშიც იყო საქმე, გაბრაზებულებმა ის ბანაკიდან გააძევეს თავის ორ ძმასთან ერთად...

ესმერალდამ და მისმა ძმებმა, ბოშათა ბანაკიდან, საკმაო მანძილის მოშორებით, განმარტოებით მდგარ, მიტოვებულ ელექტრო ქსელის ყოფილ შენობას შეაფარეს თავი – და შეძლებისდაგვარად მოაწყეს ისე, რომ, – იქ ყოფნა მათთვის გაუსაძლისი არ ყოფილიყო... ისინი ყოველდღე დადიოდნენ

ქალაქის მჭიდროდ დასახლებულ ადგილებში, განსაკუთრებით მოსწონდათ სეირნობა დერიბასოვის ქუჩაზე მდებარე უძველეს პარკში, სადაც, ყოველთვის ხალხმრავლობა იყო, – მღეროდნენ, ცეკვავდნენ და ამით, საარსებო გროშებს შოულობდნენ... ესმერალდას საშუალო ძმა, ცივ იარაღს, მუდამ თან ატარებდა, რადგან გრძნობდა, მის დას, ზოგი, როგორი მგზნებარე მზერით აცილებდა... ამიტომ, ძლიერ აღიზიანებდა ესმერალდას მიმართ, ალტაცებული და, ხანდროს, ზედმეტად წრეგადასული ხოტბის მოსმენა, მაგრამ რას იზამდა?... განცდას გულში იკლავდა...

შუადღე უკვე გადასული იყო, და, – ძლიერ სიცხის გამო, მათ გადაწყვიტეს – ლურჯად მოლივლივე, ტალღებით აქოჩრილ უნაპირო ზღვას სწევოდნენ. ტანთ გაიხადეს და მონატრებულები, – შეეგებნენ ტალღებს. ზღვიდან, რომ გამოდიოდნენ, იქვე, მზით გასარუჯად, წამოწოლილ ყმანვილთა ჯგუფიდან, ერთ-ერთი, რომელსაც საჩრდილობელი ქული სახეს ნახევრად უფარავდა, ზანტად წამოიძარ-

**თინათინ
თელაველი**

თა, ესმერალდას ნელზე ხელი შემოხვია და... ზღვის სანაპიროსკენ გასეირნება შესთავაზა. ესმერალდამ ზიზლით მოიშორა თავხედი „თაყვანისმცემელი“, ხოლო მისი საშუალო ძმა, ის იყო, სასტიკად უნდა გასწორებოდა მოარშყეს, რომ მოულოდნელად, ვილაცის ძლიერი მუშტი, უტიფარ ყმანვილს ისეთი ძალით მოხვდა სახეში, ტკივილისაგან თვალთ დაუბნელდა და იქვე ჩაიკეცა...

ესმერალდა თვალებს არ უჯერებდა... ნაქცეული მოძალადის წინ განრისხებული ანდრია იდგა... მათ გარშემომყოფნი შემოეხვივნენ და ძირს დაცემული მოარშყე იქაურობას გაარიდეს...

ანდრია და ესმერალდა ერთმანეთს ნეტარებით ჩაეხუტნენ და თვალცრემლიანნი ყვებოდნენ ერთერთის უშედეგო ძებნის ამბებს...

ანდრია მიხვდა, თუ, როგორი სახიფათო იყო მომხიბვლელი ესმერალდას უცხო ქალაქში მარტოდ დატოვება, – ასევე იგრძნო, თუ როგორ ძლიერ უყვარდა იგი და, მიუხედავად იმისა, რომ ჯერ არ იცოდა მისი ფეხმძიმობის ამბავი, მტკიცედ გადაწყვიტა ესმერალდა და მისი ძმები, როსტოვში, თავის სახლში წაეყვანა, მშობლებისათვის გაეცნო ესმერალდა და მასზე ექორწინა...

მართლაც, – მათ სიყვარულით შექმნეს ოჯახი და... ურთიერთსიყვარული, დროის გასვლასთან ერთად, უფრო და უფრო ძლიერდებოდა და მტკიცდებოდა... ისეთი ბედნიერები იყვნენ, ისეთ დამატარობელ სითბოსა და სიყვარულს ასხივებდნენ ერთმანეთის მიმართ, – რომ გარშემო მყოფნიც ბედნიერად გრძნობდნენ თავს მათი ბედნიერებით...

ადამიანებსაც შეგვაქვსინოს!..

ცის უკიდევანო სივრცეში მიმოფანტულ ღრუბელთა ქათქათა ფთილების მზერა, ბავშვობიდანვე მიზიდავდა, მომწუსხავად მსიბლავდა, უზომო სიამესა მგვრიდა და თვალის მოშორება მიჭირდა...

ღრუბლები, ხან ადამიანთა, ხან ფაფარაშლილი ლომის, თუ, უამრავ ცხოველთა, ფრინველთა, ან რაიმე საგანთა ფორმას იღებდნენ და თვალის დახამხამებაში იცვლებოდნენ...

განსაკუთრებით მიყვარდა მთის წვერზე ჩამოყრდნობილ, ათქვირებულ ღრუბელთა ცქერა, მუქი ლურჯი ცის ფონზე, მთებს ულამაზეს გვირგვინად რომ ადგნენ თავზე...

იმ დღესაც, – სარკმლიდან, შანდორ პეტეფივით გაყურებდი მზის სხივებით აელვარებულ ღრუბელთა სახეცვლილებას და საოცრების მოწმე გავხდი: ძალიან შორს, თითქმის, ცის თალთან, ფრინველთა გუნდი შეენიშნე. ისინი ფუტკრებივით ირეოდნენ...

კარგად დავაკვირდი: ფრინველები ერთ ადგილზე ტრიალებდნენ, ჩამორჩენილებს წინ გაუშვებდნენ, ან შუაში მოიქცევდნენ. და... მხოლოდ, ამის, შემდეგ ერთობლივად განაგრძობდნენ გადაადგილებას... მიუხედავად იმისა რომ უკვე ბინდდებოდა, – არაფრად აგდებდნენ, – არცერთ ჩამორჩენილს გზაში არ ტოვებდნენ, რამდენჯერმე ბრუნდებოდნენ მათ დასახმარებლად და... მთელი გუნდი ერთად განაგრძობდა სვლას... მზესთან, ასე, ახლოს მყოფნი, თითქოს ღვთიური ერთსულოვნებით იყვნენ შეკავშირებულნი...

მათი შემყურე გულისტკივილით ვფიქრობდი: ნეტავ, ადამიანებსაც შეეძლოთ, ასე, ერთმანეთის გატანა, რომ დანიანაურებულებს და გალაღებულებს, „ჩამორჩენილი“ და გაჭირვებული მოძმე არ ავინყდებოდეთ, მაშინ ხომ დედამიწაზე გაჭირვებაც აღარ იარსებებდა, – მეთქი...

თვლის გოგონა, ვეღარ თვლის, –
ნამდვილსა, თუ, ნაქარგს.

დედას – ამ, სილამაზით,
უბრწყინდება თვალი...
ბაღნარს კარგად უვლისო
პანანინა ქალი.

ხარისთვალა ყვავილი

ხარისთვალა ყვავილი ვარ,
გამრჯე ხარის ვარ სეხნია,
ამ წელს, უფრო ამაყი ვარ, –
სიხარული გულს მეხვია.

გაზაფხულის მზე ახარებს,
ყველას: დიდსა, თუ, პატარებს...
წელს, წელია – ხარისაო,
იმედია, – დარისაო.

ბაღის მეგობარი

კუ მოუყვანა მამიკომ
გუშინ, – ნიკას და ზურას,
მოშიებული იქნება,
და... ყველა კუზე ზრუნავს.

კომპიუტერში ნახეს და...
საკვებასა ჭამსო, – მცენარის,
კუს მოენონა სტუმრობა, –
არ უყვარს პიტნა, რეჰანი.

ნასაუზმევი გაუშვეს, –
მეგობარი ხარ ბაღისო;
იქ, ერთი ზღარბი დაგვხვდება, –
თქვენი შეხვედრა რად ღირსო.

მეხანძრე-მაშველი

რა გსურს, რომ გამოხვიდე,
ჩვენო, კარგო, ნიკო?
რა? – მეხანძრე-მაშველი, –
გულით მინდა ვიყო.

დროზე მივალ, ხალხს ვუშველი,
დამლოცავენ გულით;
ყველა კარგად რომ იქნება,
ნახეთ, სიხარული.

ჰოდა, სახანძრო მანქანა,
რომ მიყიდოთ, მინდა,
ხიდან, კიდევ ჩამოვიყვან
ფისუნიას, – ცინდალს.

ნუნუ კაპუკაშვილი

ზაფხული

ზღვაზე მივალთ, – ამბობს, – ლუკა,
გულს სიამე მეფინება,
რა სპორტული ილეთები, –
ჩაატარონ დელფინებმა.

თოლიებსაც ახლოს ვნახავთ,
ზღვას დავხატავ, – სანაქებოს
და ნახატებს ვუსახსოვრებ,
რომ ჩამოვალ, პაპას, ბებოს.

გავიკაჟებ სხეულს, ჰოდა,
მოლოდინით არ ვღონდები...
მონიკნიკე საათს ვუსმენ, –
გათენებას ველოდები.

ყურცქვიტა

ყურცქვიტელა, ბოსტანში,
შეეპარა ალას,
გოგონა რომ დანახა, –
უცებ, დაიმალა.

სადა ხარო? – გამოდი,
მოგენონა სტაფილო?!
მე გაჩუქებ, ყურცქვიტავ,
შენ დამალვას ნუ ცდილობ!

ბოსტნის უცხო სტუმარს
გაუბრწყინდა სახე:
„ალარ გაგეპარები, –
დამსაჯე, თუ მნახე?!“

ჭრიჭინა

მთელი ღამე ჭრიჭინებ,
არ ილლები, ჭრიჭინა?
სამოსს ხომ არ იკერავ?!
მთელი ღამე ჭრი, ჭრი და...

დღისით ვერ გამოვჩნდები,
ღამით – კი გულს ვანთებ და...
სიყვარული მანვია –
ციცქნა, – ციციანათელამ.

შემოდგომა

შემოდგომა მოვიდა და...
ირჯებიან პატარებიც,
შრომა-გარჯა ისე შვენით, –
ოქროს დროა, – სატარები.

ცქრიალებენ, ალმასობენ
მზეზე, ფერადი მტევნები;
ცელქი სიოც ჩვენთან არის
და მთა და ბარს თავს ვეველებით.

ვაშლი, მსხალი და ატამი,
ბრონეული, – ძონეული
და ყურძენი, – შარბათია, –
უკვე არის – მონეული.

წვიმაც, დროით, მოჟუჟუნებს,
ცისარტყელაც გვჩუქნის შვიდ ფერს,
შემოდგომა, საამაყოდ,
სიხარულით გულს ლაღს იფენს.

შემოდგომის უხვ მოსავალს
დიდ-პატარას ვუჩვენებდით,
მოდით, ყველა და იგემეთ –
ბებოს ტკბილი ჩურჩხელები.

კუდების ზღაპარი

ციყუნია ამ ასე უთხრა –
ტყის ბინადარს, – მელას:
როცა, კუდებს არიგებდნენ,
მე ვაჯობე, – ყველას.

თან, ლამაზი კუდი მერგო,
ჰოდა, – ასე მოხდა,
ამიტომაც, ჩემი კუდი
ფუმფულაა, კობტა.

ეგ, საიდან მოიგონე? –
გამოსძახა მელიამ,
მე, არ მომიგონია, –
ერთ ზღაპარში წერია.

მზრუნველი ზავშკები

ხეივანზე ყურძნის კუფხლებს
ჩიტუნები კენკავენ,
თქვენთვის შემოვინახეთო, –
ბავშვები მათ კვებავენ.

პურის ციციქნა ნამცეცებით
გასაუზმოთ, მზად არი...
მაღე გაზაფხული მოვა, –
გაიტანეთ, ზამთარი!

მადლობთ, მადლობთ – ზრუნვისათვის,
ჩვენო, კარგო ბავშვებო,
სულ, სიკეთემ გალალთ და...
მეგობრობამ გვამშვენოს.

ფისუნა და კნუტები

ფისოსა ჰყავს ოთხი კნუტი,
ფისუნია ველარ უვლის,

გადანენეს მთელი სახლი
გაუნყალეს ბებოს გული.

დედამ ასე უთხრა – ნინის:
კნუტებს გვთხოვენ მეზობლები;
დედა, რომ არ ეყოლებათ,
იტყვირებენ იქ, ობლები.

ფისო, იქაც, მიაკითხავს,
არ დატოვებს შვილებს მარტო;
ჯერ მოიცათ, ოთხი კნუტი
ერთად მინდა, რომ დავხატო.

წვიმა

დღეს წვიმაა და თოჯინას
ველარ ვასეირნებ...
ვერც ზოოპარკში წავიყვან
ვერ ვაჩვენებ ირემს.

გაიდარებს, რომ დავპირდი
შუადღისას, ან, ხვალ,
ლამაზ ირემს რქებგადაშლილს
თავის ნუკრით ვნახავთ.

წირა და ფიფქი

თოვლის ფიფქი დაიჭირა –
ციდან, მოცეკვავე, – ცირამ,
აი, ბებო, რა გახარო,
თოვლის ფიფქი აქ, მყავს, – ციდა.

აბა, გამოშალე, ხელი,
ციციქნა ფიფქი სადღა იყო!
ნეტავ, ფრთები, თუ, მოისხა?! –
ფიფქი, ჩუმად, გამქრალიყო.

მარადმწვანე ხეები

მწვანე სამოსი გაცვიათ
და გიხდებათ მწვანე ფერი,
ნაძვს, ტუიას და კვიპაროსს
შეგრჩენიათ ის, ელფერი.

ჩიტუნებს ბინას ვაძლევთ,
სევდა, მაინც გულს გვაქვს ციდა,
ქარი, უფრო, ჩვენ გვერევა, –
გვეჭიდება ყოველ მხრიდან.

ქარო, ქარო, დაისვენე,
ჩიტუნებს, ხომ, უნდათ ბინა?..
ცოდო არის – ეს ხეებიც, –
რადგან, თოვლშიც მწვანედ ბრწყინავს.

მხატვარი სოფიო ქელიძე

კა იყო, მისი ბიძაშვილი – კარგი გოგო, ლამაზი ცი. თვეებია უკვე, რაც ეპრანჭება. ვინ იცის, რა აქვს ჩაფიქრებული. ქალებს საერთოდ რომანების შეთითხნა ახასიათებთ. მისი იმქვეყნად გაშვება არ შეეძლო, ამიტომაც თავი შეიკავა, თუმცა წერილის დასრულება კი ძალიან უნდოდა, რაც ერთადერთი გზა იქნებოდა დანთებული ცეცხლის ჩაქრობისა, რომელიც შინაგანად წვავდა. ორნელასთვის წერილის მიწერა რაღაცნაირად მის ცხოვრებაში შესვლად წარმოედგინა. წერილი შეიძლებოდა ქალს ბოლომდე წაეკითხა, შეიძლებოდა გაეცინა კიდევ, შეიძლებოდა საერთოდ ჩანთაში ჩაედო. ფურცელი, რომელსაც ენრიკო უაზრო წინადადებებით ავსებდა, რამდენიმე საათში შეიძლებოდა ქალის სურნელოვანი საგნებითაც შეხებულყო: პომადით, მოქარგული ცხვირსახოცით, იღუმალებით მოცული ინტიმური ნივთებით... და ახლა, აგერ ფრანკა თავბრუს ახვევდა სწორედ.

– მისმინე, ენრიკო. – ჰკითხა დაჟინებულმა ხმამ. – გინდა, ოფისში მოგაკითხო?

– არა, არა, მაპატიე, ახლა უამრავი საქმე მაქვს!

– ოჰ, ნუ მოგერიდება, მოვალე, მაგრამ თუ შეგანუხებ, არა უშავს. ჩათვალე, რომ არაფერი მითქვამს. ნახვამდის!

– ღმერთო, როგორ უცებ გწყინს! გეუბნები, ბევრი საქმე მაქვს-მეთქი. აი, მოგვიანებით კი შეგიძლია მოხვიდე.

– მოგვიანებით, როდის?

– ორ საათში.

ყურმილი ტელეფონზე ისე დააგდო, თითქოს უამრავი დრო დაეკარგა უკვე. წერილი საფოსტო

ყუთში პირველი საათისთვის უნდა ჩაეგდო, თუ არადა, ადრესატს მეორე დღეს მიუვიდოდა. ეს-ქპრეს-ფოსტით არა, არ გააგზავნიდა.

– ახლავე შევიცვლიდი. – დანერა. – ზოგჯერ ვფიქრობ, ნისლს, შენს სახლს რომ ეკვრის და შენი ოთახის წინ წარნარებს, თვალები რომ ჰქონდეს (ვინ იცის, იქნებ, ნისლიც ხედავს), ფანჯარაშიც კი დაგინწყებდა თვალთვალს. და გინდა, რომ არანაირი ნახვრეტი არ არსებობდეს, ერთი წვრილი ჭრილიც კი, საიდანაც შესვლა ვერ შეძლოს? ერთი პატარა სულის შებერვასავით, მეტი არა, მსუბუქი შეხებით რომ მოგეფეროს? ცოტაა საკმარისი ნისლისთვის, ცოტაა საკმარისი სიყვ...

– მაპატიეთ... – ისევ დააკაკუნა კარზე მაუნყებელმა ერმეტემ.

– ხომ გითხარი, სამუშაო მაქვს-მეთქი! არავისთვის არ ვარ. ყველას უთხარი, საღამოს მოვიდეს.

– მაგრამ...

– მაგრამ რა?

– კომენდატორი ინვერნიცი გელოდებათ ქვევით, მანქანაში.

დასწყევლოს ღმერთმა! ინვერნიცის მალაზიაში უნდა შეხვედროდა, სადაც ხანძრის გაჩენის მცდელობას ჰქონდა ადგილი. ექსპერტებიც უნდა მისულიყვნენ. ჯანდაბა, სულ დაავინწყა! სხვა გზა არ ჩანდა, უნდა წასულიყო.

წერილის დანერის სურვილი შინაგანად ტანჯავდა, მკერდის არეში წვავდა, აუტანელ დღეში აგდებდა. ავადმყოფობა უნდა მოემიზებებინა? შეუძლებელი იქნებოდა. წერილი ისე უნდა დაესრულებინა, როგორც იყო? მაგრამ კიდევ უნდა ეთქვა ბევრი რამ, ბევრი მნიშვნელოვანი რამ! იმედგაცრუებულმა ფურცელი უჯრაში ჩაკეტა. ლაბადა აიღო და გარეთ გავიდა. ერთადერთი გზა საქმის დროზე მოღვეა იყო, მეტი არაფერი. ნახევარ საათში, ღვთის წყალობით ალბათ, უკან დაბრუნება უნდა შესძლებოდა.

რომ დაბრუნდა პირველს ოცი წუთი აკლდა. დაინახა, სამი-ოთხი ადამიანი მოსაცდელ დარბაზში იჯდა. კაბინეტში სუნთქვაშეკრული შევარდა, საწერ მაგიდას მიუჯდა, უჯრა გამოალო და... წერილი შიგ ალარ იდო.

გული ისე შეუქანდა, რომ სული კინაღამ შეეკრა. ვის უნდა ექვეა მისი საწერი მაგიდის უჯრაში? იქნებ, შეეშალა? მაგიდის უჯრები გიჟივით, სათითაოდ გამოალო.

კიდევ კარგი, შემლია. წერილი იქ იდო; მაგრამ პირველ საათამდე მისი გაგზავნა უკვე შეუძლებელი იყო. აზრები (ასე უბრალო და ბანალურ რამეზე) მის თავში ერთმანეთში იხლართებოდა, იმედსა და დელოვას ერთდროულად წარმოქმნიდა. წერილი ექსპრეს-ფოსტით რომ გაეგზავნა, საღამოს, ბოლო დარიგებას მაინც მიუსწრებდა, ანდა... მეტიც, ერმეტეს მისცემდა, წაღებას დაავალებდა, მაგრამ არა, არა, უკეთესი იქნებოდა, ამ დელიკატურ საქმეში მას თუ არ გარევედა, თვითონ წაიღებდა, პირადად.

– ასე ცოტა საკმარისი სიყვარულისთვის, – დაწერა. – ამხელა მანძილზე რომ გაიმარჯვო და გადაი...

– წკრრრ!.. – გაისმა ისევ ტელეფონის ხმა.

გაბრაზებულმა საწერი კალმის დაუდებლად მარცხენა ხელი ყურმილს სტაცა:

– გისმენთ!

– ალო, აქ არის მისი აღმატებულება თრაქის ოფისის სამდივნო?

– დიახ, დიახ!

– გირეკავთ კაბელების იმპორტირების ლიცენზიის...

ერთ ადგილას გაიყინა. უზარმაზარი საქმე იყო, მის გარეშე არ შესრულდებოდა. საუბარი ოცი წუთი მინც გაგრძელდა.

– გადაიარო ჩინეთის კედელი. – დაწერა. – ოჰ, ძვირფასო, ორნ...

მაუწყებელი კარს ისევ მოადგა, ის კი ველურივით დაეტყა:

– გაიგე თუ არა, რომ არავის მიღება არ შემიძლია?

– მაგრამ ინს...

– არავის, არავიის! – იყვირა გაგიჟებულმა.

– ინსპექტორი გელოდებათ, ფინანსთა ინსპექტორი! და ამბობს, რომ თქვენთან შეხვედრა ჰქონდა დანიშნული.

იგრძნო, ძალები როგორ დაეკარგა. ინსპექტორის უკან გაბრუნება ნამდვილი სიგიჟე იქნებოდა, თვითმკვლევლობის მსგავსი, განადგურება. ინსპექტორი მიიღო.

ორს ოცდახუთი წუთი აკლია. ბიძაშვილი ფრანკა ორმოცდახუთი წუთია მოსაცდელში ელოდება. არის კიდევ ინჟინერი სტოლცი, რომელიც ყენევიდან სპეციალურად ჩამოვიდა, ადვოკატი მუზუმეჩიც – მტვირთავების საქმეზე, და ექთანი, მისთვის ყოველდღე ნემსის გასაკეთებლად რომ მოდის.

– ოჰ, ძვირფასო ორნელა! – ისე წერს, როგორც შტურმის დროს მოხვედრილი, უზარმაზარ ტალღებთან მეზობლი მეზღვაური.

ტელეფონი: – კომენდატორი სტაცი მობრძანდა, ვაჭრობის სამინისტროდან!

ტელეფონი: – კონსორციუმთა კონფედერაციის თავმჯდომარე გახლავთ!

– ოჰ, ჩემო ძვირფასო ორნელა, – წერს. – მინდა იცოდე, რომ...

მაუწყებელი ერმეტე აკაკუნებს, დოქტორ ბის, ვიცე-პრეფექტის მოსვლას აუწყებს.

– იცოდე, რომ, – წერს. – აქ...

ტელეფონი: – სახელმწიფო მმართველი ორგა-

მაია ტურაბულიძე

ნოს გენერალური უფროსი მობრძანდა!

ტელეფონი: – განსაკუთრებული მდივანი, მისი აღმატებულება არქივისკოპოსი გახლავთ!

– როცა მე შენ... – დასიცხულივით წერს, უკანასკნელი ამოსუნთქვით.

– წკრრრ, წკრრრ!.. – ტელეფონი: – სააპელაციო სასამართლოს პირველი პრეზიდენტი!

– გისმენთ, გისმენთ!

– უმაღლესი საბჭოდან, პირადად სენატორი კორმორანო!

– გისმენთ, გისმენთ!

– მისი უდიდებულესობა იმპერატორის პირველი ასისტენტი!

ამ ყველაფერმა ჩაითრია, ტალღებით შორს გაიტაცა.

– გისმენთ, გისმენთ! დიახ, მე გახლავართ, თქვენო ბრწყინვალეზე! უკიდურესად ვალდებული ვარ!.. მაგრამ ახლავე, ამ წუთას! დიახ, ბატონო გენერალო, გავითვალისწინებ! რა თქმა უნდა, და უღრმესი მადლობა!.. გისმენთ, გისმენთ! აუცილებლად, თქვენო უდიდებულესობავ! უსაზღვრო პატივისცემით (საწერი კალამი, მიტოვებული, მაგიდის კიდემდე ნელა-ნელა მიგორდა, ერთი წამით შეჩერდა, იატაკზე სწორად დაეცა, წვერი გაელუნა, და იქვე დარჩა)!.. დაბრძანდით, გთხოვთ! როგორ გეკადრებათ! მობრძანდით, მობრძანდით! არა, თუ ნებას მომცემთ! უკეთესი იქნება, სავარძელში თუ მოთავსდებით, უფრო მოსახერხებელია! რა მოულოდნელი პატივია! აბსოლუტურად! სწორედაც! ოჰ, გმადლობთ! ერთი ფინჯანი ყავა? სიგარეტი?..

რამდენ ხანს გაგრძელდა ეს არეულობა? საათები, დღეები, თვეები, ათასწლეულები?

დალამებისას მარტო დარჩა, როგორც იქნა; მაგრამ სანამ ოფისს დატოვებდა, შეეცადა, მაგიდაზე დახვავებული საქალაქდებები, პროექტები და ოქმები მოენესრიგებინა. უზარმაზარი დასტის ქვეშ ერთი ფურცელი იპოვა – წერილი, მისამართის გარეშე. საკუთარი ხელწერა იცნო.

ცნობისმოყვარეობამ სძლია და წაიკითხა:

– რა სისულელეა! რა სასაცილო იდიოტობაა! ვინ იცის, როდის დავწერე? – დაფიქრდა, გახსენება მოინდომა, მაგრამ ამაოდ. ვერაფერი გაიხსენა და ხელი უკვე გათეთრებულ თმაზე გადაისვა. – როდის დავწერე ასეთი სისულელები? და ვინ იყო ეს ორნელა?

იტალიურიდან თარგმნა მაია ტურაბულიძემ

**XIX და XX საუკუნის
რუსული ლირიკა**

გრიგალი ეს ბუქით ფარავს,
თოვლის ნამქერს რკალად ახვევს,
ხან გაჰლმუის მხეცისგვარად,
ხან სლუკუნებს ბაღლის ხმაზე,
ხანაჲ, სხვენში დამალული
სახურავზე ჩაღას ურევს,
ხან, ვით მგზავრი დაღალული
ჩვენს ფანჯარას უკაკუნებს.

ა. ჰუშკინი

52

ალექსანდრა ჰუშკინი

ფიოდორ ტუმანსკი

ზამთრის საღამო

ჩიტა

გრიგალი ცას ბუქით ფარავს,
თოვლის ნამქერს რკალად ახვევს,
ხან გაჰლმუის მხეცისგვარად,
ხან სლუკუნებს ბაღლის ხმაზე,
ხანაც, სხვენში დამალული
სახურავზე ჩაღას ურევს,
ხან, ვით მგზავრი დაღალული
ჩვენს ფანჯარას უკაკუნებს.

გუშინ საკანი გავაღე
ჰაეროვან ჩემი ტყვისა:
ტყეს მგოსანი დავუბრუნე
ჩიტს – დღე თავისუფლებისა.

ჩვენი ქოხი – ძველი, თანაც, –
სევდიანი, დაბინდული,
რაო, ჩემო ბებრუცანავ,
რად ხარ ასე გარინდული?
იქნებ, ქარის გნიასისგან
დაგელალა კარგო გული?
აბზრიალებ შენს თითისტარს
და გერევა თვალზე რული?

გაფრინდა და ჩაიძირა,
ლაჟვარდ სივრცეს მიაპობდა,
გაფრენისას ისე მღერდა,
თითქოს ჩემთვის ლოცულობდა.

1826

შევსვათ, ჩემო განუყრელო
მეგობარო ბავშვობიდან,
ღვინით დარდი გავანელოთ,
გაიხაროს გულმა მინდა.
მომიყევი: თოხიტარამ*
ზღვას იქით რომ ჰპოვა ბინა,
ის მიმღერე: გოგუცანამ
წყაროზე რომ ჩაირბინა.

მიხეილ ლერმონტოვი

ტყსალი

გრიგალი ცას ბუქით ფარავს,
თოვლის ნამქერს რკალად ახვევს,
ხან გაჰლმუის მხეცის გვარად,
ხან სლუკუნებს ბაღლის ხმაზე.

გააღეთ ეს საპყრობილე,
მომეცით მე დღე მზიანი,
შავთვალემა ქალწული და
ცხენი შავფაფარიანი.
მე იმ ქალწულს, თვალხატულას,
ჩვილ ბაგეზე რომ ვაკოცებ,
მყის ბედაურს მოვასტებ
და ტრამალზე გავაქროლებ.

შევსვათ, ჩემო განუყრელო
მეგობარო ბავშვობიდან,
ღვინით დარდი გავანელოთ,
გაიხაროს გულმა მინდა.

1825

მაგრამ, ციხის კარ-ფანჯარა
დახშულია მტკიცედ, მაგრად...
შავთვალას შორს, მდიდრულ კომპოში,
ნებიერად სძინავს ახლა;
ბედაური უაღვიროდ,
ველზე ლაღად კუდს რომ იქნევს,

*თოხიტარა – синица – პატარა ჩიტია

გაირბენს და გამოირბენს,
ბალახობს და ძალას იკრებს.

მე მარტო ვარ – არსად შვება:
ირგვლივ – კედლები პირქუში,
დილეგს მკრთალად ეფინება
სანთლის მომაკვდავი შუქი.
მესმის: ღამის სიჩუმეში,
კარებს მიღმა, დადინჯებით –
დადის უტყვი მეთვალყურე,
მოზომილი ნაბიჯებით.

1837

ათანასე ფატი

* * *

ჩურჩული, შემკრთალი სუნთქვა
თან ბულბულის ტრელები,
ჩაძინებულ მდინარეზე
მოვერცხილი ჩქერები.
ღამის შუქი, ღამის ჩრდილი,
ჩრდილი გრძელზე უგრძესი,
რა ჯადოსნურად იცვლება
სახე უსაყვარლესი.
მენამულ ნისლს შერევია
ქარვის მქრქალი ფერები,
განთიადი! განთიადი!
ამბორი და ცრემლები.

1850

ალექსანდრე ბლოკი

* * *

ქარმა შორით მოიტანა
გაზაფხულის ჩუმი მღერა,
სადღაც ზეცის ჭუჭრუტანა
ღრმა სილურჯით გადიფერა.

უსასრულო ლაყვარდთ კიდე,
გაზაფხულის მკრთალი რიდე,
ზამთრის ქარის ოხვრა კიდევე,
ვარსკვლავური გარინდება.

უნდობლად, ყრუდ, სევდიანად,
ქვითინებდა სიმი ჩემი,
ქარმა შორით მოიტანა
სიმღერების ჟღერა შენი.

29 იანვარი 1901

ანა ახმატოვა

* * *

ალექსანდრე ბლოკს

მე ვენვიე სტუმრად პოეტს,
კვირას. ზუსტად შუადღისას.
ვრცელ ოთახში სითბო სუფევს,
ფანჯრებს იქით ყინვაა.

და მზე არის ყოლოსფერი,
გაცრეცილი ღრუბლის კვამლით...
თვალნათელი მასპინძელი
უხმოდ, მშვიდად მიყურებს!

მას თვალები აქვს ისეთი,
ყველამ უნდა დაიხსომოს,
მე კი ვცდილობ ვიყო ფრთხილი,
სჯობს მათ სულ არ შევხედო.

ვიმახსოვრებ გრძელ საუბარს,
კვირას, კვამლიან შუადღეს,
მაღალ, სადა, ნაცრისფერ სახლს
ნევის ზღვის კარიბჭესთან.

იანვარი 1914

ოსიპ მანდელშტამი

* * *

ძილის გაკრთომა. ჰომეროსი. ზღვა. იალქნები.
მე ნახევრამდე ნავიკითხე ხომალდთა სია:
წეროთა გუნდზე უგრძესია გემთ ქარავნები,
მოდის, მოიწვეს – ელადიდან ეს პროცესია!

ვით წეროები მყივარი ხმით კვეთენ სივრცეებს, –
ისე მკვეთრია, მეფეთ შუბლზე ღვთიური ნიშა;
საით მიცურავთ? – მიზეზია მხოლოდ ელენე?
ტროა თქვენია? – აქაველნო, ვინ გაძლევთ ნიშანს?

ზღვა იზნიქება და აქვე კრთის პოეტის ლანდი...
დუმს ჰომეროსი! – ოჰ, არ ვიცი ვის მოვუსმინო?!
შმაგი ზვირთები ჩემს სასთუმალს უტევენ ზათქით,
მე უძღური ვარ, ამ დგანდგარში რომ დავიძინო.

1915

მარინა ცვიტაივა

* * *

ბებიას

მოგრძო, ოვალური სახე.
მაქმანები – შავ კაბებზე...
ჩემო ყმანვილო ბებია,
ვინ გკოცნიდათ მაგ ტუჩებზე?

ხელები, დიდ დარბაზებში,
შოპენის ვალსს რომ უკრავდნენ,
იქვე, ცოვ და უძრავ სახეს
კულულები ამშვენებდნენ.

ღრმა, გამჭოლი, მკაცრი მზერა,
მსგავსი მზერა ნორჩებს არ აქვთ,
ჩემო ყმანვილო ბებია! —
მე არ ვიცი თქვენ ვინა ხართ?!

ბევრი შესაძლებლობები, —
რამდენი რამ თან წაიღეთ,
ჯერ ოცისაც არ იყავით
ბოლო პოლკა რომ იცეკვეთ.

დღე უბინო, სუსტი ქარით,
ვარსკვლავებს ეხუჭათ თვალი...
ეს სასტიკი შფოთვა გულში
– ბები! – თქვენგან ხომ არ არი?

სექტემბერი 1914

ციცინო
მარკოზაშვილი

სარგაი ესენინი

არყის ხე

თეთრი არყის ხე
ფანჯრის წინ რომ დგას,
თოვლს დაუფარავს
ვერცხლისფრად მოჩანს.

თოვლქვეშ დახრილი
თეთრი რტოები,
დამშვენებულან
ვერცხლის ფოჩებით.

სძინავს არყის ხეს,
სიზმრები რბიან...
თოვლის ფიფქები
ნაპერწკლებს ყრიან.

აისი ზანტად
კარს რომ გააღებს,
ჩემს თეთრ არყის ხეს
სხვა ვერცხლს დააფრქვევს.

1913

რუსულიდან თარგმნა
ციცინო მარკოზაშვილმა

მხატვარი
ვანო გოცირიძე

წინადადების მოდალური წარსახეობანი. სწორედ ეს ინტონაციური ნიუანსები ქმნის თხრობის ექსპრესიულ აქტუალიზებას. ასე რომ, ინტონაცია წინადადების მოდლობის თანმდევი, რითაც მიიღწევა თხრობის ექსპრესიული ეფექტი. ამ მხრივ, თითქმის ერთგვარი ინტონაციური მიმოქცევანი ახასიათებს როგორც კითხვითს, ისე ძახილის წინადადებას; ამ ნიშანდობლობის გათვალისწინებით ორივეს ერთობლივად განვიხილავთ და ვუწოდებთ **ემოციურ წინადადებას**.

საერთოდაც, წინადადების მოდალური კონფიგურაცია მხატვრული სიტყვის ოსტატთა მძლავრი ენობრივ-გამომსახველობითი იარაღია, რითაც მკითხველი ეზიარება როგორც ავტორისეულ, ისე მისივე თხზულებათა პერსონაჟების საუბრის მანერას.

„ინტონაციას შეუძლია შეცვალოს არა მარტო

როინ ჭიკავა

წინადადების აქტუალიზების ელფერი, არამედ მისი შინაარსობრივი (ლოგიკური და ემოციურ ნებელობითი) სახეც“ (დავითიანი, 1973,155): **საზიზღარო...** – მეუბნება ქეთი ალერსიანად.

ამავე დროს ერთი და იგივე ტექსტუალური მასალა შესაძლებელია შეიცავდეს ინტონაციის სხვადასხვა ვარიანტს; ერთი და იმავე შინაარსის გამოსახატავად ზოგჯერ გამოყენებულია ინტონაციის სხვადასხვა სახე და პირიქით: სხვადასხვა მნიშვნელობის გამოხატვა შეუძლია ინტონაციის ერთსა და იმავე სახეს სათანადო კონტექსტისა და სიტუაციის მიხედვით (ყღენტვი, 1963, 119). თამარი ფხაკაძის თხზულებათა სასაუბრო ენაში უხვადაა განფენილი მრავალფეროვანი ინტონაციური ოპუსები და გამოვლენილია ინტონაციის უსაზღვრო შესაძლებლობანი, სადაც ინტონაციის მეოხებით წართქმითი წინადადება უკუთქმით შინაარსს იძენს, ხოლო უკუთქმითი – წართქმითისა.

წართქმითი კონსტრუქცია უკუთქმითი შინაარსით:

მაგას გავყვები?! ეგეც თუ კაცია! კაცია ეგა?! ფსიტის სუნი უნდა აგდიოდეს ალმასივით ბიჭსა? მე ეგრე მეყოლებოდი?; ეგა პატარა ამბავია?; აკი წინ ვიყავით წასულები, ბიჭო? აკი ვაკონტროლებდითო?; თავი ჩააკალი მეთქი, გითხარი?; ემ ჭორფლიანებს რალა ეშველებას!; ძან უნდა ეხლა იმას ჭორფლიანები!; ცოლი ჰქვია ამის ცოლსაცა!.

სათანადო ინტონაციასთან ერთად უარყოფითი შინაარსსა და რიტორიკულ ელფერს აძლიერებს კითხვითი ნაცვალსახელები, ზმნიზედები, შორისდებულები...:

ვინ უნდა იყოს ამ ხორბლისფერი ათინათების, ამ საიდუმლო შუქრდილების ღირსი, ვინ?; აიხეთ ცხვირიანი ვის გინდა თვალში მოუხვიდე?!; რაო, დაილია თეგზი ქსანში?; რა კაცია ეგა!; სადლა გაახსენდა რამე! სადლა გაახსენდა თადეოზას ნაჩუქარი, თოვლშეყინული სულ პირველი იები!... სადლა გაახსენდა თადეოზას დაჭერილი ციყვი და ოფოფი... სადლა გაახსენდა თადეოზას მის ფანჯრებთან ბულბულის სტვენა; აბა, გაიოზას ბიჭებსა ძმები ჰქვიათ?; ეჰ, ხალხს რა გამოეპარება!.

უკუთქმითი კონსტრუქცია წართქმითი შინაარსით

არ გინახავთ, ტურებო, თითქოს ციდან წამომლილი ქვის წვიმა!. არ გსმენიათ, როგორ ჩაიხვევენ ხეებში მორღვეულ კლდეებს, როგორ გუგუნებს ქარი ხეობებში და ჭიუხებში!; წამოვიდა ღმუილით მეორე თვითმფრინავი... და უცებ... არ წამოვიდა ბზრი-ალ-ტრიალით?! არ მოედო ცეცხლი გზადაგზა?! არ ჩასკდა ხევი რა ხმაზე?!...

რალას არ გამოედევნებოდა!; არ დავიძარხებ თავი?!; ბრმა უძახე და არ გამოუვარდა სანადირო თოფითა?; კამერიანი ჟურნალისტი არ მომადგა გუშინ სახლში?!; ამ ალგებრას კაცი არ წაიკითხავს?!; არ შეჭამა ტვინი, კაცო?!; არ უქრიტინებთ ახლა ამათ თავში?; ბრაახ, და, ჩემ ძმამ, ზალიკომ ცოლის შერთვა არ მოიფიქრა?! არ ჩაესიდა კიდეც კუპატაძეებს?!; ბიჭოს! ოლეგა არა ჩეხავს შემას ჩვენს ეზოში?; რა, არა კვდება ჯანლონიანი ხალხი?.

რთულ ქვენყობილ წინადადებაში პირობით-შედეგობითობის გამოხატვისას უარყოფის **არ, არა** ნაწილაკები გარკვეულ კონტექსტში ენამ შეიძლება გა-

მოიყენოს სრულიად საპირისპირო – დადასტურების ფუნქციით; ასეთ შემთხვევაში მთავარი გამორიცხავს იმას, რაზეც დამოკიდებულია საუბარი (ჯორბენაძე, 1984,165; კვანტალიანი, 1990,19):

ვენახი რო გაილარება ზედა, იმი პატრონსაც უფრო არ ეამება?!; ღმერთმა არ თქვა, მათხოვარს ვინც წყალობას აძლევს, მე მადლევსო?; მათხოვარი რომ არ იყოს, ღმერთი სხვებს როგორ გამოცდის?; ეკლესიასტესი არ იყოს, ჩემო ნუგო, თავთავისი დრო აქვს ყველაფერს; ჩემი თვალთ არა ვნახე, რო ავნონე?; ნათესავის არ იყოს, არა?.

ინტონაციის ფაქტორი იმდენად ძლიერია, რომ ზოგჯერ დაუსრულებელი წინადადების ნაკულ კონსტრუქციასაც სრულყოფილს ხდის აზრობრივად:

ჯინსის სარაფანა რო მომცა...; იმან რო ნოდარა ძიას სიკვდილი გაიგოს, იმან რო ეგ გაიგოს... შვილოო...; ჯერ მარტო რო გავალ აქედანა და რო ჩავისუნთქავ...; აი, რო გავწვები მტკვრის პირზე...

სათანადო ინტონაციას ემოციურ მუხტს მატებს

პერსონაჟთა სასაუბრო ენაში გამოყენებული კომუნიკაციები, რომლებითაც წინადადებას თხრობით-მტკიცებითი ელფერი ეძლევა:

მასწავლებლობ, არა?; აბა, მამ დამხრჩხვალყავ, არა?!; რა სასაცილოა, არა?; რას გამოვხატავდი, არა?; მარტო კაცი ჭამამიაც ცოდოაო, არა?.

მე შენს ადგილზე, არაა, იქნებ უარესიც მექნაო; შენ, არაა, ჯანდაბას იქითაც წასულხარ!; აი, ხომ მიყვარს ჩემი ლალი არაა, და იმის ძმობითა კიდე ათმაგათ მიყვარს. რო უსმენ ნოდარას სიმღერას, არაა, ვერ გამიგია, ვდარდობ, თუ პირიქით, აღარა ვდარდობ. ისა, არაა, გულზე სკდება. ისა არაა, მინდორში ვაზების ჩაყრით თავს არ აიტკიებდა. ესლა რო ნოდარა ჩემ აესეთ ხველებას შესწრებოდა არაა, ლამის თავის ჯიგარს ამოიღებდა და მე ჩამიდგამდა. მაშინ, არაა, მაშინ მინდა, ჩემო ნოდარა, შენი ძმობა. გლეხი, არაა, მინაში ცასა ჰხედავს!

თქმულის დამაჯერებლობისათვის მოსაუბრე ხშირად იყენებს მტკიცებით ნაწილაკებს, შორის-დებულებს...:

ღმერთო, ეგეთი სილამაზე დაბადებულა სადმე, ჰა?; ვაჰ, მე რო არა გყავდეთ, რა გეშველებოდათ, ჰა?; შენ რა საჯიმშერაო იყავი, ქალო, ჰა?; პონჩიკს მიყიდი დედი? ჰაა? მიყიდი, ჰაა?; ბიჭო, მამუკა, იქნებ აქედან სახლში წავიდა, ჰა?.

ნოდარაზე ვფიქრობდი, ჰო...; საზამთროს მურაბა ხომ გიყვარს? ხომ გიყვარს? ჰო? ჩემს თავს გირჩენია, ხოო?!; მე არ გამომხატავდი დროშაზე, ხოო?!; მამ, გამოექეცი იმ ვერაგ მთავარმართებელს, ხომ?!; ველარ გაუჩერდი, ხომ?!; ცრუ სიტყვით მოგხიბლა, ხომ?!; ერთბაშად ვერ დამინახე ამ სიბნელეში, ხომ?.

აგე, გამორჩნდა! – ხედავ? – ხო, ვხედავ, მამ! თან მერცხლის მოფრენას ხედავს ცაში, მამ!

მერედა, რა გაძლებინებს, შე საცოდავო, დღედაღამ წყალში ეგდე და...; ლამაზია, მარაა! შენ ეგრე გიხდება, და...; – არა ვტირი, მზემ დამაჭყიტა თვალებზე და...; მადიანად გეახელით, ალუბლის წვენი დავაყოლე და...; მე თუ პეპელასავითა ვარ, ესლა და...; ოცდაათიხი წლისა გავცხდი გუშინ და!..

აბა, და დაინყო აზრებმა ტოკვა. აბა და, მე რო მშიერი ვარ?; აჰა და მოკვდი...; აჰა და გავიხაროთო!; აჰა და, გაჩნდა ლურსმანიცა!..

ლამის იყო და, ძარღვები დაეხეთქა!; ლამის იყო და, მთა ბარში გადამედგა!; ლამის იყო და, მდინარე ლახტით აქეთ-იქით მექნია.

მოდო და, არ ვიყო... მოდი და, არ ეყვიროს?!

დილოგებში კიდე უფრო იკვეთება „და“ ნაწილაკის მტკიცებითი ფუნქცია:

- ვინ ჯანდიერი?
- ვინ ჯანდიერი და პროფესორი ჯანდიერი.
- ფული მაქ ჯიბეში.
- რამდენი გაქ?
- რამდენი და ბევრი.

გაანებე, ქალო, თავი, იძინოს!

რა ხანია, ეგრეა და!

გარკვეულ კონტექსტში მაქვემდებარებელი კავშირი „რომ“ მტკიცებითი კომუნიკაციის ფუნქციას იძენს:

ნოდარა მენატრება რო, აღარ გამეძლება!; რა შესაფერებელი მე ვარ, რო!; შეფ-მზარეული ყოფილხარ, მისთანა როო...; რა სარწმუნოები ეგენი არიან, რო?...; რაზე შეატყვე, რო?; არ შემოტრიალდება, რო?!; ქარი ქროდა, ქარი ქროდა რო...

ზოგჯერ ურთიერთსანაწილაკედ სემანტიკის „ჰო“ და „არა“ ნაწილაკები წინადადებაში ერთმანეთის გვერდითაა და ორივე ერთდროულად დადებითი ან უარყოფითი მტკიცებულების გამომხატველია:

– არა მჯერა, არა! არა მჯერა, ჰო! არა მჯერა თქვენი არაფერი!

– რა იყო? გინდა იმ სადმე, იმ უკაცურ პლაჟზე სექსუალურ შარს გადამყარო და მერე... მერე კვალის დაფარვის მიზნით ზღვაში ჩამახრჩო, არა? ჰო, არა?! მითხარი, ჰო, არა?!

სამეცნიერო ლიტერატურაში მითითებულია, რომ „არის“ ზმნა ხალხურ მეტყველებაში გვხვდება როგორც ლექსიკური აქტუალიზატორი ან როგორც ემფატიკური საშუალება (კვანტალიანი, 1990, 117), რაც თამრი ფხაკადის პროზის ენაშიც დადასტურდა მტკიცებითი ფუნქციით: დაჭამეს არი ერთმანეთი.

თამრი ფხაკადის თხრობის სტილისათვის დამახასიათებელია ინტონაციური მრავალფეროვნება, რასაც ბგერათა ინტენსიური გამოვლითაც აღწევს. ფაქტობრივად ესაა **ბგერითი ინტონაცია**, რითაც მწერალი არეგულირებს თხრობის რიტმს, პერსონაჟთა ურთიერთმიმართვის ტონალობასა და განწყობილებას:

მოკლედ, აეს დროა რაა, წყაროსთანა ვზივართ სუყველა: მეე, თაზოო, უჟმურაა, დილარაა...; ვააა... გიოოო?! როდის ჩამოხვედი, ძმაო... დღეს?!; სად იყო ამოდენა წყალი... რამდენია, ბიჭოოო...; ჰა, დედასა, ბელურები მაინც წამოაფრინოს, კაცოოო!...; ბადროოოოოოო!.. ჰე – ჰეეეეეეე! იძახდა ვილაც სოფლურად, ლალად; ქალო მინდა! ... ქალოლი-უუუუუუაააა უუუუუუ ხხხხ!

ამ ხერხით ერთსიტყვიან მიმართვაშიც კი აისახება პერსონაჟთა გრძნობითი ემოცია: – ლოოომა!; თეე-ზებოოოოოოო!; ბადროოოოოოო!..

– თეონააა... უუუუ... – ბატონოოოო... – დროოოოზეეეე... დროოოოოზეეეეეე... – ბესიკიიიი... ბესოოოო... – შოთია, უუუუუ... – ყიყინი-ყიყინით გარბიან სკოლისაკენ.

ხშირად მწერალი კი არ აღწერს მოქმედებას, არამედ მთელ პროცესს ჩატევს ხმაბაძვით სიტყვებში:

ბრახ!!! ჯახ!!! ჭახ!!! – ყველაფერი ერთად. ტკაც! გამოვარდება ტყვია. ტკუუც! გასკდება ლიმონკაა თუ ეშმაკი. ბუ-ბუ-ბუ-ბუ... – დააგუგუნებენ ჰაუბიცებსა...; ანდა უსიტყვოდაც, მხოლოდ ბგერითი ხმაბაძვით გვაგრძნობინებს სიტუაციას:

დრრრრრრ! დრრრრრრ! – და გავფრინდით. სსსსსსსსსსს! ხმა! შშშშშ... – დანყარდი, ჩემო კარგო. ლლლლლლლლ, – ვითომ ავად ვალრჭენ კბილებს. ლლლლლლ, – ვლრენ უძლურად.

დასახელებული მაგალითებითაც ნათელია, რომ თამრი ფხაკაძე სიტყვიერ თუ ბგერობრივ საშუალებებთან ერთად აქტიურად იყენებს სათანადო სასვენ ნიშნებს და ძირითადად იცავს პუნქტუაციის დად-

გენილ ნორმებს, თუმცა ინტონაციური მუხტის გასაძლიერებლად არ ერიდება მათ არანორმირებულ გამოყენებას.

საერთოდაც, ამ წესისადმი სუბიექტური მიდგომა უცხო არაა მწერალთა პოეტურ თუ პროზაულ ნაწარმოებებში. სწორედ ამის თაობაზე მიუთითებს გიორგი გოგოლაშვილი სტატიის „სასვენი ნიშნები პოეტურ ტექსტში“, სადაც ამ კუთხით განიხილავს გალაკტიონ ტაბიძის, ანა კალანდაძისა და მუხრან მაჭავარიანის ლექსებს. მკვლევარი მათ „ჰპატიობს“ პუნქტუაციურ გადაცდომებს, ვინაიდან, მისივე თქმით, „კლასიკოსებს თავიანთი წესები აქვთ“. ეს „წესები“ უცხო არაა პროზაიკოსებისთვისაც; გავიხსენოთ ნიკო ლორთქიფანიძისა და შიო არაგვისპირელის ფსიქოლოგიური ნოველები, სადაც პერსონაჟთა ემოციური განცდები მკითხველისათვის კიდევ უფრო გასაგები ხდება სასვენი ნიშნების ორიგინალური და მიზნობრივი გამოყენებით.

ამ მხრივ გამორჩეულია თამარ ფხაკაძის „ინიციატივები“; პერსონაჟთა განცდებისა თუ ემოციების გამოსახატავად მწერალი ინტენსიურად იყენებს მრავალწერტილის, კითხვითისა და ძახილის ნიშნების მრავალგვარ კომბინაციებს:

– ადე! ადე!! ადე!!! – ვლრიალებ გულში. გუშინ იქ დამკრახული გოჭი იყო?!!! იქ გოჭი იყო შემწვარი!!! იქ კუპატი იყო... ესე იგი, რა პურმარილი იყო?! რა პურმარილი...; დედა კი არ უტირეს?!? კი არ დააჭრეს ფრთები ძირში?!?!

როგორ შეიძლება არ გაგვახსენდეს ლუარსაბ თათქარიძის მადის აღმძვრელი ნდომანი თამარი ფხაკაძისეული პერსონაჟების ნაოცნებართან: კაი ცხელი ღომი და ნიგვზიანი ხარჩო ახლა?!?... კაი წინაკის წნილით! ნდომით ააცახცახა თეთრ პერანგში გამო-

ტიკნული ღიპი. – უჰ! ცივი ლუდი ახლა?! – ყრუდ ჩაიბურტყუნა ერთმა ღიპთაგანმა.

მიზნობრივად გამოყენებული სასვენი ნიშნები ინიციალურ სახელობითაც კი მუხტავს სათანადო ინტონაციით:

ბაქარზე ვფიქრობ დაახლოებით ასე: ბაქარი. ბაქარი!!! ბაქარი? ბაქარი...

თამარი ფხაკაძისეული პერსონაჟების მრავალგვარი ინტონაციური ოპუსებია ერთობლივად თავმოყრილი მათ გადაძახილ-გადმოდახილში და ერთგვარად შეჯამებასავითაა ეს მცირე ტექსტი, სადაც გვერდიგვერდ გვხვდება ხალხური ზეპირი მეტყველებისათვის ნიშანდობლივი თავისებურებანი:

გადაიშლება ლექსო გულაღმა, დაეკერება მინას ზურგით:

– ო-ე-ჰეეეეე!!! – ღრიალებს.

– ო-ე-ჰეეეეე!!! – მიბრუნდება ჭიუხებიდან.

– ჰავვევ! ჰავვევ!!! – ვყევ. ქუხილს ჰგავს.

– ცაოოოოოო!!! – ღრიალებს ლექსო, – მთაოოო!!!

– ცხვაროოოოოო!!! ო-ე-ჰე-ჰეეე!

– ჰავვევ! ჰავვევ!!! – ვყევ.

– მზეოოოოო! აქა ვართ აქააა! – ღრიალებს ისევ ლექსო.

საერთოდაც, თამარი ფხაკაძის სამწერლო ენა ემყარება თავისსავე თხზულებების პერსონაჟთა სასაუბრო მეტყველებას, გაჯერებულს მრავალფეროვანი მოდალურ-ინტონაციური მიმოქცევებით, რაც მიღწეულია უდიდესი შინაგანი მრწამსით: „ყველა სიტყვაზე, ყველა წერტილ-მძიმეზე ვენერვიულობდი, სულსა და გულს ვდებდი“-ო („ვნებანი“), აცხადებს მწერალი და ამიტომაცაა მისი თხრობის სტილი როგორც სალიტერატურო, ისე ხალხური სასაუბრო ენის შესანიშნავი ნიმუში.

საანალიზო ტექსტი

თამარი ფხაკაძე, სამნი მზის ქვეშ (რჩეული მოთხრობები), გამომცემლობა „პალიტრა“, თბილისი, 2011 წ.

ლიტერატურა

- 1. გაჩეჩილაძე, 1979** – ოთარ გაჩეჩილაძე, შორისდებული ახალ სალიტერატურო ქართულში, თსუ გამომცემლობა, თბილისი.
- 2. გოგოლაშვილი, 2018** – გიორგი გოგოლაშვილი, სასვენი ნიშნები პოეტურ ტექსტში, მუხრან მაჭავარიანი, თბილისი.
- 3. დავითიანი, 1973** – აკაკი დავითიანი, ქართული ენის სინტაქსი, გამომცემლობა „განათლება“, თბილისი.
- 4. კვანტალიანი, 1990** – ლეილა კვანტალიანი, ქართული ზეპირი მეტყველების სინტაქსის საკითხები, გამომცემლობა „მეცნიერება“, თბილისი.
- 5. კვაჭაძე, 2010** – ლეო კვაჭაძე, თანამედროვე ქართული ენის სინტაქსი, გამომცემლობა „ცოტნე“, თბილისი.
- 6. კიზირია, 1987** – ანტონ კიზირია, მარტივი წინადადების ტიპები წევრთა შემადგენლობის მიხედვით და კომუნიკაციები, გამომცემლობა „მეცნიერება“, თბილისი.
- 7. ჟღენტაძე, 1963** – სერგი ჟღენტაძე, ქართული ენის რიტმულ-მელოდიკური სტრუქტურა, გამომცემლობა „ცოდნა“, თბილისი.
- 8. ჭიკაძე, 2017** – როინ ჭიკაძე, ინტონაცია როგორც წინადადების კონსტრუქციის ექსპრესიული აქტუალობის ფაქტორი, „ლინგვისტური სჯანი“, გამომცემლობა „მერიდიანი“, თბილისი.
- 9. ჯორბენაძე, 1984** – ბესარიონ ჯორბენაძე, უარყოფის გამოხატველ ფორმათა ნაირსახეობისათვის ქართულში, ქართული სიტყვის კულტურის საკითხები, გამომცემლობა „მეცნიერება“, თბილისი.
- 10. ჯორბენაძე, 1989** – ბესარიონ ჯორბენაძე, ქართული დიალექტოლოგია, I, გამომცემლობა „მეცნიერება“, თბილისი.

გრამ თავისიანების ტყვიით სიკვდილი გაუგონარია და შემზარავი მკითხველისათვის, თანაც როცა ეს სიკვდილი დასჯაა სიკეთისათვის.

მკითხველი უკვე ნაკითხულის პირველი სტრიქონებიდანვე იმუხტება მომხდარი მძიმე ამბის მტანჯველი განცდით და მისი შემდგომი განვითარების ცნობისწადილით... და ავტორიც სწორედ ახლა და აქვე იწყებს შთამბეჭდავთხრობა – კომენტარს მომხდარის შესახებ. საინტერესოა, რომ თხრობისათვის ოთარ ჭილაძე, მხოლოდ მისთვის გასაგები მიზეზით, თავისუფალი ლექსით სარგებლობს და სწორედ აქ, თავისუფალი ანუ ურითმო ლექსის რთულ ნყოფაში აღწევს პოეტური ოსტატობის უმაღლეს დონეს. ნარუმლევი, შთაბეჭდილების მატარებელია მისი სტრიქონების თავისებური, ყველასგან განსხვავებული რიტმული ჰარმონია და შინაარსობრივი ტევადობა.

ცხადია, მკითხველზე ასეთი ძლიერი ზეგავლენის საშუალებას ნიჭთან ერთად მწერალს მშობლიური ენის განუზომლად მდიდარი გამომსახველობითი შესაძლებლობები აძლევს. „ქართული ენით ყველაფერი გამოითქმება, რაც დედამიწაზე შეიძლება გამოითქვას რაგინდარა ენით“, – ალტაცებული წერდა მსოფლიოში სახელგანთქმული ენათმეცნიერი, პოლიგლოტი, აკადემიკოსი ნიკო მარი.

ცნობას პანამის არხის ზონაში მომხდარი ტრაგედიის შესახებ ოთარ ჭილაძე თავიდან უცვლელი პროზაული სახით რომ გვანვდის, შემდეგ იმავს ლექსის ფორმით გვთავაზობს:

„ამერიკელი ჯარისკაცი კრუს ხიმენესი სისხლის გუბეში

აგდია პირქვე. ჯერ არ შემწყდარა ექო სროლისა და ირე-

ვიან ცაში ჩიტები, მავთულებიდან აფრენილები. ამე-

რიკელი ჯარისკაცებიც და პანამელი პატრიოტებიც დაბნე-

ულეები არიან ოღნავ, მაგრამ ყველანი გრძობენ გუმანით,

რომ დიდი ამბის გახდენენ მოწმენი“.

თხრობა ამის შემდეგ უკვე პირველ პიროში გრძელდება ბოლომდე, რადგან ამას აკეთებს უკვე თვითონ მიცვალებული კრუს ხიმენესი. მწერალი მიცვალებულს, ცხადია, მიზანმიმართულად ალაპარაკებს, რადგან ამ გზით გაცილებით უფრო ადვილდება გმირის განცდების გამოხატვაც და მეტი დამაჯერებლობით მიტანაც მკითხველის გულამდე. აი, როგორ აღწერს საკუთარ გაუსაძლის მდგომარეობას მიცვალებული კრუს ხიმენესი:

„მე მარცვალი ვარ, ღმერთის კალთიდან გადმოვარდნილი და ღმერთმა იცის, რა

მაცვალა მიქელაძე

მელოდება: ჩიტის ჩიჩხვი, თუ ქვის სანოლი, ეკალბარდები თუ თბილი ხნული. მე არ მეგონა, თუ ასე ძნელი იყოსიკვდილი. სუსტი ყოფილა ადამიანი, რადგან არ იცის, როგორ იმართლოს ან ვის წინაშე იმართლოს თავი“.

ხიმენესი ბევრს ფიქრობს და მსჯელობს ადამიანის ბუნებისა და მოვალეობის შესახებ. საინტერესოა, რომ საკითხთა მოცემულ სფეროში მისი შეხედულება ბოლომდე ემთხვევა ცნობილ ლინგვისტთა მტკიცებულებას იმის შესახებ, რომ სხვადასხვა ენაზე გაზრდილი ადამიანები ძალიან განსხვავდებიან ერთმანეთისაგან, რადგან სხვადასხვა ენაში ადამიანთა ფსიქიკური ფორმირების განსხვავებული კანონები დევს. შებრუნებული კუთხით ამასვე ადასტურებს კრუს ხიმენესის მტკიცებაც, რომ ერთმანეთისაგან განსხვავებულები არიან სხვადასხვა ქვეყანაში გაზრდილი ადამიანები:

„ადამიანი ჰგავს იმ ქვეყანას, რომელსაც მისი სამშობლო ჰქვია. ხოლო სამშობლო თავს ურჩევნიათ ადამიანებს და არა მონებს. არა სხეულის, არამედ სულის საჭურისობას ნიშნავს მონობა და ვინც სხვას ართმევს თავისუფლებას, მონაა ისიც.“

მოცემულ მსჯელობაში მკითხველის განსაკუთრებულ ყურადღებას იქცევს მიცვალებულის მიერ გამოტანილი სულიერი მონობის მკაცრი განაჩენი მათთვის, „ვინც სხვას ართმევს თავისუფლებას“. სწორედ ამ საკითხში იყო კარდინალურად განსხვავებული და პროგრესული მისი შეხედულება პანამელთა დამსჯელი ჯარისკაცების რაზმის დანარჩენი წევრებისაგან და, სამწუხაროდ, სწორედ ამ განსხვავებას შეენირა მისი სიცოცხლე. მომხდარში გადამწყვეტი მნიშვნელობა ენიჭება იმ გარემოებას, რომ ნებაყოფლობით, საკუთარი სურვილით დაიჭირა ხიმენესმა უცხოქვეყნელთა მხარე და სცადა სამართლიანობის დაცვა, რასაც ფიზიკურად შეენირა კიდევ, მაგრამ სწორედ ამ თავგანწირვაში გამოიხატა მისი, რაზმის დანარჩენი წევრებისაგან განსხვავებული, არაჩვეულებრივი სულიერი სიმალე.

თხრობა გრძელდება, ავტორს ჯერ კიდევ ბევრი აქვს სათქმელი ადამიანის სულიერი კეთილშობილების შესახებ. ტკივილიანი გასაზიარებელია მკითხველისათვის და გულთანაც ტკივილით მისატანი თანარაზმელთა მიერ განსხვავებული სულიერი სიმალისათვის სასიკვდილოდ გამეტებული ხიმენესის მიერ აღწერილი საკუთარი სულიერი თუ ფიზიკური განცდები:

„ჩემი სხეული სისხლის გუბეზე ხიდივითაა გადამხობილი დასასჯელებს და დამსჯელებს შორის.

მალე დასრულდა ჩემი ცხოვრება: შეუგნებელიც და შეგნებულიც. მაგრამ სი-

ცოცხლე ჯერ არასოდეს არ მდომებია ასე მტანჯველად. ასე არასდროს მომნატრებია დედა და წყალი და ძველისძველი ჩემი სანოლი“.

სწორედ აქ, ადამიანური ყოფნის ამ უკიდურესად მძიმე მონაკვეთში, აღწევს ზენიტს პოეტის აზრი ადამიანის სულიერ ღირებულებათა განსაკუთრებული მაღალი დონის შესახებ. ყოვლისმთქმელია ამ მხრივ ადამიანების მიერ სასიკვდილოდ განწირული, სისხლის გუბეში მწოლიარე ხიმენესის მიერ ცხოვრების ამ ყველაზე მძიმე მონაკვეთში ისევ ადამიანების კეთილდღეობაზე ზრუნვა და წრფელი გულით გაცხადებული:

„ახლა ჩემს ტანში სხედან ტყვიები, როგორც მხეცები ბნელ სოროებში. და, თუ ქვეყანას მართლა მოაკლდა ეს რამდენიმე გრამი სიკვდილი, მე კმაყოფილი ვიქნები ამით, მაგრამ არ მინდა და არც მგონია, რომ ჩაეტიოს გაზეთის სვეტში ჩემი ვნებები და სურვილები.“

მის წინაშე დამნაშავე ადამიანებისადმი ცოდვის ასეთი, მართლაც გაუგონარი მიმტვევებლობით სულიერი კეთილშობილების გაუგონარ, სწორედ რომ ღვთაებრივ სიმაღლეს აღწევს ხიმენესი. ასეთი განსაკუთრებული სულიერი სიახლოვე ღმერთთან – ეს უდიდესი ღირსებაა ზოგადად ადამიანისა და სწორედ ამ ყველსათვის საამაყო ღირსების გასაჯაროებას ეძღვნება ოთარ ჭილაძის განხილული ლექსი-პოემა. მწერალს სწამს, რომ ადამიანის სულიერი გამირობის მისგან აღწერილი ეს უჩვეულო შემთხვევა ფართოდ გავრცელდება და სულიერი ზრდის გადამდებ მაგალითად იქცევა მკითხველისათვის. ამაში ხედავს სწორედ თავისი სულიერი გამირობის შედეგს ხიმენესიც:

„----- და როგორც ტყიდან მეორე ტყეში გადააქვთ ქარებს თესლი ხეების, ისე გადადის გულიდან გულზე ჩვენი ფიქრები და სურვილები“.

კითხულობ ნაწარმოებს და უნებურად პარალელს ავლებ ჯერ კიდევ 24 საუკუნის წინათ დიდი ბერძენი ფილოსოფოსის – არისტოტელეს მიერ ადამიანის სულიერი ღირსების შესახებ გამოთქმულ შეხედულებასთან: – „ყველა ადამიანში არის მზე. მიეცით დრო, გამოანათოს“.

ადამიანის სულიერი ღირსების საკითხი აქტუ-

ალურ სახეს ინარჩუნებს მომდევნო ეპოქების გამოჩენილ ინტელექტუალურ მოაზროვნეთა შორისაც. მაღალია და ძალიან ძვირფასი ამ მხრივ ის შეფასება, რასაც ზოგადად ადამიანს აძლევს ჩვენი, თანამედროვე ქართველების, ბრძენთა ბრძენი კათალიკოს-პატრიარქი ილია II. ბოლო დროის მის ერთ-ერთ საახალწლო ეპისტოლეში ვკითხულობთ: – „რაც რამ ყველაზე დიდი საუნჯე არსებობს დედამიწაზე, მთელი ქვეყნიერების სიმდიდრე რომ შევკრიბოთ ერთად, ერთ ცალკე პიროვნებად, ერთ ადამიანად არ ღირს ეს ყოველივე“.

შთამბეჭდავია და ძალიან ორიგინალური ადამიანის სულიერი ზნეობის დამონმებული პატრიარქისეული შეფასება.

ადამიანის სულიერი ღირებულებათა ფასს კიდევ უფრო მაღლა, თვით ღმერთამდე ეწევა ჩვენი თანამედროვეობის ცნობილი პოეტი, ბრძნული კატრენების დიდოსტატი – ფარნა რაინა. ამ თემას ის საგანგებო კატრენს უძღვნის, სადაც დიდი რწმენით აცხადებს ადამიანში მძინარე ღმერთის შესახებ.

– „ხამს გავაღვიძოთ,

მჯერა და

მგონია,

ადამიანში მძინარე ღმერთია“, – მაღალი შთაგონებით წერს პოეტი.

ადამიანის სულიერი ღირებულების ღმერთამდე ამაღლების მოწმენი ვხდებით ოთარ ჭილაძის განხილულ ლექს-პოემაშიც, სადაც თანარაზმელთა ტყვიებით გულგანგმირული ჯარისკაცი მხნეობს იმით, რომ მის გულში ჩაბუდებულმა ტყვიებმა ადამიანებს გამოაკლო „რამდენიმე გრამი სიკვდილი“. მეტის თქმას ადამიანის სულიერ ღირსებაზე, ანუ მისი ზნეობრიობის კიდევ უფრო მაღალ დონეზე წარმოჩენას ძნელად თუ კიდევ ვინმე შეძლებს.

ხიბლავს მკითხველს და ფიქრისაკენ იტაცებს ოთარ ჭილაძის მიერ დიდი ფსიქოლოგიური ოსტატობით წარმოდგენილი ადამიანის სულიერი კეთილშობილების ეს შთამბეჭდავი მაგალითი. მხოლოდ ღმერთთან სიახლოვეს შეუძლია შვას ასეთი შეუდარებლად შორსნიშნის სიტყვები და სტრიქონები, რომლებიც წაკითხვისთანავე სიკეთისა და სილამაზის მწერლისეული სამყაროს ბინადრად გხდის. მარად იცოცხლებს ლექსი-პოემა, რადგან საუკუნეებში გადაჰყვება თაობებს, როგორც მათი სულიერი ზრდის ძალიან დახვეწილი გაკვეთილი.

იმავე მოთხრობაშივე გამოჩნდება სწორედ ის კაცი, ტანმორჩილი, გამხდარი ბუჭუტა, რომელიც რკინისებური ლოგიკით აუხელს თვალს შარალეთის მკვიდრთ. არც ის არის შემთხვევითი, რომ სწორედ იგი დამარცხებს უმონყალო ჩხუმში არაადამიანური ძალის მქონე ტერეზას. ეს ეპიზოდი, ჩვენში დავითისა და გოლიათის შერკინების ასოციაციას იწვევს და იმაშიც გვარწმუნებს, ნებისმიერ პაექრობაში შეიძლება გამარჯვება თუკი გონივრულად იმოქმედებ.

ზაალ ზოტკოველი

გურამ დოჩანაშვილს კი აღარ შეეძლო იმის ყურება, თუ როგორ ჰკიდებდნენ ქვეყნის სათავეებში გამძვრალი ნაძირალეები ერთიმეორეს ჭრულ ორდენებს, როგორ ანიჭებდნენ ფერად ღირსებებს. არც იმ აბდაუბდა დირექტივების ატანა შეეძლო, რომლებითაც კრემლის მიხრწნილი, გადაღებულ ბელადები მოძღვრავდნენ საბჭოთა ბიუროკრატიული აპარატის მუშაკებს, გაუგებარ ჭანჭიკებად რომ ქცეულიყვნენ თიხისფეხება კოლოსისა. აი, ერთი ნიმუში იმ „მარგალიტებისა“: „ერთი მხრივ, მეცნიერულ-ტექნიკური პროგრესი და, ამასთანავე, თანამედროვე ეტაპზე ყოფა-ცხოვრებითი მოვლენების სრულყოფა და ადამიანის ცხოვრებისეული მოქმედება წარმოების გარეთ, მისი საქციელი ყოველდღიურ საქმიანობაში თნდათან უფრო მნიშვნელოვანი ელემენტი ხდება მის ყოფა-ცხოვრებაში და ამიტომაც ხაზგასმული ყურადღება უნდა მიექცეს მის თვისუფალ დროს, რომლის სფეროც განისაზღვრება ჯერ ერთი, იმით, რომ წარმოადგენს ადამიანის ფორმირების ერთ-ერთ ფაქტორს, ხდის რა კომპონენტად მისი ცხოვრებისა და მოქმედების კომპლექსში.“ ეს ნაწყვეტი მოთხრობიდან „კაცი, რომელსაც ლიტერატურა ძლიერ უყვარდა“ თვალნათლივ გვიჩვენებს საბჭოთა იმპერიის ხრწნის თითქმის ბოლო სტადიას და, რა გასაკვირია, რომ იმპერიამ არცთუ ისე დიდი ხნის შემდეგ „ჩამოლაბორანტება“ განიცადა.

გურამ დოჩანაშვილი ისე დიდებულად გაერკვა ალეგორიული ნაწარმოებების არსში, რომ ამ ჟანრის ქეშმარიტ დიდოსტატად იქცა. „ვატერ(პო)ლოო...“ ჰქვია მის ერთ-ერთ ბრწყინვალე მოთხრობას, რომელშიც გამოწვლილვითაა დანახული საბჭოთა იმპერიის არსი, ის ბარბაროსული ხერხები და მეთოდები, რომლებითაც იმპერიის მესვეურები ცდილობდნენ რეჟიმის ერთგულ ქოფაკებად ექციათ სრულიად ახალგაზრდა ადამიანები, ისეთები, როგორც ამ მოთხრობის გმირი, ბესამე კაროა. კითხულობ მოთხრობას და გული გიკვდება იმის შხმედვარეს, თუ როგორ კლავენ ადამიანში სათნოებას, სიკეთეს, როგორ აქცევენ ღვთის შვილს მკვლელ რობოტად. თუმცა რალა წარსულს გადაგნვდით. განა ასე არ იქცეოდნენ 10-15 წლის წინ იმ ქვეყნის ხელისუფალნი, რომელთაც დავით აღმაშენებლის ხსენებაც კი აღიზიანებდათ.

თუ რა საშინელი წნეხის ქვეშ ცხოვრობდა ქართველობა, გურამ დოჩანაშვილი ლამის კალმის ერთი

მოსმით გვაჩვენებს. აღსარებაზე მისულ ახალგაზრდას, რომელიც „მეტისმეტ“ გულახდილობას იჩენს, მღვდელი წამით შეაჩერებს და ისე, სასხვათაშორისოდ ფანჯრის გაღებას სთხოვს. მერმე, ფანჯარა რომ გაიღება, ისევე სასხვათაშორისოდ, სთხოვს, თუ არ შენუხდები, ეზოში გადაიხდე, ვინმე ხომ არ დგასო. და როცა უარყოფით პასუხს მიიღებს, დამშვიდებული სთხოვს, თხრობა განაგრძეო. ესეც დიდი მწერლის თვისებაა, მთავარი სათქმელი ისე გითხრას, ვითომც არაფერი იყო. აკი ჯუზეპე ვერდიც კი, უდიდესი თუ უდიადესი არა, თავის სათქმელს ეგვიპტურ ეტრატებში ახვევდა.

გურამმა იცოდა, რომ „ნუ მისცემთ სინმინდესა ძაღლთა, ნუცა დაუფენთ მარგალიტსა თქვენსა ღორთა, ნუუკუე დათრგუნონ იგი ფერხთით მათით და მოიქცნენ და განხეთქენ თქუენ“, ბრწყინვალედ უწყოდა ისიც, რომ მკურნალობისას უმთავრესია ავადმყოფობის არსის დადგენა. მისი პიესა „ხორუმი ქართული ცეკვა“ ამის ბრწყინვალე დადასტურებაა. ამ პიესით კიდევ ერთხელ გახდა საცნაური ჯერ ერთი, როგორ უყვარდა მწერალს მისი მშობელი ერი და მეორეც, როგორ ცდილობდა ზუსტი დიაგნოზის დასმას იმ ავადმყოფობისა, მეტასტაზებად რომ შეეყარა ქართველობას.

კარცერ-ლუქსებზე ოცნებობდა, რადგანაც მტკიცედ სწამდა, რომ კითხვას პიროვნების თავისუფლებასთან მიყვარათ, ამამალღებელ და ყოვლისშემძლე თავისუფლებასთან, იცოდა ცუდ სიმთვრალეზე უარესი რომ ცუდი სიფხიზლეა და სწორედ ამნაირი სიფხიზლისგან გამოღვიძებისაკენ მოგვიწოდებდა.

თვისუფლებისაკენ სწრაფვა ჯერ კიდევ საშუალო სკოლაში გაუჩნდა და მისი პირველი ნაწარმოებიც, მოთხრობა „მთის გადაღმა“ სწორედ ამ მისწრაფებით იყო დამუხტული. მოთხრობის გმირი, სრულიად ახალგაზრდა ზურა ქორის ბედს შენატრის, რადგანაც „ქორს ყველგან წაიყვანდა ფრთები, სადაც მოისურვებდა. ამ ფრთებით შიძლებოდა მიფრენა იქ, სადაც მართლაც ბოლავდნენ ვულკანები, ჰქროდა სამუმი, ტივტივებდნენ აისბერგები და იქაც, სადაც იდგა უზარმაზარი ხესკეკოია“. ადვილი მისახვედრია, თუ რა იგულისხმება ამ სეკვოიაში. ოცნებობდა იმ დროზე, როდესაც ურჩხულისაგან განმათავისუფლებლის წმინდა გიორგის მაღალი თეთრი რაშით შემობრძანდებოდა საქართველოში ის, რასაც, ორი საუკუნის განმავლობაში გულში ელოლიავებოდა ჩვენი ბედკრული ერი.

დიდ, ზნეობრივად და სულიერად ამაღლებულ ქართველებს აღმერთებდა, ისეთებს, როგორც სახალხო მკურნალი დავით კვიციანი იყო, როგორც რევაზ თაბუკაშვილი და დავით ჯავახიშვილი იყვნენ, ქართველთა ღირსეული შვილები.

ბევრი რამ შეიძლება ეპატიოს მწერალს, – წერდა გურამი. – აი ის, რაც არ ეპატიება – „სიტყვით მეძავობა“, რადგანაც „ეგრეცა ენაი – მცირე ასოი არს და დიდად მაღლოის. აჰა, ესერა მცირემან ცეცხლმან რავდენი ნივთი ალაგზნის!“ სჯეროდა, რომ ეს ცხოვრე-

ბა, წარმავალი, რომელიც უსასრულობასთან შედარებით წამის მემილიარდედიც კი არაა, გამოსაცდელად გვეძლევა ადამიანებს და, მით უმეტეს, მწერლებს და როგორი ახი იქნება, რომ ვისაც არა სწამს ღვთიური სათნოებისა, ოთხი ფიცარი რომ ერგოს მხოლოდ. სულ ფიქრობდა, ისეთი რა უბედურება შეეყარათ ადამიანებს, ცოდვილ თავებზე დიადი წარღვნა რომ დაატყდათ. რა ბოროტება შეეყარათ ასეთი და პასუხსაც იქვე სცემდა: ამ ბოროტებას შეგუება ჰქვია სახელადო... უღირსთა მიმართ ხელისგულების გადაყვლეფამდე აპლოდისმენტები და ვამას ძახილიც შეგუებააო. კარგად ჰქონდა გასიგრძელებული, რომ ქვეყნიერებას თუ რამე დაატყვევს, მლიქვნელობა, პატივმოყვარეობა და შიში დაატყვევსო...

ქართული სიტყვის მეაბჯრე და საჭურველთმცვირთველი იყო. სიტყვა ყველაფრის თავი და თავი რომაა, ეს ყოველივე ძარღვებში სისხლთან ერთად დაუდიოდა, სწამდა, რომ სიტყვა იშვიათი უნდა იყოს, მაგრამ უღრუბლო დღესავით ნათელი და ფოლადივით შეუპოვარი; იმაზე ოცნებობდა, რომ განგება აპოვინებდა ჯერაც უცნობ გამოთქმებს, უცხო აზრებს, აქამდე სხვათაგან ვერმინვდენილს, ჯერ ვერნათქვამსა და არსმენილ ახალ სიტყვებს, მანამდე რომ არავის უხმარია, განსხვავებულთ იმათგან, წინაპრები რომ წარმოთქვამდნენ. ალბათ ამიტომ იყო, რომ თავვანს სცემდა დიდ სულხან-საბა ორბელიანს და მის უბადლო „სიტყვის კონას“, რომლის ფასი ქართველებმა დღემდე არ ვიცით. სულხან-საბას გრძნეული ხელის მტევანი თავად მაცხოვარს ეჭირა გრძელი თითებით და ის წარმართავდა მის ფასდაუდებელ აზროვნებასო. ფუტკრის კენასა ჰგავს ამ დიდებული ლექსიკოგრაფის გასახარელი, წამებით მიგნებული ჭეშმარიტი სიტყვაო.

მწერალი, მით უმეტეს, ისეთი, როგორც გურამ დოჩანაშვილი იყო, გვერდს ვერ აუვლიდა ისეთ დიად გრძნობას, როგორც სიყვარული გახლავთ. „თავფარავნელი ჭაბუკი“ და „მხოლოდ ერთი კაცი“ ჩინებული დასტურია იმისა, თუ რა ზეშთაგონებულ გრძნობად მიაჩნდა სიყვარული, „პერპეტუუმ მობილე“ ყველასი და ყველაფრისა. სჯეროდა, რომ მზის შვილი მხოლოდ ისაა, ვისაც ჭეშმარიტი სიყვარული შეუძლია, მწველი და დამბუგველი სიყვარული, რომ მარადიული სიყვარული დაფარული უნდა იყოს, როგორც ზღვის ფსკერზე ნიჟარაში ჩაკირული მარგალიტი. რა დიდებული ჰომინი უძღვნა ანა მანიანის, რომის დედას, ფაქტიურად სიყვარული აუხსნა იტალიელთა სალოცავ ბანოვანს; რა საოცრად დაგვიხატა შარაგზის ყაჩაღის სკილონის ვნებანი. თანაც ეს მოახერხა ისე, რომ არსად გადაცდენია იმ ზღვარს, სადაც მწერლობა მთავრდება და ერთი ეშმაკმა უწყის, რა იწყება. დიდოსტატურად ემარჯვებოდა გადმოეცა სიყვარულის ახსნის სცენა, ანდა ასევე აღენერა შეყვარებულთა განმარტოება:

„მამაკაცი და ჭაბუკი იყო სკილონი მაშინ, ნაპოვნი ტირო – (მისი სატრფო – ზ.ბ.) ქალი და გოგო, და ერთმანეთი მუდამ უნდოდათ. მოუნველავი რჩებოდა არვე“. აი, ასე, ორიოდ წინადადებაში ჩაეგია ის, რასაც დღევანდელი ტელემწერლები ათ გვერდს მონადომებდნენ.

დიდ მწერლებს ისიც გამოარჩევს სხვათაგან, ისინი

არ არ გატყუებენ, არ ცდილობენ ზიზილ-პიპილოებით აგვიხიონ თვალი. ნაყალბევი ნოტი, ნაყალბევი სცენა ვერ აღმოვაჩინე ისეთ დიდ ფორმატის რომანშიც კი, როგორცაა „სამოსელი პირველი“, აქ ყველაფერი დინჯად, აუჩქარებლად, ნება-ნება ვითარდება. იწყება დომენიკოს – ნანარმოების მთავარი გმირის მოგზაურობით საკუთარი თავისკენ, საკუთარი თავის აღმოსაჩენად, იწყება გრძელი, ხიფათიანი, ბენვისხიდა გზა ჯოჯოხეთისაკენ და მწერლის სასახელოდ უნდა ითქვას, რომ იგი მკითხველს მუდმივ დაძაბულობაში ამყოფებს და ბოლოს დომენიკოსთან ერთად განწმენდილი გამოჰყავს იმ საშინელებებიდან. უნდა ითქვას ისიც, რომ პოეტის თვალი თითქმის მთელ რომანს გასდევს უმშვენიერეს შლეიფად. აი, მაგალითიც:

„ბურუსი იდგა. ასეთი რამ ჯერ არ ენახათ, ცივად აორთქლებულ რქეში ჩაძირულიყო ლამაზ-ქალაქი“.

თქვენი არ ვიცი და უკეთესი მეტაფორა ბურუსისა მე ჯერ არ შემხვედრია.

და საერთოდაც, გურამ დოჩანაშვილმა იცოდა, რომ მწერლობაში არსებობს „დიადი ვერასოდეს“!, რომლისკენაც ყველა დიდი მწერალი ისწრაფვის, თუმცა რაღა დიდნი, უდიადესნი, მაგრამ, სამწუხაროდ, ის ვერაგი, და, ამავე დროს, უნეტარესი „დიადი ვერასოდეს“ მაინც მოუხელთებელი რჩება: იცოდა, რომ მაინც დიდი ბედნიერებაა ასეთი მწვერვალის არსებობა და ასეთ დროს ალპინისტები ახსენდებოდა, ჯიუტი და მამაცი ხალხი, რომელთა ცხოვრების თითქმის ერთადერთ გამართლებას ღრუბელთ ზემოდან ჭვრეტა, საკუთარი თავის დიდებული გამოცდა, გამარჯვება საკუთარ თანდაყოლილ შიშზე წარმოადგენდა. იცოდა ისიც, რომ თუ ფიზიკოსები ვერასოდეს შექმნიან „პერპეტუუმ – მობილეს“, ლიტერატურამ უკვე მოახერხა და შექმნა „დონ კიხოტი“, რომ ლიტერატურას შესაძლებლობა აქვს მეტი, ვიდრე ათასწიერ ლაბორატორიასა და დანადგარს, რომ სწორედ „დიადი ვერასოდეს“ არის ხელოვნების მარადიული მუდმივობის მცველი – თვალუნვდენელი უხილავი ქანდაკი, თვით მიქელანჯელოს დავითზე უსასრულობამდე მაღალი.

დიადი ხელოვნების მეტრფე იყო. ამიტომაც ოცნებობდა ფლორენციაზე – მიქელანჯელოსა და ლეონარდო და ვინჩის მშობლიურ ქალაქზე, კიდევ ურბინოელ რაფაელზე, მათსავით უყვარდა დანტე და ბედნიერი იყო იმის გაგების შემდეგ, რომ დანტეს უკვდავ პოემას „ღვთაებრივი კომედია“ თავად დანტემ კი არ უწოდა, არამედ მადლიერმა მკითხველმა. ხელოვნების ამ ტიტანებს იმიტომაც აღმერთებდა, რომ ლეონარდო და ვინჩის დამთავრებულად ანუ სრულყოფილად არ მიაჩნდა თავისი არც ერთი ნახატი. ოთხმოცდაცხრა წლის მიქელანჯელოს კი სიკვდილის წინ დაუჩივლია, რა დროს ვკვდები, როცა ახლა მიეხვედი ხელოვნების ანაბანასო...

გურამ დოჩანაშვილის დევიზი იყო, ადამიანი ადამიანისთვის დღეა, სინათლეა, მარადიული ნათელია. ეს დევიზი ჯაჭვით შეკრული სიტყვების კაცის დევიზია, რომელსაც სამშობლო სწამდა, უყვარდა და მისთვის იტანჯებოდა.

და რაც მთავარია: სხვანაირად არ შეეძლო.

მხატვარი
ვანო გოცირიძე

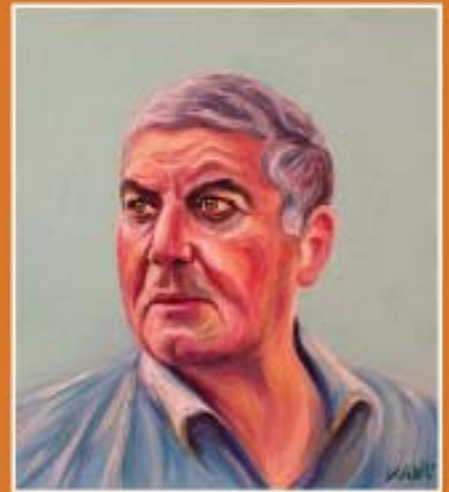
მამა ილია ჩიკვაძე და მამა გლახა ტალიური

საჰკა ცისკარიშვილი
(აჯიშა)

ლალი ასლანიშვილი

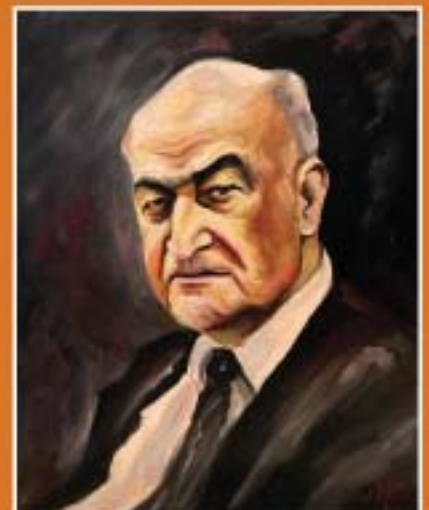
თეგურ ხუნაშვილი

ანდრო სიმაშვილი

ლევან აბაშიძე

ვასტანბ გოჭორიშვილი

